

Kéthetente megjelenő magazin | ára: 600 Ft | 84. évfolyam, 17-18. szám | 2019. május 5-12. | Evangélikus.hu

EVANGÉLIKUS Élet

Ha Isten feladatot
ad, akkor erőt is...

Erős gyökerek,
biztató jövőkép
Tabon

Az ember kérdez,
az Úr válaszol

KÖNYVBEMUTATÓ

A Luther Kiadó mindenkit szeretettel hív kettős könyvbemutatójára.

Balicza Iván
ISTEN MÉMJEI
Újszerű igehirdetések

Fabiny Tamás
TESTVÉREIM ÉS A NYÁJ 2
Körkép a világ evangélikusságáról

A szerzők beszélgetőtársa **Boda Zsuzsa**.

ÉSZAKI EGYHÁZKERÜLETI NAP
május 11., 14–15 óra
Cegléd, Szabadság tér, a kiadó standja

Nem félni

N ehéz szavakat találni e számunk vezércikéhez, miután legutóbbi lapzártnak óta két, a világot és talán még inkább a keresztény közösségeket megrendítő esemény történt. Nagyhét hétfőjén kigyulladt a párizsi Notre-Dame-székesegyház, míg húsvétvasárnap Srí Lankán több száz halálos áldozatot követelő terrortámadás történt keresztény templomok és közösségek ellen is.

E lapszámunkban Krisztus feltámadásának üzenetéről éppúgy közlünk írást, mint az anyák napjáról vagy az egyházunk gyermekmunkájában nagy hagyományú és igen sikeres bábcsoportok ez évi találkozásáról – ám a megrendítő tüzeset, a véres merénylet mellett sem mehetünk el szó nélkül. Mint Szeverényi János országos missziói lelkész megállapítja, a jövőt tekintve Európának, amelynek egy része már régen megtagadta a gyökereit, csak egyetlen esélye van. Fabiny Tamás elnök-püspök a merénylet árnyékában a feltámadott Jézus biztató szavát idézi: „*Ne féljete!*” Egyházunk országos elnöksége pedig az evangélikus iskolák ballagóihoz fordul azzal a kéréssel, hogy segítsék a Srí Lanka-i robbantások következtében nehéz helyzetbe került családokat.

Vidéki gyülekezeteinket, az ezekben szolgáló lelkészek mindennapjait, gondjait, örömeit bemu-

tató riportsorozatunk mostani részében a Somogy megyei Tabra látogatunk. Egyházunk országos irodája gyülekezeti és missziói osztályának vezetőjével, Németh Zoltán lelkéssel arról a közösségépítő alkalomról beszélgetünk, amelyet az osztály munkatársai gyülekezeti presbiteriumok számára kínálnak. Szót ejtünk arról is, hogy Szegeden ez év őszétől két evangélikus egyházi fenntartású oktatási intézmény – óvoda és kollégium – nyitja meg a kapuit.

Miért hagyja el napjainkban sok fiatal az egyházat? A *Kötőszó* evangélikus közéleti blogról szemlézett írásunk az okokra igyekszik rávilágítani. Kulturális ajánlónkban a júniusban megrendezendő pécsi országos színházi találkozó kínálatáról – amelyben lesz a *Tízparancsolatról* szóló darab is –, illetve az *Interjú Istennel* című filmről olvashatnak.

Olvasóink figyelmébe ajánljuk az *Evangélikus Életet* is gondozó Luther Kiadó frissen megjelent kötetét is. A felelős szerkesztőnek legyen szabad itt külön is említenie az autista gyerekek és gyógypedagógus tanáruk mindennapjairól szóló, nemegyszer mosolyt fakasztó kis kiadványt, egy újszerű ígérde-
téseket tartalmazó könyvet, a legújabb áldásgyűjteményt, illetve lapunk egyik állandó, sokak által kedvelt szerzőjének friss novelláskötetét.

■ KÉZDI BEÁTA

Meglesz a szolgálat gyümölcse

Tab, a szép somogyi kisváros központjában a felújított, hófehér evangélikus templom és a napsárga gyülekezeti ház egy több mint háromszáz éves, lutheránus hitét őrző közösség lelki otthona.

A két lelkész, Arató Lóránd és felesége, Arató Eszter Dóra e múltjára büszke, reményteljes jövőképpel bíró közösség életét mutatja be olvasóinknak.

25. oldal

Az autizmus tükröt tart elénk

Szerencsére egyre többen vannak, akik érintettként megmutatják, hogyan gazdagítja világunkat az autizmus. Kutyifa Anikót a Felhők – ahogyan ő nevezte el tanítványait – folyamatosan

arra ösztönzik, hogy a megszokott keretből kilépve gondolkodjon. A gyógypedagógust nemrégiben megjelent, *Napi felhők* című kötetéről is kérdeztük.

40. oldal

Ha Isten feladatot ad, akkor erőt is...

A tudományos élet kiemelkedő képviselőinek a köztársasági elnök adja át a legnagyobb magyarról elnevezett állami kitüntetést minden évben március 15-én. Az idei Széchenyi-díjasok között Csermely Péter hálózatkutató, a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja, a Semmelweis Egyetem professzora, angyalföldi evangélikus presbiter, az Evangélikus Hittudományi Egyetem elsőéves, esti tagozatos hallgatója is ott volt. A díj átvétele után beszélgettünk vele hitről, csodákról, megtérésről, evangélikusságról, a tanítványainak adott lelki útravalóról, sőt a blogírásról is.

29. oldal

Láthatóan evangélikus

FOTÓ: MAGYARI MÁRTON

Török János mezőgazdasági őstermelő, gyülekezeti felügyelő – Szügy. Konfirmáció óta vagyok a gyülekezet aktív tagja. Dédnagyapám is – akinek a nevéhez fűződik a helyi evangélikus iskola építése – gondnok volt, majd édesapám is vállalta ezt a szolgálatot. 1990-től vagyok a gyülekezet tisztségeket is betöltő szolgálója. Először gondnok, majd pénztáros voltam, 2012-től vagyok az egyházközség felügyelője. Nálunk sohasem volt kérdés, hogy minden ünnepnapot megünnepeljünk, hogy a templomba közösen menjünk. Vallom: családi imádságainknak is köszönhető, hogy összetartó a családjunk.

Aki nem tapasztalta meg, hogy az Úr nélkül nincs áldás, az nem is tudja igazán, mit jelent az imádság. Fontos, hogy az ember tudjon kérni és hálát adni, hiszen így valósul meg saját maga, a családja számára és szélesebb körben is a növekedés. Őstermelőként az én életem együtt mozog a teremtett világgal. Én a szaktudásomat adom a föld megműveléséhez, az erdőgazdálkodáshoz, de mindig elcsodálkozom, hogy az Úr milyen szépen teremtette a világot. Tudom, hogy a növekedést ő adja. Örömmel mondom, hogy szügyi gyülekezetünk tagjai büszkén vallják és élnek meg evangélikusságukat.

Két gyermekünk van. Egyikük az erdőkeresi egyházközség lelkésze, másikuk a debreceni gyülekezet aktív tagja.

A mai evangélikus arcképcsarnok az interneten a Lathatoan.reblog.hu és a [Facebook.com/lathatoan.evangelikus](https://www.facebook.com/lathatoan.evangelikus) címen érhető el.

Öt templom fesztivál

Győr újvárosi városrészében május 9–13. között rendezik meg a kultúrák és felekezetek közti párbeszéd elősegítését szolgáló **Öt templom fesztivált** – tájékoztatták a szervezők a Magyar Távirati Irodát. A programok között bábszínházi, vallás- és helytörténeti előadások, koncertek, kiállítások, tematikus séták és szakrális programok szerepelnek. A tizennegyedik alkalommal megrendezett fesztivál a párbeszéd mellett a hitről és az elfogadról szól. Az öt templom öt

különböző felekezethez – római katolikus, görögkatolikus, evangélikus, református és zsidó – tartozik, és egy utcában, hétszáz méterrel belül találhatók. Már egy héttel a fesztivál programsorozatának kezdete előtt, május 2-ára koncertet hirdettek az evangélikus Öregtemplomban, ahol a magyarországi turnéját kezdő moszkvai Doros férfikar a Szent Efrém férfikarral közösen ad(ott) ortodox húsvéti hangversenyt.

■ Forrás: MTI

ORATIO OECUMENICA

Mennyei Atyánk! Hálát adunk neked azért, hogy Jézus Krisztusban megnyitottad előttünk az élet útját. Kérünk téged, hallgasd meg imádságunkat, amikor most hozzád fordulunk hálaadással.

Mennyei Atyánk! Köszönjük, hogy Jézus Krisztusban közénk érkeztél, hogy nem hagysz bennünket elveszni, hanem őbenne olyan pásztort adtál számunkra, aki mindig minden helyzetben mellettünk marad. Kérünk, add meg nekünk, hogy ezt mindenkor minden helyzetben meglássuk, és életünket rábizzuk.

Urunk, kérünk, légy azokkal a testvéreinkkel, akik szomorúságot, gyászt hordoznak szívükben. Légy irgalmas hozzájuk, vigasztald meg őket szeretetteddel. Légy a testi-lelki betegségeket viselőkkel, segítsd őket terheik hordozásában, gyógyítsd őket végtelen kegyelmeddel.

Urunk, kérünk, őrizd meg egyházunkat, add, hogy akaratom szerint végezzük szolgálatunkat a világban. Add, hogy minden emberhez eljusson üdvözítő kegyelmed szolgálataink során.

Urunk, kérünk, áldd meg azokat, akiket szolgálatra hívtál el. Kérünk, áldd meg az Evangélikus Hittudományi Egyetem minden hallgatóját és dolgozóját is. Add, hogy egyre többen és többen hallják meg hívó szavadat, hogy teneked szolgáljanak. Add, hogy soha meg ne feledkezzünk üdvözítő kegyelmedről, hogy tudjunk mindig erőt meríteni szeretetedből.

Urunk, könyörgünk világunkért, amelyet teremtettél. Add, hogy minden ember felismerje Jézus Krisztusban az egyedüli üdvözítőt. Add, hogy a békehangja hangosabb legyen a háborúénál.

Urunk, kérünk, hallgasd meg imádságunkat, Szentlelked erejével növeld hitünket, és kérünk: Jézus Krisztus által légy bátorítónk, maradj velünk gondviselő szeretetteddel. Napról napra vezess életünket az üdvösség útján. Hallgass meg minket Jézus Krisztusért. Ámen.

Húsvét ünnepe után 2. vasárnap
(Misericordia Domini) – Jn 10,1–6

Egyszerű evangélium, megértett evangélium?

Tudod, milyen bonyolult vagyok! Gyakran mondja ezt egy kedves barátom, amikor életéről, hitéről beszélgetünk, vagy döntés előtt kér tőlem tanácsot. Ő elmesél mindent, amit csak érez és gondol, ahogyan az igéket önmagára vonatkoztatva érti. S a végén nem-hogy kiutat találna, vagy letisztulna benne minden, hanem egyre mélyebb és filozofikusabb eszmefuttatásokra kerül sor. Így a hallgatóját is komoly kihívás elé állítja, olyannyira, hogy nem is lehet követni őt. Amikor netán elveszítem gondolatai fonalát, és megállítom, visszakérdezek, vagy látja rajtam az erőfeszítéseket, elmosolyodik, és csak ennyit mond: „Tudod, milyen bonyolult vagyok!”

Igen, tudom. Ő pedig ugyancsak tudja rólam, hogy képes vagyok a dolgokat túlzott egyszerűséggel szemlélni. Egy gyermek szemszögéből. Mivel sokat vagyok óvodások és kisiskolások között, követelmény is, hogy mindig érthetően fogalmazzak, és úgy adjam át a lelki, hitbeli tartalmakat számukra, hogy könnyen megérthessék.

Tudod, milyen egyszerű vagyok! Mai igeszakaszunk, *János evangéliumának* részlete egyszerű helyzetet vázol fel egyszerű szereplőkkel, egyszerűen érthető üzenettel. Vagy mégsem? Úgy tűnik, Jézus folyamatosan a közérthetőségre törekszik, a hétköznapi élet példáit hozza, amelyekkel megvilágítja Isten mentő szeretetét, vezetését, személyének titkát. Eközben pedig mintha kizárólag a mindent agyonbonyolítóknak vennék körül, akik nem értik egy szavát sem.

Egy gazda nyájából juhokat loptak el, és egy másik nyájhoz csapták az elorzott állatokat. Ember legyen a talpán, aki egy másik gazda nyájából ki tudja válogatni a saját birkáit. A tolvaj eléggé tájékozatlan volt, már ami az állatok viselkedését illeti. Gyanúját igazolandó a valódi gazda az összekeveredett állatok elé állt, hangosan szólott, mint mindig máskor. Erre a sajátjai elindultak felé...

Miről beszél itt Jézus? Mire szeretne rámutatni, rákérdezni egy egyszerű emberekről szóló egyszerű kép segítségével? Csupán annak örülne, ha felelnék, mint egy eltévedt gyermek a hozzá forduló felnőtt kérdésére: „Hova tartasz? Kihez tartozol?” Csak a teológia tudományának dolga ennek a példázatnak a kapcsán olyan szavakat alkalmazni, mint egzisztencia és orientáció, de ha odalapozok, engem szólít meg, és ki nem kerülhetem a nekem szegezett kérdést: „Hallgatsz-e a szavamra? Követsz-e engem? Tudod-e, most hol vagy?”

Tudom, hogy a tied vagyok! Nagyon egyszerű kérdések ezek. Túlon túl egyszerűek. De ebben az egyszerűségben ott lüktet a legfontosabb és legszükségesebb, sőt a kikerülhetetlen. Egy rövid

válasz. Mert a végén mégiscsak az számít, hallgattam-e Jézusra, ismertem-e az ő hangját, megtalált-e engem, és tudom-e, hogy az ő kezéből senki sem ragadhat ki engem...

„Senki sem tud a Szentírás valamely helyéről méltóképpen szólni, és senki sem tudja azt méltóképpen hallgatni, ha lelkének indultai nem egyeznek meg a Szentírással, úgyannyira, hogy belsőleg érti meg azt, amit külsőleg hall, és erre a vallomásra kényszerül: Igen, ez igaz! Isten igen nagy kegyelmének és csodálatos kitüntetésének tartom, ha valakinek megadatik, hogy a Szentírás igéit éppen úgy olvassa és hallgatja, mintha csak magától Istentől hallaná őket. Ki ne remegne meg testben-lélemben, ha tudná, hogy ilyen hatalmas felség szól hozzá?” (Virág Jenő: *Dr. Luther Márton önmagáról*, 7. kiadás, Ordass Lajos Baráti Kör, Budapest, 2006, 77. o.)

■ LÁZÁRNÉ SKORKA KATALIN

IFJ. LUCAS CRANACH: KRISZTUS, A JÓ PÁSZTOR (1540 KÖRÜL)

Imádkozzunk! *Uram, Jézusom! Köszönöm, hogy megszólíthatlak, mert te nevémen szólítottál, és a tied lehetek. Köszönöm, hogy ismerhetem a hangodat, szerethetem az igédet, és olyan jó, hogy a te szavad tart meg engem közelségedben. S ha olykor elsodródok, akkor te újra hívsz, és utánam jössz, hogy melletted lehessenek. Hálát adok neked, hogy jó pásztorként szeretsz, vezetsz, és életedet adtad értem, hogy semminek és senkinek ne legyen hatalma felettem, egyedül neked. Uram, Jézusom! Életemben és halálomban is ez ad békességet, hogy senki sem ragadhat ki a te kezedből. Ámen.*

Új nap – új kegyelem

Vasárnap (május 5.) *[A tanítványok] így szóltak egymáshoz: Nem hevült-e a szívünk, amikor beszélt hozzánk az úton, amikor feltárta előttünk az Írásokat?* Lk 24,32 (2Móz 33,11a; Jn 10,11–16[27–30]; 1Pt 2,21b–25; Zsolt 23) Akik szeretünk ígét olvasni, templomba járni, Isten beszédére, Jézus tanítására szívesen rábólin-tunk. A szívünkben benne vannak Isten igéi, és amikor rátalálunk ezekre a gondolatokra az igehirdetésben, igazolva látjuk, hogy jól gondoltuk, jól hittük azt, ami idáig is vezetett. Jézus közelében, beszédét hallgatva nemcsak az egykori tanítványok érezték meg, hogy úgy szól, mint akinek hatalma van, hanem mi, mai tanítványai is pontosan így érezzük. Ilyenkor nagyon örülünk, hogy neki van hatalma bennünk, nem a gonosznak.

Hétfő (május 6.) *Uram, kihez mennék? Örök élet beszéde van nálad.* Jn 6,68 (Jer 50,5; Jn 10,1–10; Róm 16,1–16) Jézus senkit sem térített erőszakkal, senkit sem tartott magánál erőszakkal, hanem az ember szabad döntésére bízta, hogy mellette marad-e, vagy nem. „Ti is el akartok menni?” – kérdezte egyszer a tanítványokat, amikor sokan eltávolodtak tőle. Erre mondta Péter: „Uram, kihez mennék?” Ezt kérdezzük mi is. Már annyi mindent kipróbáltunk, már annyi mindenkinek a gondolatát követtük, már annyi mindenkiben csalódtunk. Csak egy életünk van, és nem mindegy, hogy azt kire tesszük fel.

Kedd (május 7.) *Pál írja Filemonnak: Hálát adok mindenkor az én Istenemnek, amikor megemlékezem rólad imádságaimban [...], hogy a hitünkben való közösséged eljuttasson téged mindannak a jónak megismerésére, amely Krisztusért van bennünk.* Filem 4.6 (1Sám 30,6b; Mt 9,35–10,1[2–4]5–7; Róm 16,17–27) Imádkoztam-e ma már valakiért? Hálát adtam-e ma már valakiért? Elgondoltam-e már, hogy ma kivel és milyen jót fogok tenni? Kit fogok ma megdicserni? Kit fogok ma vigasztalni? Kinek fogok ma szív-ből megbocsátani? Kit fogok ma meglátogatni? Kit fogok ma felhívni telefonon? Kit fogok ma szeretettel figyelmeztetni? Kőről fogok ma jót mondani, akit éppen szidnak? Talán nem is kell ezt megtervezni. Isten elém fogja adni a felebarátokat és azokat a helyzeteket, amelyekben lehetek só, lehetek világosság.

Szerda (május 8.) *Láthattad, hogy egész úton, amelyen jártatok, úgy vitt téged Istened, az Úr, ahogy a fiát viszi az ember.* 5Móz 1,31 (1Jn 4,16a; Jn 17,20–26; 2Sám 2,1–11) Tudunk mi sokak-ról jót mondani, de amikor a gyermekünkről mondunk jót, azt észre sem vesszük, mert szeretjük őt. Tudunk mi sokakkal jót tenni, de amikor a gyermekünkkel teszünk jót, azt észre sem vesszük, mert szeretjük őt. Tudunk mi jókívánásokat mondani

az embereknek, de amikor a gyermekünknek kívánunk valami jót, az a szívünkéből jön. A gyermekemmel nem azért vagyok jó, mert megérdemli, vagy mert viszonzok neki valamit, hanem mert a gyermekem, és szeretem őt. Így szeret minket, gyermekeit, Isten.

Csütörtök (május 9.) *Legyen minden ember gyors a hallásra, késedelmes a szólásra, késedelmes a haragra.* Jak 1,19 (Zsolt 39,2; Ef 4,[8–10]11–16; 2Sám 5,1–16) Elég jók vagyunk a gyors érvelésben, a saját igazságunk bebizonyításában és abban, hogy a miénk legyen mindig az utolsó szó. Aztán elég jók vagyunk még abban is, hogy jól emlékszünk – évekre, akár évtizedekre visszamenőleg is – arra, ki mikor mivel bántott, sértett meg. Előbb-utóbb mindenkiben találunk egy kis haragudnivalót. Ezekben az emberi játszmákban veszíteni kellene néha, hogy ne ezektől legyen hangos a lelkünk. Hogy meghalljuk a csendes jézusi szót vagy akár a némán segítséget kérő embertársét.

Péntek (május 10.) *Az asszonyokat pedig így szólította meg az angyal: Ti ne féljétek! Mert tudom, hogy a megfeszített Jézust keresitek. [...] És menjétek el gyorsan, mondjátok meg tanítványainak, hogy feltámadt a halottak közül, és elöttetek megy Galileába: ott meglátjátok őt.* Mt 28,5.7a (1Móz 24,7; Mt 26,30–35; 2Sám 5,17–25) Ne halottat keress, hanem élő! Ne a régi hitedet élesztgesd, hanem kezdj mai, élő új hitéletbe! A hitedben ne hagyományokat őrizgessél, mint az a néptáncsoport, amelynek tagjai néha felveszik a viseletet, aztán hónapokig lehet a szekrényben. Nemzeti hőseinkről, hősi halottainkról megemlékezünk nemzeti ünnepeinken. Koszorúzunk, főt hajtunk. Jézus azonban nem régi, eltűnt korok halott bajnoka, hanem él, és uralkodni jött az életünkön.

Szombat (május 11.) *Isten békessége, mely minden értelmet meghalad, meg fogja őrizni szíveteket és gondolataitokat Krisztus Jézusban.* Fil 4,7 (4Móz 6,26; Jn 14,1–6; 2Sám 6,1–23) Ezzel a mondattal ér véget minden prédikáció. Az értelmünkkel nem fogjuk soha kikutatni, honnan szállt ránk az a békesség, amely a prédikációból áradt. Ezért a békességért indul minden keresztény az istentiszteletre, a bibliaórára, ezért a megmagyarázhatatlan békességért visszük a megszületett gyermekünket a keresztelőkúthoz, felnövő gyermekünket az úrvacsorai oltárhoz. Indul a házasságunkhoz sem elég az anyakönyvvezető frázisgyűjteménye, és ha a halál farkasa elragadja egy szerettünket, nem akarunk kevesebbet, mint Isten békességét a Krisztusban.

■ MEKIS ÁDÁM

EVANGÉLIKUS Élet | FIZESSEN ELŐ LAPUNKRA!
megrendelheti online is: evangelikuselet.hu/elofizetes

A hónap igéje

Senki nincs hozzád fogható, sőt nincs is rajtad kívül isten... (2Sám 7,22)

Dávid király imádságából való ez a mondat. Akkor mondta, miután legyőzte ellenségeit, békesség lett az országban. Hálából Dávid templomot akart építeni Istennek, de Isten azt mondta neki: nem te építed, hanem a fiad építi majd fel. Én veled leszek, megáldom, megerősítek, és a te utódod fog uralkodni Izraelen. Dávid pedig leborul, hálaadással dicsőíti az Urat, és elhangzik a mondat: „Senki nincs hozzád fogható, sőt nincs is rajtad kívül isten...” Isten iránti szeretet, hála és hódolat járja át Dávid szívét.

De ahogyan olvassuk, valami feltűnik a szövegben. Valami zavaró. Miért kisbetűvel van írva az isten? És mit jelent az, hogy rajtad kívül nincs más isten? Miért? Van Istenen kívül másik isten? Dávid királynak nem volt újdonság, hogy igen, vannak más istenek. Ismerte a környező népek isteneit, amelyeknek az imádata Izraelben is szokásos volt. Manapság is így van ez. Hivatalosan keresztény Európa, és keresztény Magyarország, mégis vannak más isteneink, más isteneket imádunk, más isteneknek szolgálunk.

Luther az első parancsolat magyarázatában a *Nagy kátéban* azt mondja: „Ne legyenek más isteneid! Más szóval: Egyedül bennem lásd Istenedet! Mit akar ez mondani, és hogy kell ezt érteni? Mit jelent az, hogy valakinek van Istene, avagy mi az Isten? Felelet: Istennek hívjuk azt, akitől az ember minden jót vár, s akihez menekül minden nyomorúságában. Úgy, hogy ha van Istenünk, ez nem jelent kevesebbet, mint azt, hogy van valakink, akiben teljes szívből hiszünk és megbízunk. Amint azt gyakran mondtam: A szív bizodalma és hite tesz valakit Istenünkké, avagy bálványunkká. Ha a hit és bizalom igazi, akkor Istened is igazi Isten. Viszont ha a bizalom hamis és téves, akkor szükségszerűen Istened is hamis Isten. E kettő ugyanis együvé tartozik: hit és Isten. Már most – újból mondom – amin szíved csüng, és amiben bizakodik, az valósággal a te Istened.”

Ha így nézzük, akkor könnyen beláthatjuk, hogy minden embernek van istene. Kinek a pénz – Jézus is a mammont nevezi a legnagyobb bálványnak, és figyelmeztet, hogy senki nem szolgálhat egyszerre Istennek is, és a mammonnak is. Van, akinek saját maga, van, akinek a hatalom, van, aki-

nek egy bálványozott személy – politikus, futballista, színész, énekes – vagy akár egy eszmerendszer az istene, és még lehetne folytatni a példák sorát.

De a Biblia szerint csak egyetlen Isten van, az Örökkévaló, a Hatalmas, a Felséges, aki teremtője égnek és földnek, minden láthatónak és láthatatlannak, aki végtelen és változatlan, aki bölcs és mindenható. Titok, ugyanakkor végtelen jó. Ennek az Istennek mondja Dávid: „Senki nincs hozzád fogható...” Sőt nincs is más is-

GERARDO VAN HONTHORST: DÁVID KIRÁLY HÁRFÁN JÁTSZIK – RÉSZLET (1622)

ten, mert aki nem ebben az Istenben hisz, az nem ismeri Istent. Nincs Istene, csak istene, ami hamis isten, bálvány.

Wilhelm Busch lelkész a háború utáni Németország egyik legnagyobb hatású igehirdetője volt. Egyszer elhívták egy ateistagyűlésre. El is ment. Az előadó nagy hangon bizonygatta: ő nem hiszi, hogy van Isten, a közönség pedig hangozatosan kiabálta: „Nincs Isten, nem hiszünk benne!” Busch lelkész felugrott, és elkezdett ő is kiabálni: „Úgy van, nincs isten, nem hiszünk benne!” Egyszerre csend lett, és mindenki a lelkészre nézett, aztán megkérdezték: „Mi van? Maga nem hisz Istenben? Hiszen maga lelkész!” Mire Busch azt válaszolta: „Abban az Istenben, amiben maguk nem hisznek, én sem hiszek. Az nem is isten.”

Arra hív e havi igénk, hogy megvizsgáljuk a szívünket: kin vagy min csüng, ki vagy mi tölti be. Az örökkévaló, teremtő, megváltó, jóságos Isten vagy valami más? Két tartunk életünk legdrágább kincsé-

nek? Kinek vagyunk hálásak? Kitől várjuk a boldogságunkat? Tőle vagy valaki, valami mástól?

Dávid király hitvallása, hogy nincs ezen az Istenen kívül más isten. Nincs más olyan létező, aki felette áll az egész világnak, az egész valóságnak. Aki alkotta, akinek minden lehetséges. Aki nekünk, embereknek mindig feltétlenül jót akar, mert szeret minket. Aki magához hív. Aki megajándékoz mindennel, amire szükség-

günk van életünkben és örök életünkben. Ilyen csak egy van: a Biblia Istene, Dávid számára Ábrahám Istene, aki teremtette ezt a földet és a mennyet, aki kiszabadította népét a rabságból, hazát, otthon adott neki, védelmet és győzelmet ellenségein.

A mi számunkra még több ez az Isten: Jézus Krisztus Atyja, aki úgy szerette ezt a világot, „hogy megszületett Fiát adta, hogy aki hisz őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen”. (Jn 3,16) Kitalálni lehet más isteneket is, de találkozni, boldoggá lenni csak ezzel az Istennel lehet. Az ember ebben a vele való találkozásban válik igazán emberré.

Ember voltunk teljessége, életünk célja és értelme, a boldogságunk függ attól, hogy ki vagy mi az Istenünk, kit szeretünk és tisztelünk a legjobban, vagy – Luther kifejezésével – kin csüng a szívünk. Dáviddal együtt tudjuk-e mondani, vallani: „Senki nincs hozzád fogható, sőt nincs is rajtad kívül isten...”?

■ BALICZA IVÁN

Evangéliumi képeskönyv a reformáció korából

A mömpelgardi oltár másolatának leleplezése Sopronban

Még a 2017-es reformációi emlékévhöz kapcsolódva került sor az idei húsvét előtt, április 12-én egy különleges evangélikus szárnyasoltár-replika leleplezésére a Soproni Evangélikus Egyházközség nagytermében. Az eredetileg 1540-re elkészült alkotáson olvasható szövegek Luther bibliafordítása alapján íródtak – délnémet tájszólásban.

A bécsi Kunsthistorisches Museumban (Szépművészeti Múzeum) őrzik azt az oltárt, amely 1538–40-ben Mömpelgard (ma Montbéliard, Franciaország) grófság ura, György württembergi gróf megrendelésére készült. Az oltár képeit a herrenbergi festő, Heinrich Füllmaurer és tanítványai készítették. A műalkotás hat tabuláján és retabuláján összesen százötvenhét kép látható százhatvan újszövetségi jelenettel. Az evangéliumi szövegeket a fejezetszámok megjelölésével együtt, a képek felső harmadában, díszes keretben helyezték el.

A képeket teológiai, nyelvészeti, történelmi és művészettörténeti szempontból egyaránt mélyrehatóan lehet elemezni. Jelenleg mindössze egy hasonló evangélikus műről van tudomásunk: az úgynevezett gothai oltár szintén Füllmaurer műhelyéből való. A festőnek a mérsékelt lutheri felfogást valló heidelbergi teológus, Kaspar Gräter segített a hatalmas „képes oktatóprogram” megalkotásában.

A mömpelgardi oltárról – Páll Csilla művészettörténész kezdeményezésére – a Soproni Egyetem Simonyi Károly Műszaki, Faanyagtudományi és Művészeti Karának faipari tanüzemében készült az 1 : 2 arányú, pontos másolat, Tóth György, Török Béla és Földi Zoltán oktatók, valamint Farkas Ete, Vadkerti Tóth Balázs és Lalik Gábor faiparimérnök-hallgatók közreműködésével. A sok száz darabból összeállított faszerkezet elkészítésére csak kevesen tudtak volna vállalkozni, a soproniak viszont nagy szakértelemmel és lelkesedéssel végezték el a nem mindennapi feladatot. A szárnyas oltárról ez már a második másolat, az eredetivel megegyező méretű replika 2015-ben készült Herrenbergben.

A soproni bemutaton Páll Csilla ismertette az oltár történetét és jellegzetességeit (*felső képünkön*). Mint mondta, az eredeti művet III. Ferdinánd magyar király 1634-ben hadisarcként hozatta Stuttgartból Bécsbe a nördlingeni csatában aratott győzelme után. (III. Ferdinánd

volt az egyetlen magyar király, akit Sopronban koronáztak meg, tizenhét éves korában, 1625 végén.) A művészettörténész utalt arra is, hogy Sopron városának igen jelentős lutheri hagyományai vannak: az evangélikus gyülekezet 1565-ben alakult, s eleinte a városi tanács és a presbitérium azonos volt.

Ismertetőjének végén Páll Csilla együtt leplezte le az oltárt a Soproni Petőfi Színház Luthernek öltözött tagjával, Marosszéki Tamás színművésszel, aki ezután a reformáció legfontosabb tanításaival szövegeket olvasott fel a hallgatóság számára, és kiválasztott képekhez tartozó feliratokat olvasott fel.

A német szövegek fordítását Szentpétery Péter, az Evangélikus Hittudományi Egyetem docense, továbbá Rosenberger Tamás és Rosenberger Babka Anna, az egyetem hallgatói végezték.

A szárnyasoltár-replikát a későbbiekben – vándorkiállítás formájában – több magyarországi gyülekezetben kiállítják majd, és tervezik az oltárt bemutató album magyar nyelvű kiadását is.

■ SZENTPÉTERY MIKLÓS

Bábokkal prédikáltak

Országos evangélikus bábfesztivál rekordszámú résztvevővel

Gyülekezetépítés, közösségformálás és a bibliai történetekben való elmélyülés lehetősége – így is összegezhetnénk, hogy „mire jó” a bábozás a gyülekezetekben, az iskolai hittancsoportokban. Az „...én vagyok” (Lk 24,39b) mottóval megrendezett tizenhetedik országos evangélikus bábfesztiválon közel százötven fiatal mutatkozott be. A Magyarországi Metodista Egyház budapesti központjában végül kilenc kiváló előadásnak tapsolhatott április 13-án a közönség.

Idén januárban egyházunk országos irodájának gyülekezeti és missziói osztálya bábozásra felkészítő szakmai napot szervezett az iroda Üllői úti épületében, az Evangélikus Hittudományi Egyetem pedig a közelmúltban indított képzést annak érdekében, hogy a bábozás mint az ifjúsági munka egyik – evangélikus egyházunkban különösen nagy hagyománnyal bíró – ága tovább erősödhessen a gyülekezetekben, egyházi oktatási intézményekben.

Az idei fesztiválon részt vevő bábcsoportok között voltak évek óta vissza-

térők, de újonnan alakultak is. „Együtt és egymásnak bábozni jó!” – mondta az egybegyűlteket köszöntve Péterné Mestery Rita ifjúsági referens, a bábfesztivál főszervezője. Áhítattal a fesztivál másik szervezője, Mrkva Renáta ifjúsági referens szolgált.

Az egész napos rendezvényen időnként a Voice of the Glory, azaz VoG zenekar is megmozgatta a közönséget. Az 2014-ben Orosházán alakult formáció keresztyén könnyűzenei repertoárját az irodalmi művek megzenésítésével kon-

certező Kávészünet együttes egészítette ki ezen a szombaton.

Az elsőként színpadra lépő együttes a Piliscsabai Evangélikus Egyházközség konfirmandusokból álló csoportja volt. A tékozló fiú példázatát feldolgozó előadást Nagy Panka felkészítésével, Kézdy Péter lelkész közreműködésével adták elő a fiatalok. *Bízom benned* című előadásuk hatásosan hívta fel a figyelmet a múltó és az örök értékek különbségére.

A soroksári plántáló gyülekezet ez év februárjában alakult, ígéretes hittanos fiatalok alkotta bábcsoportja Blatniczkyné Hammersberg Ganczstuckh Júlia vezetésével vitte színre *Engedjétek!* című darabját, Jézusnak a gyermekekhez való viszonyát bemutató. A darab – a soroksári és pesterzsébeti gyülekezeti bemutatókon túl – a város majálisán is látható lesz majd. ▶

A Nagyvelegi Evangélikus Egyházközség csapata visszatérő előadója a bábfesztiválnak, s mindig üde színfolt. Bence Győző lelkész vezetésével idén saját készítésű, egyszerűsített marionettbábok alkalmazásával jelenítették meg az irgalmas samaritanus történetét.

A teremtett világ értékeire való odafigyelés jegyében az idei bábfesztiválon először lehetett elnyerni az Ararát Teremtésvédelmi Munkacsoport különdíját; ezt az a csapat kaphatta meg, amelyik az újrahasznosítás jegyében alkotta meg bábjait, díszleteit. Több csapat is nevezett az elismerésért, végül a nagyvelegi gyülekezeté érdemelte ki.

A győri Péterfy Sándor Evangélikus Gimnázium, Általános Iskola, Óvoda és Kollégium idén két csapattal is képviseltette magát Oberling Zsanett vezetésével. A már több éve együtt dolgozó és mindig kiváló előadásokat bemutató Olajág bábcsoport *Asszonyok az üres sírnál* című idei előadása valódi kuriózuma volt a fesztiválnak. Kiváló egyéni és közösségi alakításban láthatta a közönség a csoport résztvevőinek saját ötleteire épülő munkáját. A Mustármag bábcsoport idén alakult, tagjai a győri iskola ötödikes tanulói. Áldozatosan és hűségesen jártak a próbákra, hogy színpadra állíthassák a csodálatos halfogás történetét.

Igaza volt Péterné Mestery Ritának, amikor a következő fellépőket így mutatta be: „A büki bábcsoport nélkül nincs bábfesztivál!” Valóban, a győri és a nagyvelegi csoportok mellett a Büki Evangélikus Egyházközségé az a csapat, amely hosszú évek óta kitartó és örömteli munkával készül a fesztiválra újabb és újabb bemutatókkal. Idén a *Miért? Kiért? Értem! Érted is!* című darabbal érkezett. Giczi Nikoletta és Simon Réka lelkész felkészítő munkájának és a részt vevő diákok odaadásának

köszönhetően a csoport kreatív megoldásokkal, újító szemlélettel vitte színre hit és a kételkedés viszonyát, majd mutatott rá a krisztusi útra.

Harmadszor vett részt evangélikus bábfesztiválon a Tölgyesi Ágnes vezette esztergomi bábcsoport. *Kő-ügyek* címet viselő előadásukban azt bontották ki, mi történt húsvét reggelén, amikor asszonyok mentek Jézus sírjához; a történeteket mai kontextusban mutatták be a jelenlévők számára.

A Soproni Evangélikus Egyházközség égisze alatt a közelmúltban alakult bábcsoport. Állami általános iskolák ötödik és hatodik osztályos evangélikus hittanosaik álltak össze, hogy Cséry Ágnes felkészítésével, lelkes és kitaláló munkával megalkossák a *Szív - agy - kéz* című, az irgalmas samaritánus példázatát bemutató előadásukat.

Katolikus testvérintézmény báboisai voltak az evangélikus fesztivált záró előadás fellépői. A Pannonia Sacra bábcsoport a budapesti Pannonia Sacra Katolikus Általános Iskola diákjaiból alakult. Borosnyay Katalin és Rideg Anna felkészítésével a bábcsoport a gyermek Jézusról adott elő. Felidéztek a Megváltó születését, bemutatták a tizenkét éves Jézust, végül – „Keresztelő János segítségével” – bepillantást engedtek a felnőtt életébe.

A rendezvény zárásaként a négytagú zsűri – Krista Anita bábművész, Patocska Katalin színész, Szűcs Kinga teológus, az Ararát Teremtésvédelmi Munkacsoport vezetője és e sorok írója – értékelt az előadásokat. A tizenhetedik országos evangélikus bábfesztivál úti áldással zárult.

■ GALAMBOS ÁDÁM

A fesztiválról készült videófelvétel a gyülekezeti és missziói osztály Facebook-oldalán tekinthető meg.

FOTÓK: TÚDÓS BÁLINT

Böjti hálaadás a negyven napért...

A külső renováláson áttesett nagybörzsönyi evangélikus templomban április 7-én hálaadó istentiszteletre gyűltek össze a hívek. Igehirdetésében dr. Fabiny Tamás püspök az alkalomra készített meghívón szereplő igeversről – „Ami lehetetlen az embereknek, az Istennek lehetséges” (Lk 18,27) – prédikált. Az igehirdetés alapjául választott evangéliumi idézet jól összefoglalja az elvégzett munka, a felújítás lényegét, s akár a kicsiny, de élni akaró közösség mottója is lehetne.

FOTÓ: CSIRY CSABA

Az ünnepi közgyűlés elején Sztanek Edit felügyelő asszony idézte fel a nagybörzsönyi evangélikus gyülekezet történetét.

Történelem perzselte falu

Az első templomot 1783-ban építették az elődök, ez azonban az 1844. június 7-i tűzvész martaléka lett. Az akkor még mezővárosi rangú bányásztelepülés házait újraépítették, majd kőtemplom építésébe kezdtek. A munka és a költségek nagy részét a hívek állták. A ma is látható templom öt év alatt készült el. Az oltár, az oltárkép, a díszes ólomüveg ablakok, a mívés padok tanúsítják, hogy a legjobbat, a legszebbet áldozták Isten ügyére a gyülekezet tagjai. Ezek az emlékek tanúskodnak az akkori gyülekezet erejéről, hitéről, a szorgalmas és módos családokról. A templomot végül 1852-ben szentelték fel.

Nagybörzsöny és benne a gyülekezet életét is derékba törték a második világháborút követő események: az egykor virágzó település lakosságának nagy részét kitelepítették, az evangélikusok száma a hatodára csökkent. Később az életkörülmények ellehetetlenülése miatt hagyták el

sokan a falut. Az egykor kétezer fős község lélekszáma mára nyolcszáz főre apadt. Isten azonban megőrizte övét a legnehezebb időkben is: a templomban hangozhatott az ige, az imádság és az énekek.

Erőn felüli felújítás

Az utóbbi években egyre nagyobb problémát jelentett a templom tetőzetének romlása. Halaszthatatlanná vált a bádogosmunkák elvégzése. Ugyan a község évek óta gyűjtött és készült erre, mégis látható volt, hogy csupán önerőből nem lesz rá képes. Magyarország kormányának Széchenyi 2020 pályázatán keresztül azonban harminchárommillió forintot nyert a gyülekezet. Elkezdődött a kivitelezők keresése, az árajánlatok bekérése. A pályázat kiírásának kezdetétől annyit változtak az építőipari árak, hogy a megnyert összeg kétszerese sem látszott elegendőnek a beruházás fedezésére. Ferenczi Ernő pályázatíró az utolsó pillanatban azonban talált egy kivitelezőt Bethlen Farkas személyében, aki az eredeti áron elvállalta a munkát.

„Látva a kétszeres árajánlatokat és hallva, hogy mennyire elfoglaltak ma a

hozzáértő vállalkozók, kétkedve fogadtam a lelkes felajánlást. Mindazonáltal Farkas megnyugtatóan, hogy legyek nyugodt: ha a Nagy Tervező úgy akarja, meglesz a templom felújítása. A kezdeti kétkedvést, aggodást a munkák szeptember közepi kezdete gyorsan eloszlatta. Látva a szakszerű, precíz és gyors munkát, hamar elmúltak a kétségeim, és a helyüket lassan átvette a hit” – vetette papírra köszöntőjében Szabó Bertalan Péter lelkész.

A kivitelező példás pontossággal tartotta a munka ütemezését, negyven nap alatt végzett a vállalt feladattal, minden a tervek szerint alakult. A Magyarországi Evangélikus Egyház 7,3 millió forintos pályázati önrésszel támogatta a felújítást, a Gusztáv Adolf Segélyszolgálat 2,46 millió forinttal, a Nagybörzsönyi Evangélikus Egyházközség 4,73 millió forinttal járult hozzá az összesen 47,25 millió forintos beruházáshoz.

Ami embernek lehetetlen...

A hálaadó istentiszteleten közreműködött a gyülekezet énekkara is, amelyet egy betelepült holland házaspár vezet. A faluban rajtuk kívül még két holland házaspár él, akik szintén aktívan részt vesznek az evangélikus közösség életében. Az ünnepi közgyűlésen köszöntőt mondott dr. Fabiny Tamás püspök, majd felolvasták Szabó Bertalan Péter helyi lelkész – fentebb már idézett – köszöntőjét (a lelképásztor a betegsége miatt nem tudott jelen lenni a várva várt alkalmon). A köszöntések sorát e sorok írója, a Budai Egyházmegye esperese és Bethlen Farkas zárta.

Terített asztalok mellett folytatódott az együttlét a kultúrházban, ahol a felvidéki Százd község polgármestere, Srna Zoltán a százd evangélikus gyülekezet nevében szólta a jelenlévőkhöz. (A nagybörzsönyi gyülekezet lelkésze a határon túl még Ipolyszakállason tart havi rendszerességgel istentiszteletet.)

A Bibliában a nehéz, küzdelmes „negyven napok” után mindig Isten nagysága, ereje és kegyelme mutatkozik meg. Adja a Mindenható Isten, hogy a nagybörzsönyi közösség is átélhesse, megtapasztalhassa az ő kegyelmének gazdagságát.

■ KECZKÓ PÁL

Áldásos könyvbemutató

Szó szerint áldással teli eseményen vehettek részt mindazok, akik a nagyhét első napján a Luther Kiadó könyvesbolti esték sorozatának könyvbemutatóját választották. A józsefvárosi templomban április 15-én megtartott rendezvényen Gáncs Péter nyugalmazott püspök Varga Gyöngyi böjten napvilágot látott, *Élők földje* című új kötetéről beszélgetett a szerzővel.

Az Evangélikus Hittudományi Egyetem docense, az Ószövetségi Tanszék vezetője az eddig nyolc kiadást megélt *Áldáskönyv* és az ötödik kiadásnál tartó *Remény s ég* című kötet után ebben a könyvben egy újabb „csokorra való” áldást és imádságot nyújt át az olvasóknak. Az esten a sorozat házigazdája, Boda Zsuzsa olvasott fel közülük néhányat, lélekemelő zenei aláfestésről pedig Papp Máté, a Resti Kornél zenekar gitáros-énekese gondoskodott.

■ MAGYARI MÁRTON felvétele

Kívül-belül megújult a beledi templom

Teljes körű felújításon esett át és két Tiffany-üvegberakásos ablakkal is gazdagodott a beledi evangélikus templom. Az elvégzett munkáért április 13-án ünnepi istentiszteleten adott hálát a gyülekezet. Az alkalmon Szemerei János, a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspöke hirdette Isten ígését. A liturgiát Ihász Beatrix helyi lelkész, a Soproni Egyházmegye esperese végezte. Közreműködött Kapuvár város fúvószenekarának kamaragyüttese és a Beledi Általános Iskola kórusa Kőszegi-Németh József igazgató vezényletével.

A meghívón, illetve az egyik új ablakon is szereplő íge, Mt 28,20 alapján Szemerei János arról beszélt, hogy a templom Isten közelségéről tanúskodik. „A templom azért fontos, mert a közösség helye. Ahol nemcsak az egymással való összetartozását élheti meg a gyülekezet, hanem az Úrral való találkozást is” – mutatott rá, majd hozzátette: fontos, hogy az épület az eredeti funkcióját, ezt a találkozási lehetőséget őrizze.

Az istentisztelethez kapcsolódó közgyűlésen Buthi Ernő Gyula helyi felügyelő ismertette az 1806-ban felszentelt templom történetét, és beszámolt a megvalósult munkálatokról. Az épület többek közt cseréptetőt kapott a régi pala helyett, kicserélték a nyílászárókat, szigetelték a padlástér és a falakat, illetve napelemrendszert építettek ki. A mintegy negyvenmillió forint összköltségű felújítást pályázati támogatásból, a Magyarországi Evangélikus Egyház, a Soproni Egyházmegye és a helyi önkormányzat segítségével, továbbá a hívek adományaiból finanszírozták. Ihász Beatrix helyi lelkész köszönetet mondott a renoválást végző szakembereknek és minden önkéntes segítőnek. „Isten gondviselését láttuk abban, hogy sokszor az utolsó pillanatban adott megoldást” – hangsúlyozta.

Ezek után jókívánságait fejezte ki a közösségnek Sümeghy Péter egyházmegyei felügyelő, Béres László, a gyülekezet korábbi lelkésze, Smudla Tamás helyi római katolikus plébános, valamint Major Jenő polgármester. Az egyházkerület elnöksége nevében a Beledről elszármazott Rátz András kerületi másodfelügyelő szólott. Az ünnepség a helyi kultúrházban tartott szeretetvendégséggel zárult.

■ A. M.

Kiadós fesztiválsiker

Budapest éjszakája szólta a Kecskemétri elszármazott, „kortytárs” és klasszikus verseket megéneklő zenekar, a Resti Kornél előadásában április 14-én a Nemzeti Színházban megtartott Versünnep fesztiválon.

A Luther Kiadó szerkesztő munkatársa, a könyvesbolti estéken is közreműködő Papp Máté (*képünk bal szélén állva*) és zenekara az első díjat hozta el a hetven hazai és

határon túli versmegszólatató közül. A népies mellett underground stílusjegyeket – és az alkalmon Ady-bankót – is felmutató Resti Kornél győzelme jó hír nemcsak a szakmának, de a nyersanyagot szolgáltató, már „a múlt ködébe veszett” vagy a „jövő előszeléből” élénk perdülő verseknek is: sznob futamok helyett élő irodalom kell, eredeti hangon megszólatatva.

■ – KINYIK –

FOTÓ A ZENEKAR ARCHÍVUMBÓL

„Tudjunk mindig békével válaszolni a gyűlöletre”

Ökumenikus imaóra korunk vértanúíért

Michael August Blume verbita szerzetes, apostoli nuncius vezette április 15-én, nagyhétfőn a budapesti egyetemi templomban az ökumenikus imádságot, amelyen a Sant’Egidio közösség szervezésében emlékeztek meg korunk vértanúiról. Az alkalmon jelen volt Gáncs Péter nyugalmazott evangélikus püspök is.

Nevek, történetek, énekek, gyermegyűjtás, a földrészek keresztjének ünnepélyes bevonulása teszi minden évben méltóságteljessé azt az ökumenikus imádságot, amelyre várnak minden hívő és jóakarátú embert, akinek szívért megérinti korunk mártírjainak hite és áldozata.

A Sant’Egidio közösség minden évben meghívja a társegyházak képviselőit, hogy együtt fohászokjanak az Úrhoz azokért, akik az elmúlt években életüket adták az evangéliumért, hogy vérük magvetés legyen, és szűnjön meg az erőszak, az üldöztetés. Idén Gáncs Péter nyugalmazott evangélikus püspök és Aaron Stevens, a budapesti skót presbiteriánus közösség lelkésze, valamint Sajgó Szabolcs jezsuita szerzetes szolgált könyörgéssel. A szertartáson jelen voltak a budapesti Központi Szeminárium hallgatói, valamint hazájukban üldözött, Magyarországon élő fiatal keresztények is.

A nuncius által tartott homília után Amerika, Afrika, a Közel-Kelet, Ázsia és Óceánia, valamint Európa vértanúinak nevét, történetét olvasták fel; olyan emberek nevei hangzottak el, akik az elmúlt évben veszítették életüket hitükért, illetve olyan tanúságtevők nevei, akiknek hite évek óta példaként áll a keresztények előtt. A mártíromság a társadalom minden rétegében jelen van: elhangzottak püspökök és hétköznapi világi hívek nevei, olyanoké, akik hősiessé váltak a hitet nehéz történelmi időkben, konfliktusok között, és olyanoké is, akik hittel a szegények mellé álltak, mint a cibakházi Szarvas András atya vagy Andorka Eszter evangélikus lelkész.

Boldog Óscar Arnulfo Romero vértanú érseknek, a béke tanújának és a szegények barátjának neve után elhangzott William Quijano fiatal világi hívőnek

a neve is, aki El Salvadorban, az Apopa városnegyedben a béke iskoláját vezette, fiatalokat vont ki ezzel a drogbandák befolyása alól, amelyeknek a tagjai ezért meggyilkolták.

Fájdalmasan sok pap, szerzetes, szerzetesnő neve hangzott el, amikor Afrika szenvedését sorolták; nevek, amelyeket a híradásokban nem sokat hallunk; olyan emberek nevei, akikről azonban tudjuk, hogy hűségesen, veszélyek közepette, életüket nem kímélve szolgálták népüket – mint

akiket negyvenkét emberrel együtt tavaly novemberben ölték meg.

Megrendítő volt hallani azoknak az embereknek – világiaknak, papoknak és szerzeteseknek –, illetve csoportoknak a nevét, amelyekről egyre több szó esik a híradásokban is. Közéjük tartoznak a Közel-Keleten az Iszlám Állam esztelen mézárulásának ártatlan áldozatai, az iraki és szíriai keresztények száza, a pakisztáni keresztények.

A háború áldozatainak, a szenvedő gyermekeknek a nevében Roseanne, a hite miatt üldözött, Szombathelyre menekült pakisztáni család gimnazista korú lánya mondott megható imádságot, kérte az Urat, adjon erőt, hogy mindig békével tudjunk válaszolni a gyűlöletre.

FOTÓ: MERÉNYI ZITA / MAGYAR KURÍR

például a Kongói Demokratikus Köztársaságban a Szegények Kistestvérei közösség tagjai, akiket az ebolavírus fertőzött meg; Burkina Fasóban a hetvenkét éves szalézi szerzetes, Antonio César Fernandez, akit szélsőséges iszlámisták gyilkoltak meg; vagy a Közép-afrikai Köztársaságban Blaise Mada és Celestine Ngoumbango atyák,

Az egybegyűltek gyertyákat gyújtottak az áldozatokért, és minden kontinens szenvedéseinek felsorolása után állva fogadták az adott földrész keresztjét, amelyet az oltárhoz helyeztek, miközben fohászokdtek, hogy a feltámadás fénye ragyogja be az imába foglalt világrészeket.

■ THULLNER ZSUZSANNA / Magyar Kurír

Nyugat-európai presbiteri konferencia

A Nyugat-európai Magyar Protestáns Gyülekezetek Szövetsége még 2001-ben indította el azoknak az évenkénti presbiteri konferenciáknak a sorát, amelyek találkozási lehetőséget nyújtanak a nyugat-európai magyar protestáns gyülekezetek felügyelői, gondnokai, presbiteri és lelkészei számára. Az alkalom nyitott az érdeklődő gyülekezeti tagok előtt is. Amint az előző években, úgy az idén április 12-14. között is a festői szépségű németországi Burbach-Holzhausenben gyűltek össze a résztvevők.

Anglia, Ausztria, Belgium, Hollandia, Magyarország, Németország, Románia, Svájc és Svédország „képviselésében” mintegy hetvenen töltötték együtt a virágvasárnapkal zárult hosszú hétvégét. Ez évben is voltak jelen olyanok, akik először vettek részt a rendezvényen, és ezúttal több olyan lelkész is eljött a konferenciára, akik a *Kőrösi Csoma Sándor program* egyházi ösztöndíjasaként végeznek szolgálatot kilenc hónapos kiküldetésben a nyugat-európai diaszpóra különböző gyülekezeteiben. Egyházunk részéről ebben a minőségben volt jelen Stermeczki András Németországból és e sorok írója Svédországból.

Az immár tizenhetedik találkozó témáját, az ökumenét dr. Varga Pál református lelkész (Ulm Környéki Magyar Protestáns Gyülekezet) és Merlás Tibor katolikus lelkész (Szent Gellért Magyar Katolikus Egyházközség, Stuttgart-Ulm) beszélgetése vezette fel. Varga Pál tartotta meg – mint a Németországi Magyar Ajkú Protestáns Gyülekezetek Szövetségének elnöke – a főelőadást is *Az ökumené története és jelentősége a nyugat-európai magyar diaszpóra gyülekezeteiben* címmel, a délutáni műhelymunka során pedig a helyi ökumenikus tapasztalatokat vetették össze a résztvevők.

Az együttlételet színesítette a jubiláló, immár hatvanadik alkalommal megrende-

FOTÓ: BÁN FERENC

zett európai magyar evangéliumi ifjúsági konferencia (EMEIK) szombaton érkezett résztvevőivel tartott közös esti műsor. A záró istentiszteleten Joób Olivér nyugalmazott svájci evangélikus lelkész igehirdetése a virágvasárnap mai üzenetét közvetítette az immár mintegy kétszáz fős gyülekezetnek. (A hagyományosan nagypéntekig tartott EMEIK-re Magyarországról – mások mellett – Lampért Gábor siófoki evangélikus lelkészt és Bogárdi Szabó István református püspököt kérték fel előadónak.)

■ DR. PÖCZE ISTVÁN evangélikus lelkész

Börtönmissziós húsvéti bátorítás

„Merjünk elindulni a hit útján, mert a bátorság ezen az úton különösen kifizetődik” – mondta a Magyarországi Evangélikus Egyház elnök-püspöke húsvétfőnap Budapesten, a Rózsák terei evangélikus kollégiumban fogvatartottnak és hozzátartozóiknak tartott istentiszteleten.

Igehirdetésében dr. Fabiny Tamás arról beszélt: a húsvéti történetben a férfiak gyáván bezárkóznak, az asszonyok azonban bátrak, és elindulnak a sírhoz, még ha nem tudják is, hogyan fogják elhengeríteni a sírt lezáró követ. Amikor odaérnek, az angyal azt mondja nekik, emeljék fel a fejüket, és mire visszanéznek, a követ elhengerítették – tette hozzá. „Emeljük fel mi is a tekintetünket”, és akkor megtörténhet a csoda: „valaki, aki erősebb nálunk”, az „előttünk lévő” követet is elhengerítheti – mondta Fabiny Tamás.

Amint a püspök fogalmazott, az *Ószövetségben* még a testvérgyilkos Káinnak is megadja Isten a lehetőséget, hogy emelt fővel járjon, mert azt mondja, a

„bűn ugyan az ajtó előtt leselkedik, de te képes vagy legyőzni, ne engedjünk tehát a csüggedés kísértésének, ne nézzük tehetetlenül a napok, hónapok, évek múlását, hanem legyünk felemelt tekintetű, bátor, Krisztusban és Istenben bízó tanít-

ványok, és akkor velünk is megtörténhet a csoda” – fogalmazott Fabiny Tamás.

Az istentisztelet után közös ünnepi ebéden látták vendégül az eltávozáson lévő rabokat és hozzátartozóikat.

■ MTI

FOTÓ: SZIGETVÁRY ZSÓLT / MTI

FOTÓ: MEGAN JOHNSTON / UNSPLASH

Mi ÉS ti

Szemerei János püspök
Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület

Nemrégiben Győrben furcsa eset történt. Egy televízióban is közvetített kézilabda-mérkőzésen a közönség egymás után kétszer énekelte el a magyar himnuszt... Nem tévedésből, nem szervezési hibából vagy figyelmetlenségéből, hanem rivalizálásból. A történetekhez annyi magyarázat tartozik, hogy ez esetben nemzetközi szervezésben csapott össze két rivális magyar klubcsapat, a Győr és a Ferencváros. Mindkét klubnál gyakorlat, hogy a nemzetközi meccsek előtt a szurkolók eléneklik csapatuknak, illetve a csapattal együtt a Himnuszt, ezen a meccsen azonban a két csapat szurkolótábora némi fáziseltéréssel ezt külön tette meg. Bizarr volt. A „mi” és a „ti” viszonyának egy rossz értelmezése.

Mostani írásomban arra szeretném felhívni a figyelmet, hogy mi feszül a „mi” és a „ti” között.

A „mi”-n a legszűkebb emberi közösség, két ember barátsága, egy házasság is érthető, de kibővíthető lehet ez egy család, egy törzs, egy baráti társaság, lehet egy egyesület, de lehet egy nemzet vagy lehet akár egy kontinens népeinek közössége is. A „mi”-t említve gondolhatunk természetesen a gyülekezetünkre, egyházunkra vagy Krisztus teljes népére, a felekezetek összességéként az egyházra. Ebben a megközelítésben mindegy, hogy ki használja a „keresztény”, illetve a „keresztván” szót, hiszen a lényegét tekintve a szóhasználatától függetlenül összetartozó közösségről van szó, amelynek tagjai összefonódnak a közös „mi”-ben.

A „mi”-kapcsolatok alapja sokféle lehet. Vannak érzelmi okokból, közös érdeklődés, kedvelt időtöltés vagy származás alapján szerveződő közösségek, de etnikai, vallási, politikai, társadalmi vagy akár gazdasági alapon kialakult „mi”-szövetségek is. Az élet sajátossága, hogy mindannyian többféle „mi”-csoportba tartozunk egyszerre. Megszokott és természetes az, hogy adott emberekkel bizonyos szempontból közös, más szempontból pedig eltérő körbe tartozunk, és többféle „mi”-csoport alapján többes identitásunk is kialakulhat.

Nagy kérdés azonban az, hogy milyen kapcsolatok épülnek a „mi”-közösségek és az ezen kívüli, úgynevezett „ti”-csoportok között.

A családon belül, ahol természetes „mi”-csoportban és egymásroutaltságban élünk, az érdeklődésünk, esetleg a felekezeti hovatartozásunk, a politikai pártpreferenciánk vagy valami más akár különböző is lehet. Ilyenkor napi szinten kérdéssé válik, hogy képesek vagyunk-e a különbözőséget tolerálni, áthidalni. Hasonló a helyzet a nagyobb közösségekkel. Egyházunkban, gyülekezetünkben vagy hazánkban is sok-sok emberrel élünk közösségekben, vagyis „mi”-csoportban, ugyanakkor a természetes különbözőségeink okán más szempontból „ti”-csoportba kerülhetünk. Az összetartozásunk elbírja-e a közöttünk meglévő természetes különbözőségeket?

A téma felvetésekor említett sportpéldához visszatérve, a hasonló sportágot kedvelők „mi”-csoportján belül természetesen alakulnak ki a különböző szurkolótáborok, az azonban ijesztő, ahogyan a rivalizálás odáig fajul, hogy a közös nevezőt teljesen el is tudja tüntetni közülünk, mint a két magyar csapat mérkőzése előtt, amikor a közös himnuszt nem tudtuk közösen énekelni...

A „mi” és a „ti” közötti kapcsolatban figyeljünk fel az „ÉS” kötőszóra. A „mi”- és a „ti”-csoportok közötti kapcsolat szerkezete azért fontos, mert ettől függ az emberi közösségek viszonya, hogy békében vagy békétlenségben élnek, hogy építő együttműködésre vagy bizalmatlan szembenállásra rendezkednek be. Tudatosan munkálkodni kell azon, hogy a „mi”- és a „ti”-közösségek között épüljön a természetes és bizalmi kötődés, vagyis az „ÉS” kapcsolat, és ne engedjük, hogy átvegye a helyét a mindent és mindenkit szembeállító „VAGY”.

Szép példa erre az évszázadokon át vitázó és szemben álló történelmi felekezetek között mára megvalósult összhang. Ma már nemcsak a bennünket összekötő nemzeti imádságunkat tudjuk közösen énekelni egy-egy ökumenikus alkalmon, de kellő tisztelettel egymás felekezeti himnuszait is. Ezen keresztül a testvéregyházak arra hívják fel az emberek figyelmét, hogy a minket elválasztó véleménykülönbségek ellenére is lehetséges a közös pontot keresni és egyetértésben élni. Előre jelét adva az idők teljessége ama rendjének, amikor majd Isten ígérete szerint „Krisztusban egybefoglal mindeneiket” (Ef 1,10). ■

Ilyeneké az Isten országa

Otthontól távol is szeretetközösségre talált Szirmai Viktória

Sorozatunkban a Magyarországi Evangélikus Egyház intézményeiben szolgálatot végző munkatársakat szólaltatjuk meg indíttatásukról, munkájukról, céljaikról. Szirmai Viktória a Szentendrei Evangélikus Zenei Óvoda munkatársa. Az óvodapedagógussal a gyermeki lélek tisztaságáról, a keresztény életről és a közösségről is beszélgettünk.

FOTÓ: MAGYARI MÁRTON

– 2013 óta dolgozik a szentendrei evangélikus óvodában. Mit jelent önnek a gyermekekkel való foglalkozás?

– A gyermekek nevelése nagy örömmel tölt el. Igyekszem őket elárasztani a szeretetemmel. Óvodásainknál azt tapasztalom, hogy sokan megkapják otthon is a melegséget, de vannak, akiknek ez valamiért hiányzik. Munkámmal arra törekszem, hogy „apait-anyait beleadva” vagy pótoljam, vagy tovább erősítsem a közvetlenséget, odafigyelést, szeretetet a gyermekben. Szeretek a gyermekek között lenni.

– „Engedjétek hozzám jönni a kisgyermeket, és ne tiltsátok el tőlem őket, mert ilyeneké az Isten országa” [Mk 10,14b] –

fogalmazott Jézus. Önnek mit jelent ez az igeszakasz?

– A gyermekek tiszták, őszinték, nyíltan tudnak az érzelmeikről beszélni, felvállalják még a hibáikat is. Szerintem Isten országát is a gyermekek lelkéhez hasonlónak kell elképzelni: ott is tiszta szívű emberek lesznek.

– Miben különbözik az önök óvodája egy nem egyházi intézménytől?

– Mi a gyermekek között is próbáljuk a hitünket megélni, hogy mintegy példaként tudjunk előttük állni. Hisszük, hogy ezt nemcsak ünnepnapon kell képviselnünk, hanem akkor is, ha boldogok vagyunk, vagy ha valamilyen konfliktus van. A mindennapokban megélt kereszténységet

igyekszünk képviselni, kisugározni itt, az óvodában, de a magánéletünkben is.

– Melyik az az óvodai foglalkozás, amely különösen közel áll önhöz?

– Csendesperceknek hívjuk azt az alkalmunkat, amikor közösen imádkozunk. Nagyon jó, hogy ilyenkor a gyermekekkel is együtt tudunk lenni az imádságban. Ilyenkor Istenhez fordulunk, éneklünk, és imádságban kérjük az Urat, hogy legyen a beteg gyermekekkel és együttal közöttünk is. Törekszünk rá, hogy mindennap legyen ilyen elcsendesedésünk. Ez általában öt-tíz perc szokott lenni.

– Mit tapasztal, mit jelent a gyermekeknek az imádság?

– Tudják, hogy ilyenkor Istennel beszélgetünk. Öröm látni, hogy a gyermekek ezt komolyan gondolják, tényleg elcsendesednek, többen például az étkezés előtti imánál le is hajtják a fejüket. Ehhez viszont szükséges, hogy mi tényleg példák legyünk a számukra, hogy lásák rajtunk: mi is komolyan vesszük és megéljük az imádság áldását.

– Miért az óvodapedagógusi hivatást választotta?

– Jól fogalmazott, mert valóban nem szakmaként, hanem hivatásként tekintek a munkámra. Többen jelezték korábban nekem, hogy gyermekekkel kellene foglalkoznom. Az élet ettől többször is elterelt, de aztán a Jóisten hívására hallgattam, és engedelmeskedtem az akaratának. Jól döntöttem, mert érzem, hogy ebben úgy teljesezhetek ki, hogy szeretetet tudok adni általa.

– Melyik a meghatározó bibliai igéje?

– „Légy erős és bátor, ne félj, és ne rettegj!” [1Krn 22,13b] Életemet végigkíséri és megerősíti ez az ige. Kárpátaljáról származom, és nagyon nehezen indultam el otthonról, úgy éreztem, hogy nagy bátorság kellett hozzá. A nehéz döntés idején is ezt az ígét kaptam, és tudtam, hogy erősnek és bátornak kellennem, mernem kell útnak indulni. Ott kellett hagynom az otthoni közösségemet, de az Úr megadta, hogy itt is létrejöjjön a magam szeretetközössége.

■ GALAMBOS ÁDÁM

Nevük fel van írva a mennyben

Imádkozzunk a Srí Lanka-i keresztényekért!

Húsvétvasárnap reggel, helyi idő szerint nyolc óra körül robbantássorozat rázta meg Srí Lankát. Lapzártánkkor a híradások háromszázötvenkilenc halálos áldozatról szólnak, és több mint ötszáz a sérültek száma. Hat támadást az Indiai-óceán északi részén fekvő szigetország fővárosában, Colombóban követtek el, többek között szállodákban és a Szent Antal katolikus templomban. A két vidéki robbantást a fővárostól mintegy negyven kilométerre északra lévő Negombo város katolikus Szent Sebestyén-templomában, illetve a kétszázötven kilométerre keletre lévő Batticaloa város evangéliumi keresztény templomában hajtották végre.

Január 1-jén, a béke világnapján ökumenikus imádságot tartottunk Budapesten, az egyetemi templomban. A Salkaházi Sára rakpartról indult fáklós felvonulás után katolikusok, reformátusok, anglikánok és evangélikusok együtt imádkoztunk a békéért. Az alkalmat a korábbi évekhez hasonlóan idén is a Szent Egyed (Sant'Egidio) közösség szervezte. Hívásukra megyek, ha csak tehetem, részt veszek azokon az imaórákon is, amikor az üldözött keresztényekről, a hajléktalanokról, menekültekről vagy éppen a romagyilkosságok áldozatairól emlékezünk meg.

Az újévi ökumenikus imádságon Szőke Pétertől, a magyarországi Szent Egyed közösség vezetőjétől Vincenzo Paglia érseknek az *Isten szava minden napra 2019* című könyvét kaptam ajándékba. Szívesen olvasom a közösség spirituális felelősének elmélkedéseit. A mai napra, húsvéthétfőre szánt gondolatai a szörnyű Srí Lanka-i merénylet árnyékában különösen is szíven ütöttek.

Paglia érsek egyebek mellett ezt írja Mt 28,8–15 alapján: „Vannak, akik szeretnék elhallgattatni a húsvéti üzenetet s annak átváltoztató erejét, hogy minden úgy maradjon, ahogy mindig is volt. Máté elbeszéli, hogy a főpapat megijesztette az örök beszámolója, s ezért lefizetik őket, hogy azt hazudják: a tanítványok ellopták Jézus testét, mialatt ők aludtak. A világ azt akarja, hogy a sírok zárva maradjanak, és hazugsághoz, korrupcióhoz folyamodik, hogy ne terjedjen el a feltámadás híre. Az első húsvét óta bárkit, aki hirdeti ezt

az üzenetet, a király és a bírák elé hurcolhatnak, hogy elítéljék. Sajnos ma is sok keresztény szenved ilyen módon a húsvét üzenetéért. Ezt mutatják azok a merényletek is, amelyek időnként a vasárnapi ünnepi misére összegyűlt keresztényeket érik. A halál kultúrája ez, amely a keresztényeket ma is sújtja, miközben hitük központi misztériumát, a feltámadás húsvétját ünneplik, a jó győzelmét a gonosz felett.

a föld különböző részein, sokan sokféleképpen, és azt hiszem, különféle okok miatt. Pedig ugyanannak a tervnek a részei: a halál kultúrája tervének...” (139–140. o.)

Fájdalmas, hogy az érseknek igaza lett, és a húsvéti istentiszteletre összegyűlt hívek közül oly sokan estek ismét merénylet áldozatául. Biztos vagyok benne, hogy amikor a Szent Egyed közösséggel legközelebb együtt imádkozunk az üldözött keresztényekért, akkor elhangoznak majd nevek a mostani áldozatok közül is. Addig is, anélkül, hogy nevüket ismernénk, imádkozunk értük, tudván, hogy nevük fel van írva a mennyben (Lk 10,20).

Tízennyolc évszázada vallja az egyház Tertullianusszal együtt: „A keresztények vére az egyház magvetése.” Jézus pedig, aki maga is mártírhalt, de harmadnapon feltámadott, immár két-

FOTÓ: THARAKA BASNAYAKA / NURPHOTO

A halál kultúrája minden életet megvet, s ezt az érzést gerjeszti az emberekben. A halál kultúrája elkábítja, elállatiasítja, eltempítja az élőket, hogy ők szolgálják. Támogatja a halállal való kereskedelmet: elrejtja az ételt az éhezők elől, kábítószert ad a céltalanul tengődőknek, fegyvert ad el a haragosoknak. És emberek halnak meg

ezer éve mondta: „*Ne féljete!*” Amikor hívok mindenkit arra, hogy imádkozzunk a Srí Lanka-i keresztényekért, és lehetőségünk szerint a leleményes szeretet sokféle módján támogassuk őket, azt is kérem, hogy adjuk tovább a feltámadott Jézus szavát: „*Ne féljete!*”

■ FABINY TAMÁS

Május első vasárnapja anyák napja

Anya – szent – egyház

Évről évre viaskodunk magunkban azzal a ténnyel, hogy a templomszentelési ünnepségünk éppen egybeesne anyák napjával. Nem, hát ilyet nem lehet csinálni. Két ünnep egyszerre, két ilyen különböző hangulatú, sehogy sem fér össze. És mindig elhúztuk egy kicsit időben: az első vasárnap anyák napja, gyerekek verssel, dallal, köszöntővel. Aztán egy-két héttel később fennkölt költemények, felnőtténekek a hajlékról – a tengeliciek között még mindig van, aki emlékszik, miként rakta össze tégláról téglára a közösség.

Sokadszor szembesültem vele, hogy az anyák napja már nem ugyanaz, mint amire korábbról emlékszem. Amikor a sorok tele voltak büszke szülőkkal, nagyszülőkkal. Most a versek kiosztása előtt már mérlegelek: hoppá, hiszen ezt a gyereket nem is az édesanyja neveli, hanem a nagynéni, a dédi, nevelőszülő – vagy ami a legelszomorítóbb, olyan is van, akit nagyjából senki.

Nagy nehezen összekeresgélek azért egy pár hálaadó verset. Nem könnyű; sok az anyákat dicsőítő, de ezek nem nagyon egyeznek a helyzettel. A rohanó, nehezen boldoguló, olykor bukott anyákkal, akik hajszoltan és kétségbeesetten próbálnak fennmaradni a felszínen. Van, aki éppen „osztályt ismétél”: a sajátjait nem ő nevelte, most az unokáinál pótolja az elmulasztottakat. Sok a bizonytalan kötődésű gyerek, mert a temérdek szerep között lavírozva bizonytalan a felnőtt maga is: ki is ő valójában.

Mintha romokban heverne, ami Isten által jónak lett tervezve. Az anya mene-

dék, ő a tápláló, a befogadó, az elfogadó. Egy áldás viszont mindannyiunkra ráfér.

A templomszentelés ünnepe is elbizonytalanít. Lassan fogynak azok, akik még jelen voltak az építésnél. Olyan sokan elkerültek a közösséget. Azt mondják, hogy nekik éppen elég otthon imádkozni, nincs szükségük közösségre, egyházra. Keserűséggel vagy gúnyosan beszélnek a gyülekezetéről, ahol éppen olyan – ha nem rosszabb – emberek vannak, mint az összes többi. De hát nem is az van kiírva a templomra, hogy „szuper jók csapata”! Inkább az lehetne, hogy hitükben egymás támogatására is rászoruló gyermekei Istennek. Persze meggyőzni nem lehet senkit, olyat csak a Szentlélek tud. Hallgatjuk a szitokszavakat, és imádkozunk az árván igyekvőkért. Szegények vajon meddig maradhatnak meg egyedül? Hogyan tudnánk beszeretgetni őket közénk? Mert szükségük volna a közösségre, ahogyan a közösségnek is rájuk.

Olyan ezt a gyalázkodó szóáradatot hallani, akár egy dacos, elhanyagolt gyermek dühös kiabálását. Fájdalmas és szálnalmat keltő. Aki így beszél, az nagy szükségben van, és még csak nem is tudja. Mert az egyház is anya. Anyaszent-egyház. Mi alkotjuk. Igen, mi, tökéletlenek. Egymás terhét – jól-rosszul – hordozva, egymást szolgálva és segítve. Az Úrba kapaszkodva. Nem tökéletesen, ez tény. De amikor körülálljuk együtt az Úr szent asztalát, és végignézek magunkon, azt érzem: árad közöttünk a kegyelem. Nem tudom, miért és hogyan, de itt vagyunk, és Krisztus közöttünk van.

KÉPONK ILLUSZTRÁCIÓ

És tudom, hogy a még nagyobb körben ott áll majd velünk együtt a tizenkét apostol, ott állnak a vértanúk. És a nagyim, aki mindig imádkozott értünk – még akkor is, amikor megmosolyogták ezért. És azok a drága gyülekezeti tagok, akiktől – nem is tudták, de – olyan sokat tanultam, mert utolsó csöppnyi erejüket is szeretettel nekünk adták. És igen, ott lesz még a jobb oldali lator is. Mi, kicsik, gyengék, rászoruló, de Istenhez menekülők mind kegyelemből egy asztalhoz ülünk majd. És olyan jó, hogy már most megélhetjük a közösség áldásait itt, a gyülekezetben. Átölelve, elfogadottan és elfogadva.

Szeretném, ha sikerülne jobban megélnem az anyaságomat és a kereszténységemet, de békességet ad nekem, hogy a saját ténykedésem túl ott tudhatom Istent, aki kijavít, kipótol mindent, amit teszek. Hálás vagyok, hogy benne lehetek az életnek és a szeretetnek ebben a körforgásában. Abban a munkában és emberi érintkezésben, amelyet az ő áldása kísér.

■ FÜLLER TÍMEA

Hibaigazítás. Tisztelt Olvasók! A húsvétra hangolódásban a mennybemenetel ünnepét nem pünkösd elé tíz nappal, hanem húsvét elé tíz nappal helyeztem el *Beugró* című írásomban (*Evangélikus Élet*, 2019/15–16. szám, 26. o.). Figyelmetlen vagy elvarázolt voltam. Mindenkitől ezúton is elnézést kérek. Azoknak, akik észrevették és visszajeleztek, köszönöm, hogy figyelmesen olvasnak, és úgy szeretnek, hogy segítenek nekem csiszolódni. Azoknak, akik olvasták, de elnézően továbbléptek, köszönöm, hogy így fejezték ki a szeretetüket, elfogadásukat. – *Füller Tímea*. • „Néha a jó Homérosz is szundikál” – szól a szállóige. Mennyivel inkább igaz ez az olvasószerszertőre! Magam is kedves olvasóink elnézését kérem. – *D. S.*

A Feltámadott

Jézus Krisztus mondja: „...*íme, én veletek vagyok minden napon a világ végezetéig.*” (Mt 28,20)

Szeretjük a biztonságot. Nemcsak az ember, hanem minden élőlény: növény és állat egyaránt. A maguk módján – ahogyan Isten a teremtés rendjének részeként kezdettől fogva azt beléjük kódolta – törek-szenek is rá. Jobban érezzük magunkat, ha van biztonságérzetünk, ha van kire és mire számítanunk. Ha nem vagyunk egyedül vagy másoknak kiszolgáltatottak.

Ez azonban nagy csapda: könnyen áldozatává eshetünk a magunk által kreált biztonságnak. A pénzzel, biztosításokkal, kerítésekkel, falakkal vagy akár családdal, barátokkal, előnyös kapcsolatokkal kialakított védelem kiszámíthatatlan módon omolhat össze, hagyhat cserben. Másrészt ha mindez csupán érzés (biztonságérzet) marad, megint csak ámitás, önbecsapás, hisz egyik napról a másikra megváltozhat.

Éppen ezért Jézus nem így adja – ahogyan a világ adja. Az általa felajánlott biztonság nem délibáb, változékony, múlékony földi valóság, hanem a legvalóságosabb. Amit nem egyszerűen érezni, hanem hit által tudni lehet. Miért tudhatom? Azért, mert ő ígérte meg: „...*veletek vagyok minden napon a világ végezetéig.*” Kell ennél nagyobb biztosíték félelmeim, aggódásaim, szorongásaim ellen? Ha igen, akkor meghazudtolom Jézust. Nemcsak ebben az ígérétemben, hanem minden másban, amit tett. Megkérdőjelezem halálát, feltámadását, szeretetét,

hatalmát. Kétségbe vonom kizárólagos istenségét. Aki ebben az állapotban marad, menthetetlenné válik. Sodródik a széles úton, amelynek vége a kárhozat – az Isten nélküli lét. Az ő szeretetéről tanúskodik az, hogy még földi szolgálata során figyelmeztette és egyben bátorította övéit: *veletek vagyok.* Ma is szól hozzánk ez az íge.

Jézus Krisztus része akar lenni földi életünknek. Mert itt dől el, hogy azután is része lesz-e. Ha itt elutasítom, és nem kell a jelenléte, akkor az örök létemből is kiszorítom, és nem élet lesz az, hanem szenvedés: kárhozat. Miért van szükségem Jézus

jelenlétére? Mert nélküle minden elromlik, darabokra hullik. Minden kudarcs lesz: a terveim, céljaim, akarásom, igyekezetem. Nem lesz igazi örömöm és boldogságom – semmi, ami maradandó és az életemnek értelmet adó.

Fogadjuk hát el Jézus jelenlétét! Nem csupán úgy általában a világban, hanem a magunk életében is. Engedjük, hogy hatalmát megmutassa rajtunk és bennünk! Hogy neve általunk is megdicsőülhessen. Ez legyen küldetésünk, ne pedig mulandó célok és a világ kívánságának, emberek elvárásainak görcsös követése. Jézus felszabadult életet akar adni – az ő jelenléte által.

■ HORVÁTH-HEGYI ÁRON *lelkész*

Forrás: Hírmondó – a Nyíregyházi Evangélikus Gyülekezet hírei, 2019. húsvét

KÉPINK ILLUSZTRÁCIÓ

Oltártól indulva

A Kenderke Néptáncgyűlés célja hagyományaink éltetése, azaz hogy összegyűjtse és újra megtanítsa a népi életmódhoz köthető hagyományokból azokat a tudásanyagokat, amelyek a mai modern ember életében pozitív életminőség-változást eredményezhetnek.

Gyülekezetünkben a Hulin család lelkes ápolója ezeknek a népi hagyományoknak. Virágvasárnap oltárunktól zoltárúddal indult el édesapa és lánya, Hulin Zsolt és Hulin Hanna a *Karikázóra*,

mely a „száz virágszál vasárnapjaként” is ismert rendezvény. Ennek lényege, hogy a tavaszi időszak jellemző táncával, a karikázókkal, faluhosszajárásokkal éltessék a hagyományokat, a tavaszi megújulást, megtisztulást a lányok, asszonyok. (Fiúk, férfiak, férfiak és apák azonban elkísérhetik párjukat, lányukat.)

A hangszerkíséret nélküli közös éneklés tisztítja a lelket, s hogy milyen erő is jelent, amikor közel százötven leány és asszony egyszerre táncol és dalol, arról

csak a résztvevők tudnak beszámolni. Ilyenkor ki-ki életkorának tapasztalatával, női energiáival ad hozzá egy részt a „száz virágszál vasárnapjához”. Mindez arról is szól, hogy szükségünk van egymásra az életben is, és mindannyian tanulunk egymástól: a kicsi a nagytól, a fiatalabb az idősebbtől. (Karikázza a böjti időszakról egészen pünkösdig lehetett.)

Örülünk, s büszkék vagyunk a Hulin családra, hogy ápolják a múlt léleképítő örökségét! Kísérje tevékenységüket továbbra is Isten gazdag áldása!

■ FRANKO MÁTYÁS

Forrás: Lutherrózsa – a Tatai Evangélikus Egyházközösség hírlevele, 2019. húsvét

Élettel, tenni akaró közösségek

Presbitériumoknak tart képzést a gyülekezeti és missziói osztály

Egyedülálló kezdeményezést indított el tavaly egyházunk országos irodájának gyülekezeti és missziói osztálya Közösségépítő alkalom presbitériumoknak címmel. Célja, hogy felfedeztesse a gyülekezetek presbitériumaival a saját értékeiket, erősségeiket, támogassa a közösségépítést. Németh Zoltán lelkésszel, az osztály vezetőjével az alkalom felépítéséről, céljáról és a presbitériumi közösségek erejéről beszélgettünk.

– Miért érezték fontosnak, hogy kimondottan a presbitériumoknak szervezzenek közösségépítő alkalmat?

– A gyülekezeti és missziói osztály a 2014-es indulásától kezdve azt a szellemiséget és szemléletet képviseli, hogy keressük annak a lehetőségeit, miként tudunk innen, az országos irodából segítséget nyújtani a helyi gyülekezeteknek, lelkészeknek. Egyházunkban tavaly volt a választás éve, ma számos egyházi tisztséget új szereplők töltenek be. Ez az egyes gyülekezeteket tekintve azt jelenti, hogy új presbitériumi közösségek jöttek létre. Kezdeményezésünkkel őket szeretnénk volna megszólítani, a közösséggé formálódásban segíteni.

– Miért a képzés formát választották?

– Először kiadványban gondolkodtunk, de örömmel láttuk, hogy több olyan kötet is megjelent, amelyből jól lehet tudást meríteni. Osztályunk profilja, hogy ne csak eszközökkel, kiadványokkal segítsünk, hanem az egyes gyülekezeteknél helyben is szolgáltatást nyújtunk. Ilyen programjaink voltak többek között az adventi és a böjti vagy a Luther-esték is. Innen jött az ötlet, hogy két kollégámmal, Balogh Éva és Bárdossy Tamás gyülekezeti referensekkel közösen közösségépítő alkalmakat tartunk a gyülekezetek presbitériumaiban.

– Mire hívják fel a presbitériumok figyelmét?

– Ezek a kétórás együttlétek nem tudnak minden problémát megoldani vagy minden lehetőséget bemutatni, de arra alkalmasak, hogy az adott közösségek felfedezzék a maguk erőforrásait. A programban előkerül, hogy miben látja az adott közösség a saját gyülekezetében a problémát, és miként tud megoldást találni, változást elérni. Cél az is, hogy a közösség összegyűjtse, mik azok a tervek, amelyek kimondottan a saját lehetőségei között – nem illúziókat kergetve, hanem a realitásokat figyelembe véve – megvalósíthatók. Öröm látni, hogy rövid idő alatt általában legalább egy tucat ilyen előremutató ötletet írnak össze. Ilyenkor a presbitérium tagjai rácsodálkoznak, hogy a nehézségek ellenére van mozgástér, és vannak lehetőségek.

– Milyen tapasztalatokat szűrhetnek le az alkalmából a résztvevők?

– Eddig közel húsz helyen tartottunk tréninget. Az alkalmak zárókörrrel, összegzéssel érnek véget. Ilyenkor összegyűjtjük, hogy a jelenlévők mi újat tudtak meg magukról, a presbitériumról, a közösség működéséről. Rendszeresen elhangzik az ilyesféle visszajelzés: „Eddig nem is vettem észre, hogy mi mennyire sokszínűek vagyunk, hogy mennyire együtt tudunk dolgozni, hogy mennyire ötletgazdagok vagyunk.” A jelenlévők általában felismerik, rácsodálkoznak, hogy milyen értékek vannak a saját presbitériumukban. Ebből pedig már építkezni lehet...

– Mit jelent a 21. században a presbitérium?

– Sok gyülekezetben keserűséget, hiányérzetet lehet tapasztalni, panaszt lehet hallani. Ez abból adódik, hogy szűkülnek a lehetőségek, egyre kevesebben járnak templomba. Ezzel szemben az volt a felémelő élményünk, hogy ahova meghívtuk minket, ott kivétel nélkül mindenhol ten-

A Közösségépítő alkalom presbitériumoknak című alkalmakra a presbitéri közösségek a gyülekezeti és missziói osztály e-mail-címén – gyulmisz@lutheran.hu – regisztrálhatnak.

ni akaró, lelkes, motivált emberek alkotva csoportokkal találkoztunk. Ezekben a presbitériumokban bár a problémákról, így a fogyatkozásról, az anyagi nehézségekről is szó esik, de maguk a közösségek erősek, lendületesek, ötletgazdagok, tele vannak tenni akarással. A legnagyobb érték az a fajta személyes elköteleződés, lelkesedés, amely evangélikus presbitereinkben megvan. A rendszerint tíz-húsz fős presbitériumok egyikében sem találkoztunk olyanval, aki csak a címért fogadta volna el a tisztséget, hanem mindannyiukban olyan embereket ismerhettünk meg, akik tényleg a közösségükért, egyházunkért vállalták ezt a szolgálatot, és ennek megfelelően keresik azokat a lehetőségeket, amelyek a gyülekezetük épülését szolgálhatják. Azt gondolom, ez óriási erő. Ha meg kell fogalmazni, hogy mit jelent ma a presbitérium, akkor azt tudom csak mondani, hogy pont őket, a szolgálni akaró, tenni tudó presbitereinket.

■ GALAMBOS ÁDÁM

Gondolatok a presbitéri szolgálatról

- „A presbiter otthonát az teszi keresztyénné, hogy van egy lát-hatatlan, de mindig jelen lévő vendége: Jézus. Meghallgatják az ő igéjét, dicsérik nevét énekben, imádságban, szolgálnak neki.” (Dr. Keken András)
- „A presbiter bibliai őse a szeretetmunkában a diakónus. A hét diakónus, akit (ApCsel 6) az apostolok – magukat az igehirdetés főszolgálatára felszabadítandó – az asztalok körüli szolgálatra választottak, presbiter volt. Az őskeresztény gyülekezetben mindenki részt vett a szeretetmunkában (ApCsel 4,32). Ahogy senki sem hihet helyettem, úgy a szeretetmunka rám eső részét sem végezheti el senki helyettem.” (Szabó József)
- „A presbitereknek nem az a leckéjük, hogy tanulják meg, mit várhatnak ők a lelkésztől. Ez a lelkész leckéje. A presbiternek azt kell megtanulni, hogy mi az ő kötelessége.” (Túróczy Zoltán)
- „Luther szenvedélyesen küzdött érte, hogy az egyház »laikus mozgalom« legyen – ma ezt így mondanánk: »alulról építkező egyház«.” (Klaus Douglass)
- „A presbitéri tisztség nem olyan hivatal, amelyet a hivatalnok a munka végeztével a háta mögött bezár, és aztán azon igyekszik, hogy minél tökéletesebben elfelejtse azt, ami a hivatalhoz köti, s ha lehet, még a külsejét is megváltoztatja, hogy arról rá ne ismerjenek a hivatalára. Az a szolgálat teljes tisztség, amit a gyülekezet tagjai a kiválasztottakra ruháztak.” (Ruttkay-Miklós Géza)
- „Csupa »kellemes« ember vegyen körül? Nos, ez nem megy. Gyülekezet, család, munkahely: mindenütt nélkülözhetetlen, hogy elszenvedjük egymást. [...] Gyülekezetben lenni sem lehet másképp, mint szeretetben élni, együtt hallgatni az igét stb., de olykor elviselni, sőt elszenvedni egymást. Vonatkozik ez elsősorban azokra, akik egy gyülekezetben szolgálnak: lelkész, kántor, egyházfi, gondnok, presbiter, énekkar. Vegyük észre, hogy a kísértő éppen őket tudja és akarja egymás ellen ingerelni.” (Gáncs Aladár)
- „Ma az evangélikus presbitériumokat a gyülekezet tagjai hat évre maguk közül választják, olyan gyülekezeti tagok kerülnek be a testületbe, akik életvitelükkel, egyházhoz való kapcsolatukkal például állíthatók. Fontos szempont ma már az is, hogy munkájuk során szerzett szakértelmüket is hasznosítani tudják.” (Evangélikus egyszeregy)

Evangélikus intézmények nyílnak Szegeden

Egy óvoda és egy kollégium kerül a Magyarországi Evangélikus Egyház fenntartásába, és kezdi meg működését ez év szeptemberétől Csongrád megye székhelyén. Szegeden ezek az első evangélikus nevelési-oktatási intézmények.

A Magyar Államvasutak Zrt. évtizedeken keresztül sok intézményt működtetett a vasúti dolgozók gyermekei részére, közöttük szegedi óvodáját és kollégiumát is. Az átveendő, hatvanhét éve működő óvoda az új tanévtől Szegedi Pitypang Evangélikus Óvoda néven, a közel százhuszonöt éves kollégium – közismert elnevezéssel a „Bakter” – pedig Szegedi Evangélikus Kollégiumként, illetve Szegedi Evangélikus Felsőoktatási Diákotthonként működik tovább. (Korábban a békéscsabai kollégiumot vette át egyházunk A Vasút a Gyermekéért Alapítványtól.)

Az intézmények országos fenntartásuk lesznek, a feltételek biztosítása a Magyarországi Evangélikus Egyház feladata, szoros együttműködésben a Szegedi Evangélikus Egyházközséggel, illetve lelkészével, ifj. Cserhádi Sándorral és a hitoktatókkal.

Az óvoda barátságos hangulatú – a „Boldog óvoda” címet is elnyert – intézmény. A finn partner által koordinált Erasmus+ projekt keretében hét európai országgal működnek együtt az iskolai, óvodai stratégiai partnerségek területén. Az óvodapedagógusok szakmailag elkötelezettek, az épület adottságait is teljes mértékben kihasználják a gyermekek nevelése, fejlesztése érdekében. A gyülekezet nemrégiben rendezte meg az óvodával közösen azt a családi délutánt, amelyen a gyerekek – egyebek mellett – kedvükre kézműveskedhettek. A mindennapok hitéleti gyakorlatára való felkészülést, a jó gyakorlatok átadását a Hódmezővásárhelyi Égbőlpottyant Evangélikus Óvoda segíti.

A kollégiummal kapcsolatban a lelkész tervei között szerepel – a hitéleti nevelési kérdéseken túl – a közösségi alkalmak szervezése is. A kollégium amellet, hogy otthont ad a távolról érkező középiskolás és egyetemista diákoknak, az önálló tanulás és a pihenés, a tartalmas kikapcsolódás helye is. Ebben szeretnének sokféle fakultatív programmal segíteni: liturgikus, áhítat jellegű és interaktív, beszélgetős programokkal. Szükséges megteremteni a diákság számára a személyes lelkigondozás lehetőségét is. A diákotthon egyházi rendezvényeknek is kiváló helyszíne lehet a jövőben. A nagy lélekszámú, Békés és Bács-Kiskun megyei gyülekezetek közelsége kiemelendő, hiszen e megyék területéről, valamint a budapesti és észak-alföldi diákok közül sokan választják Szegedet felsőoktatási továbbtanulási célpontként.

Az intézmény evangélikus arculatának kialakításában a már nagy tapasztalattal bíró nyíregyházi Luther Márton Evangélikus Kollégium nyújt segítséget.

Az óvoda és a kollégium átvételével Magyarország egyik legnagyobb városában két olyan intézmény jön létre, amelyben az egyház missziója is megvalósulhat. „Ha az átvételt és a működtetést körültekintően és jó légkörben sikerül megvalósítani, akkor ez sokat segíthet az egyházunkról alkotott jó benyomás kialakításában és elmélyítésében a nem evangélikus diákság és a tágabb közösségi környezet tekintetében egyaránt” – mondja ifj. Cserhádi Sándor.

Szeretettel várja az óvodáskorú gyermekeket a Szegedi Pitypang Evangélikus Óvoda, továbbá középiskolás, főiskolás-egyetemista diákjait a Szegedi Evangélikus Kollégium, illetve a Szegedi Evangélikus Felsőoktatási Diákotthon.

■ Forrás: MEE Országos Iroda Nevelési és Oktatási Osztály

További információ a www.diakotthon-szeged.sulinet.hu, a Mavovoda.hu honlapon, a kollégium Facebook-oldalán ([Facebook.com/bakterszeged](https://www.facebook.com/bakterszeged)), illetve a szegedi evangélikus gyülekezet Facebook-oldalán.

Meglesz a szolgálat gyümölcse

Erős gyökerek, biztató jövőkép Tabon

Tab, a szép somogyi kisváros központjában felújított, szemet gyönyörködtető épületegyüttes áll: a helyi „Insula Lutherana”. Hófehér temploma, napszárga gyülekezeti háza, parókiája, gondozott, virágoskertje hatalmas gesztenyefák ölelésében egy több mint háromszáz éves, lutheránus hitét őrző közösség lelki otthona. A két lelkész, Arató Lóránd és felesége, Arató Eszter Dóra e múltjára büszke, reményteljes jövőképpel bíró közösség életét mutatja be „1%-os” riportsorozatunk újabb állomásán.

„Amikor 2008-ban először jártam Tabon, még itt vezetett az út. Ez a kovácsoltvas kapu nem volt meg, látni sem lehetett a templom bejáratát! Csak az tudta, hogy itt evangélikus templom van, aki ide járt a gyülekezetbe – mutat körbe büszkén a házigazda, Arató Lóránd. – Az eldugott helyből aztán egy csapásra városközpont lett” – folytatja.

A nem várt ajándék persze akkor jó, ha egy közösség élni tud vele. Ez Tabon nagyon is így van. Színes, ökumenikus, ifjúsági munkájára, kulturális programokra figyelmet fordító evangélikus gyülekezetben járunk.

Ismerős terepen

Arató Lóránd kötődése Tabhoz, ahogy utalt rá, régi keletű: még teológushallgatóként hívták gitározni egy farsangi bibliai ünnepségre az aradi fiataalt. Később hittantábort vezetett, majd a hatodévet is itt töltötte. 2014 augusztusa óta szolgál a somogyi városban feleségével, Arató Eszter Dórával. A tabi anyagyülekezetel együtt összesen hét település evangélikusait gondozzák. Eszter most első gyermekükkel, a nyolc hónapos Rékával szülési szabadságon van, így átmenetileg Lóránd viszi a hatalmas munka terheit. Segítségé azért van: frissnyugdíjas presbitere hittanórákat tart.

Három, négy vagy öt istentiszteleten is szolgál Lóránd egy vasárnap. Rögtön hozzátesszi: számára ez – az ígéhirdetői szolgálat – az igazi töltekezés. Minden prédikációját megtanulja fejből. A nagy kiterjedésű egyházközség anyagyüle-

kezete mellett a szórványokat járja: Bábonygyereken, Torvajon, Bedegkéren, Lullán, Somogygyegetesen és Somogy-

döröcskén is van istentisztelet, aztán ha idejéből futja, látogat is. A bibliaórák helyszíne Tab. „Nagyon élvezetesek ezek az alkalmak! Nemcsak egy előadást tartok, aztán ki-ki megy haza, hanem hitet erősítő, nagyon szép beszélgetéseink vannak” – meséli.

Tót, sváb és magyar gyökerek fonódnak itt egymásba – van, ahol már csak a nevekben tükröződik ez, de Lullán és Somogydöröcskén még élnek a sváb szokások. A kitelepítés az utóbbi, egykor teljesen evangélikus falut mélyen érintette. Ezerkétszáz főt befogadó templomába ma maroknyi hívő jár. A kis létszám azon-

ban aktivizálható: „Szép hagyomány az összevont gyülekezeti nap, amelyet elődöm, Szigethy Szilárd lelkész honosított meg. Pünkösdhétfőn valamennyi község hívei útra kelnek, és minden évben másutt – idén Lullán – együtt ünnepeljük a Szentlélek kiáradását. A közös ebédet alapítványunk forrásából oldjuk meg” – fordítja le gyakorlati példára a lelkész, mit is adhat a „civil egy százalék”. És egy másik példa: tavalyelőtt láthatatlan színházat

[dramatizálás a szemet bekötve, az érzékszervek által – a szerk.] tartottak a helyi művelődési házban, s utána együtt ebédelték a fiatalok a kedvenc pizzájukban.

Sok célra jut az 1%-ból

A Tab és Környéke Evangélikus Gyülekezetért Alapítvány alapítódokumentumának 2004-es megszövegezésekor igen körültekintően járt el Szigethy Szilárd és Johann Endre felügyelő: sikerült belefoglalni az alapítványi célok közé a gyülekezet által ellátott, illetve a jövőben elvégezhető valamennyi szolgálati területet. ►

Gondosságuknak hála, ma számos hitéleti, kulturális, jótékonyági, szabadidős tevékenységet, építkezést valósíthatnak meg a civil 1%-ból beérkező forrásból: „Tavaly tizenegy fiatalal vettünk részt a Szélerőzsa országos evangélikus ifjúsági találkozón, részben az alapítvány jóvoltából. Öt éve pedig ökumenikus ádventi egyházzenei programokat rendezünk. Fontosak ezek a jó hangulatú, közösségteremtő alkalmak mindannyiunknak” – eleveníti fel az emlékeket.

Három teológusa van a gyülekezetnek, őket is támogatja az alapítvány, mert ösztöndíjakra is kiterjed a lehetőség. Az *Örömhírlevél*, a gyülekezet hírmondója szintén ebből a forrásból tud megjelenni. „Összességében elmondható, hogy bár az alapítványnál nagy pénzmozgás nincs, de »sok kicsi sokra megy« alapon évente százötven-kétszázezer forint közötti összeget kapunk. Ez nagy segítség, hiszen jelenleg gyenge lábakon állunk anyagilag. Az egy százalék ráadásul senkinek sem kerül pénzébe, mi pedig fel tudjuk használni a szolgálatunk során” – húzza alá az adóról való rendelkezés fontosságának jelentőségét a lelkész.

Megalapozott bizakodás

A jövő építése a háromszáz éves múlt-ra épülve a jelenből tud kibomlani – de milyen is a jelen 2019 pünkösdje előtt Tabon és környékén? „A realitás a magyar átlagot tükrözi: vidéken fogy a lakosság, így a gyülekezeteink lélekszáma is. A fiatalok elmennek a kistelepülésekről, ahol nincs munkalehetőség. De mindig elmondom: Tabra nem igaz az, hogy nincsenek fiataljaink – hála Istennek, vannak! A városban van bölcsőde, több óvoda, általános és középiskola. A hitoktatás számai is bizonyítják: egy héten huszonöt órát tartok szerte az iskolákban, közel nyolcvan gyermekkel találkozom e keretek között!” – tudjuk meg.

A kérdésre, hogy az iskola falai közül „átcsábíthatók-e” a gyerekek a lutheránus szigetre, Lóránd bólogat: „Megjelennek, igen, ha nem is heti intenzitással. A bizakodásunk, a reménykedésünk rájuk épül, ezért is fektetünk annyi munkát és anyagi forrást az ő megszólításukba, közösséggé formálásukba – teszi hozzá. – Kifejezetten érdekes viszont az isteniszteletek látogatottsága. Egy átlagos vasárnapon húsz és hetven közötti a létszám, vagyis igen nagy a szóródás...

Az okát nem ismerjük. Karácsonykor viszont százkilencvenen voltunk, szóval, szép számok ezek! Vagyunk, élünk.”

A közeledő pünkösdöt már nagyon várják: idén tizenegy konfirmandus áll majd akkor az oltár elé. Ahogyan elődeik, úgy Lóránd és Eszter is mindig újjátáson, megszólító, mozgósító, közösséget építő programokon töri a fejét – s eredményeik igazolják: sikeresen. Tavaly hagyományteremtő céllal jótékonyági bált rendeztek, szép bevétellel. A mínuszról így fordul lassan pluszba a költségvetés...

el lehet hallgatni, de akkor is jelen van. Persze nem csak az evangélikusokat sújtja. A mintegy négyezer-ötszáz lelkes Tab lakóinak becslés szerint a tíz százaléka evangélikus, de csak százötvenen fizetnek egyházfenntartói járulékot. Tudomásul kellett venni, hogy semmi sem történik robbanásszerűen. Csak lépésről lépésre haladunk. Ha egy-egy embert megérint valami, közelebb kerül hozzánk, rábízhatunk valamit, bevonhatjuk, az már siker. Nem a nagy számokban rejlik a munkánk gyümölcse. De nem fordulunk

karácsonyra – vagy templomi koncertre, esetleg a vidám főzőversenyre költhetik.

És hogy mire lenne szüksége a tabi gyülekezetnek és pásztorának ebben az évben? „A lelkésznek több időre, de azt nem lehet sehol sem megvásárolni – nevet Lóránd, majd komolyra fordítja: – A hittantáborokat szeretnénk megreformálni. Az ovisoknak, kisiskolásoknak helyben tervezem, a nagyoknak pedig többnapos, ottalvós tábort szeretnék, akár összefogva a síófoki evangélikus gyülekezettel, hiszen ez körülbelül harminc kilométerre van csak tőlünk. Kirándulnánk az ífvel Budapestre is, az Evangélikus Országos Múzeumba, annyi szépet hallottunk róla. A somgydöröcskei parókiát fel kellene újítani, talán a *Magyar falu* program segít, s akkor ott saját, önálló táborhelyet alakítanánk ki a fiataljainknak. Jó lenne a tabi orgonát is felújítani, mert régi darab, de ez mintegy hat és fél milliós tétel lenne, és erre most nem futja...” – sorolja a vágyakat.

FOTÓK: MAGYARI MÁRTON

S egy friss elismerésről is hírt adhatunk: ottjártunk hetében tudta meg Lóránd, hogy az egyházmegye őt választotta a 2018. év lelkészének. Jutalmát gyermekszemekben is látja; egy csapat vidám iskolás sereglik ki a gyülekezeti házból délidőben, és veszi körül a kicsi Rékát karjaiban tartó lelkész házaspárt.

Az evangélium hirdetése sokféle módon történhet. Lóránd egész szolgálatára az ökumené jellemző; a helyi plébánossal és a református lelkésszel napi kapcsolatot ápol. Felismerték: hitet építeni, közösséget megtartani együtt sok áldással jár. Nem vesztek el identitásukat, sőt: egymás hite, énekei, imái, liturgiája által gazdagodnak.

Gondokról is nyíltan

„Van élet, van lehetőség a gyülekezetben” – hangsúlyozza, ám a nehézségekről is nyíltan beszél Arató Lóránd. „Őriási a közöny, ami az emberekben él. Ezt

magunkba, idő és türelem kell Isten országának építéséhez. Érdemes tenni, dolgozni, közösségi programokat szervezni.”

A mindennapokból a szorosan vett lelkészi feladatok szépségét emeli ki: „A nagy ünnepekkor elviszem az úrvacsorát az idősekhez, betegekhez. Jó lelkészként megérkezni ezekbe a családokba! Próbálok ösztönözni a presbitereket, hogy foglalkozzanak Isten igéjével. A gyermekeket gitározni tanítom, alakult egy ökumenikus zenekarunk: összefogtunk a városért, a városban.”

Az épített környezetre költeni Tabon nem kell, ez szerencse. Így az anyagiakat a korábban említetteken kívül rászorulóokra, közösségi programokra – például a Lóránd által meghonosított munkatársi

Nem baj, ha más arat

A gyülekezet építése mindeközben szépen, „tégláról téglára” történik. A közömbösséggel, érdektelenséggel szemben szelíd kitartással, értékeket felmutatva veszik fel a harcot. „Minden korosztályal találunk kapcsolópontot az ovisoktól az idősekig, szociális otthonba is járunk istentiszteletet tartani. Az ökumenikus családi napon sokakkal találkozunk, olyankor megtelik a templomkert kicsikkel-nagyokkal.”

Ottjártunkkor a templomkapu, az -ajtó kitérve fordult – fotós kollégám meg is örökítette – a tavaszi napfényben fürdő városka felé. Fény, meleg, az üde tavasz és az örök élet ígéje hirdetésének szent helye, mondjuk így, egy légtérben. Milyen evidens: élet kint, élet bent! Akár a szimbóluma is lehetne ez a lelkész házaspár és az evangélikus közösség város felé fordulásának. Biztató kép, mint a lelkész zárómondatai: „Szolgálatok bőven vannak. S aminek nem most, annak – hiszem és tudom – később lesz meg a gyümölcse! Nem baj, ha más aratja le a termést, én boldog vagyok, hogy ültethetek.”

■ STIFNER-KÓHÁTI DOROTTYA

Alapítvány a Tab és Környéke Evangélikus Gyülekezetért
Adószám: 18779604-1-14
Bankszámlaszám: 50800283-10001569

Jegyzetlapok

Notre-Dame. A nagyhét kezdetén, április 15-én kigyulladt a nyugati keresztény világ egyik szimbóluma, a nyolcszázötven éves, évente tizenhárommillió látogatót fogadó párizsi Notre-Dame-székesegyház. Milliók követték órákon át a tűzoltók küzdelmét a helyszínen és a képernyők előtt ülve világszerte. Sokan az utcákon imádkoztak, énekeltek, sírtak.

A kövek nagy része megmaradt. Mivel a Notre-Dame gyülekezete élő közösség, külső segítséggel újjá fogják építeni a templomot. Ugyanakkor Európa egy része megtagadja zsidó-keresztény gyökereit. Magát teszi meg istenné, mint a francia forradalom idején, amikor meggyalázták ezt a templomot is. Éveken át bor- és élelmiszerraktárnak használták, rombolták, széthordták kincseit. Napóleon adta vissza az egyháznak. Az elmúlt hetekben megszorodtak Franciaországban a templom- és zsinagógarongálások. A baj most sem a kövekkel, hanem a lelkekkel van.

A napokban kis felvidéki evangélikus templomban szolgáltam, amelyben már tíz éve nem tartottak istentiszteletet. Böjti,

Salamon is így tudta (1Kir 8,27). „A Magasságos [...] nem emberkéz alkotásaiban lakik [...]. Miféle házat építhetnél nekem...?” – mondja az Úr (ApCsel 7,48.49). „Higgy nekem, asszony, hogy eljön az óra, amikor nem is ezen a hegyen [értsd: Garizim hegyén], nem is Jeruzsálemben imádjátok az Atyát. [...] eljön az óra, és az most van, amikor az igazi imádói lélekben és igazságban imádják az Atyát...” (Jn 4,21.23)

Európa, egyetlen esélyed maradt csak: a megtérés!

*hazám, boldogtalan Európa,
ha túléled a harcok végét,
elbírod-e még te az Istent,
a Szeretetet és a Békét?*

(Szabó Lőrinc:

Hazám, keresztény Európa; részlet)

Misszió Felvidéken. Egyhetes felvidéki szolgálati utam állomásai voltak: Révkomárom, Nagybalog, Hosszúsó, Lökösháza, Melléte, Tornalja, Rozsnyó, Sajógömör.

A révkomáromi református templomban kétezer-négyszáz ülőhely van. A vasárnapi istentiszteletre négyszázan

A nagybalogi gyülekezetnek soha nem volt gyülekezeti terme. Néhány éve visszakaptak egy régi iskolaépületet, abban alakítottak ki egy szép termet, konyhát és egy kis szobát a gyermekcsoportnak. A gyülekezet itt is – ahogy a többi településen – a felekezeti vegyes, különösen az alkalmi programokon, evangelizációkon. Nem is lehet, nem is szabad nehéz időkben másképpen szervezni az ilyen programokat. Sok az elköltöző, több faluban nincs is minden héten istentisztelet. Mellétén összesen százhetvenen laknak. Ritkán tartanak misét vagy református istentiszteletet. A szép, de használaton kívüli evangélikus templomba most eljöttek tizenhatan, különböző felekezetűek.

A gömöri gyülekezetekben az elmúlt években megmozdult valami. Bálintné Varsányi Vilma, Ferenczy Erzsébet magyarországi lelkészeink igazi, klasszikus missziói munkát végeznek Lóczy Tibor helyi munkatárssal együtt. Látogatnak, keresztelnek, konfirmálnak, istentiszteletet, bibliaórákat, hittanórákat, nyári táborokat tartanak több településen. Olyan helyeken is, ahol már szinte megszűnt az egyházi élet.

Cursillo. Pest környéki településről hívtak telefonon, hogy tartanék-e a helyi katolikus csoportban „lelkigyakorlatot”. Huszonöt középkorú, élő hitű, a misszió iránt elkötelezett testvérrel töltöttem egy teljes napot. Leginkább az érdekelte őket, hogyan tudnák jobban elérni falujukban az embereket az evangéliummal. Közülük többen részt vettek már Cursillo-hétvégén. Spanyol eredetű katolikus megújulási mozgalom a Cursillo, amely elterjedt az egész világon. „A Cursillo egy Szentháromság-hívő, kereszténységéről szóló, háromnapos, intenzív, bentlakásos tanfolyam, ahol bemutatják röviden a keresztény hit alapvető tanítását, és ezen keresztül megismertetik Jézus Krisztus személyét” – olvashatjuk az interneten. Más felekezetek, így a Kárpát-medencében a reformátusok is tartanak ilyen alkalmakat. Nem mindennapi jelenség, hogy egy falusi plébánián ennyien végzik a missziói munkát.

■ SZEVERÉNYI JÁNOS

A SZERZŐ FELVÉTELE

Virágvasárnapi istentisztelet Hosszúsón

evangelizációs istentiszteleten mondtam a tizenhat jelenlevőnek, hogy bármilyen szép is ez az ősi templom, itt sem fog maradni kő kövön... Isten egyetlen templomot vesz igazán komolyan: a mi szívünket, testünket. Ezt már a nagy templomépítő,

jöttek el. A viharos történelem után ezt is becsülni kell. Csak ebből a városból kilencezer magyarnak kellett áttelepülnie Magyarországra, otthagya házat, kertet, templomot, mindent, ami a szülőföldet, az otthon jelent.

Ha Isten feladatot ad, akkor erőt is ad hozzá

Interjú hitről, csodákról, megtérésről
Csermely Péter professzorral

A tudományos élet kiemelkedő képviselőinek március 15-én a köztársasági elnök adja át a legnagyobb magyarról elnevezett állami kitüntetést. Az idei Széchenyi-díjasok között Csermely Péter hálózatkutató, a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja, a Semmelweis Egyetem professzora, angyalföldi evangélikus presbiter, az Evangélikus Hittudományi Egyetem elsőéves, esti tagozatos hallgatója is ott volt. A díj átvétele után beszélgettünk.

FOTÓK: MAGYARI MÁRTON

– Professzor úr apai ágon tősgyökeres evangélikus család sarja. Felmenőinek körében azonban nemcsak a hit és az iskola, a tanítás játszott fontos szerepet, hanem a színészet is meghatározó volt.

– Apai ágon a felmenőim több száz évre visszamenőleg evangélikus kántortanítók voltak. A nagyapám, Csermely Lajos iskolaigazgatóként a pécsi gyülekezet presbitere volt, a nagynéném, Csermely Ilona ötvenkét éven át diakonissza tanítónőként szolgált Pécsen. Anyai nagyapám katolikus papnak készült, de végül meg-

gondolta magát, és a felszentelési szertartásáról rohant ki, hogy megszöktesse a nagyanyámat. Mindkettőjüket azonnal kitagadták. Vándorszínészek lettek, tizenkét gyermekes házaspárként is ezt a foglalkozást folytatták. A legfiatalabb gyermekük, az édesanyám, a generációjának egyik legígéretesebb színésznőjeként indult, idővel mégis lemondott a karrieréről, hogy a családjának szentelje az életét. Édesapámmal az ötvenes években a Műegyetemen evangélikus bibliaórákat tartottak apám egyetemi hallgató társainak.

– A szülei mennyire plántálták önökbe a hit fontosságát?

– Amikor a bátyám, majd én megszülettünk, a szüleim már Angyalföldön éltek, ott is kereszteltek meg. Édesanyám mutatta meg nekem a Krisztusba vetett mély hit gyönyörűségét. Tőle tanultam az első imáimat, és ő adott példát arra a feltétlen bizalomra, amellyel Krisztus Urunk végtelen szeretetében és az Atya irgalmában bizakodhatom. Édesapám Ordass Lajos püspök félreállítását követően meghasonlott az evangélikus egyházzal, emiatt aztán a családjunk nem volt templomba járó. Ma már úgy gondolom, hogy ez nem volt bölcs döntés édesapám részéről. Végül én Benczúr László lelkésznel konfirmáltam 1972-ben. Az egyetem éveim alatt sajnos eltávolodtam a hit mélységeitől. A világ szemében igen sikeres, másokért sok jót tevő, naponta imádkozó ember voltam akkor is, de a Krisztussal való kapcsolatomban felszínesnek volt mondható.

– Ettől a tanévtől az Evangélikus Hittudományi Egyetem másoddiplomás lelkészképzésének a hallgatója. Miért tartotta fontosnak hatvanévesen, hogy lelkek pásztorolására szánja oda a további életét?

– Harminchat éve dolgozom a Semmelweis Egyetem kutató tanáraként, húsz éve vagyok professzor, hat éve akadémikus. Két-három éve döbbszemtem rá arra, hogy a tudományos pályám során számomra legalább olyan fontos volt „emberséget oktatni” és Krisztus szeretetét másoknak átadni, mint a tudományt művelni. A sikeres teológiai felvételi vizsgám után több volt hallgatóm is gratulált, helyeselve a döntésemet. Öröm volt olvasni, ahogy megírták: a laborfoglalkozások vagy a projektmegbeszélések során annak idején nemcsak szakmai, de jó adag lelki útvalót is kaptak tőlem. ▶

– Csermely Péter neve mára már nemcsak hazánkban, hanem világszerte összeforrt a tehetségsegítő hálózat kiépítésével és működtetésével. Ennek keretében munkatársaival fiatalok százazreinek tudnak szakmai segítséget nyújtani. A Széchenyi-díj indoklásában azt olvashatjuk, hogy ön részben „a tudományos élet ifjú tehetségeinek felkutatása és pályájának egyengetése érdekében végzett, nemzetközileg is kiemelkedő tevékenysége elismeréseként” vehette át az elismerést. Mit jelent professzor úr számára a tehetségkutatás?

– Állandó örömforrást. A fiatalok nagy tanítómestereim. Egy-egy problémamegoldásnál sokszor olyan megközelítéseket vetnek fel, amelyeknek még az iránya sem jutott volna eszembe. Ugyanakkor hálás feladat megnyitni őket a világ számára és előcsalogatni az igazi énjüket. Hiszen azáltal, hogy eltérnek a társaiktól, sokszor magukba húzódnak, vagy épp „túlpörögnek”. Épp ezért a tehetségek kiszűrésére nincs általános recept, minden tehetségre más-más jellemző.

– **CsermelyBlog 2.0** címet viselő blogjára – Csermelyblog.hu – minden második pénteken kerülnek fel új bejegyzések. Az írások zöme a hitről, annak jellemző hatásairól szól, és a

A színész édesanyja, Bognár Ibolya

Középen felül Csermely György, az édesapa, mellette jobbra a presbiter nagypapa, Csermely Lajos, a középső sorban balra Csermely Ilona, a diakonissza nagynéni

meztérés is igen gyakori kérdés. Egyfelől professzor úr beleszületett egy tradicionálisan vallásos családba, másfelől számos – még a blogolvasó számára is – megrázó megtéréseleményt élhetett át már eddig is. Ön szerint valójában mi a megtérés?

– Istentől kapott ajándék az, ha valaki beleszületik egy hívő, adott esetben evangélikus környezetbe; számomra is az volt. Ám a családtagjaim hite nem automatikusan jelenti a Jézussal való személyes kapcsolatot. Gondoljunk csak a gólgotai három keresztre – egyedül Krisztus tudja megmutatni az igazi utat. Hiába lett az egyik lator hívő, aki felismerte Jézusban a Megváltót, az ő példája nem tudta kételkedő társát a paradicsomba juttatni. A megtérés a Jézussal való intenzív kapcsolatot jelenti, azt, hogy ezentúl Jézus lesz az életem egyetlen középpontja. Ebből aztán nagyon sok dolog következik: például az, hogy szép lassan, Isten rendje és ideje szerint, átalakul az egész életem. A megtérés egy egész életet betöltő folyamat. Van, hogy konkrét, akár percre pontosan meghatározható időponthoz köthető, de az igazi megtérés egy életen át tart.

– Mit él át az ember a megtérési folyamatban?

– A Jézusi mélységeket és a hozzá való közelséget. Gyönyörű megbizonyosodás az Isten végtelenségéről, mindenhatóságáról és arról a csodálatos Teljességről, amelyben Isten és Jézus mindennap új és új lelki mélységet tud megmutatni. Ebben a folyamatban az ember egy fel-

Csermely Péter hatévesen

fedező kisfiúnak érezheti magát, aki izgatottan várja, mi az a következő csoda, amiből még jobban megismerheti Isten gyönyörű világát, ami által még közelebb kerülhet Krisztushoz.

– Ez viszont a dolog természetéből fakadóan millióféleképpen történhet.

– Hogyne! Lehet, hogy valaki a bűnlátásán keresztül kerül közel Jézushoz, míg más a benne lévő szeretetforrást érzékeli először. Ezért fontos, hogy a lelkész a megtérési folyamatot észlelje és segítse. A tehetséggondozás és a lelkigondozás nagyon közel áll egymáshoz, mert a másik emberben mindkét területen ugyanazt az ezerszínűséget kell észlelni, elfogadni és gondozni.

– **A blogjában a másik gyakori téma a csodák köre. Mit gondol a csodákról?**

– Csodák ma is vannak. Az a kor azonban, amelyben most élünk, a spirituális tartalmakra nagyon zárttá vált. Hadd meséljek el egy példát. Van egy barátom, aki az utóbbi időben problémát problémára halmoz az életében. Nemrég az egyik álmomban megjelent nekem az Atya egy idős zsidó rabbi formájában. Bölcs mosollyal az arcán megmutatta nekem, hogy ennek a barátomnak a botladozásait ő milyen szeretettel és elfogadással nézi. Majd végigpergette előttem a barátom életét, de csak annyit engedett látnom a jövőből, hogy a barátom még nagyon sok hibát fog elkövetni, de az Atya mindegyik után ugyanazzal az irgalommal fogja szeretni. Az álmom végén az Atya azt mondta nekem: „Te pedig mellette fogsz állni, mert irgalom van a szívedben.” Engem ez az álom mélyen megérintett. Éppen utána mondta Grendorf Péter lelkészem a Magvetés bibliakörünkön: „Az ige megcselekszi azt, amit állít.” Ekkor döbbsentem rá arra, hogy Isten ezzel a mondatával egy sokkal mélyebb irgalmat helyezett bele a szívedbe, mint ami addig ott volt. Amikor az egyik barátomnak elmeséltem mindent, feltettem neki a kérdést: „Szerinted ki volt a bölcs zsidó rabbi?” Rám nézett, és azt mondta: „Te magad!” „Csak nem gondolod, hogy én porgettem le a barátom eljövendő életét magam előtt?!” – kérdeztem vissza. Manapság az emberek többsége nem érzi meg Isten jelenlétének az erejét.

– **Nem inkább arról van szó, hogy nem mindenki jut el arra az érzelmi szintre, ahol képes felismerni a csodát?**

– Én azt hiszem, hogy mindenki eljut arra a szintre, csak nem vesz róla tudomást, mert érzéketlenné vált. Kétségtelen, ez valóban nem szokványos történet. És nem is azon van a hangsúly, hogy egy idős ember, sőt egy rabbi képében jelent meg Isten. Hanem hogy valóban Isten jelent meg. Ez nem lehet tabutéma! A csodákról igenis beszélni kell még akkor is, ha bolondnak tartják emiatt az embert, mert ez a bolondság Jézus bolondsága.

– **És az nem lehet, hogy manapság is csak bizonyos kiválasztott embereknek adatik meg, hogy álmukban megjelenik az Isten? Mint annak idején a prófétáknak?**

– Úgy gondolom, hogy tele van a világunk a szájukat betapasztó „prófétákkal”.

– **Nem is azt mondtam, hogy csak egy-két emberről van szó. De arányában nézve közöttünk nem sokaknak vannak jelenésszerű álmaik...**

– Lehet, de az is biztos, hogy annak ellenére, hogy nagyon sokan átélik a csodákat, mégsem beszélnek róluk, sőt letagadják még önmaguk előtt is.

– **A blogjában többször ajánl zenedarabot, de csendet is. Utóbbira példa egy angliai templom csendjének meghallgatható felvétele.**

– A jó zene belső csendet indukál. A jó zene – csakúgy, mint a csend – nyitottá teszi az ember lelkét a spiritualitásra, miközben engedi, hogy a Jóisten rendelkezze az ember lelkét. Az Isten csendje pedig áldott csend.

– **Vannak viszont, akik félnek a csendtől...**

– Szerintem ők saját maguktól, a magukra való ráismeréstől félnek. Ugyanis a csendben Jézus tükröt tart elénk magunkról.

– **Más szavakkal: kiléptet minket a komfortzónánkból.**

– Kiléptet? Kidob! Ez Jézusnak az elképesztően gyönyörűsége humora, mert mindig mást csinál, mint amire számítottunk. Ha fogékonyak vagyunk erre, akkor

nemcsak magunkról tanulhatunk sokat, de róla is.

– **Mit jelent az ön számára az, hogy evangélikus?**

– Az evangélikusságban a felelősséget végtelenül fontosnak tartom. Számomra ehhez a kiindulópontot Korányi András egyháztörténész fogalmazta meg a legmegfoghatóbban. Ahogyan a Luther Márton Szakkollégiumban tartott előadásán mondta: a többi felekezethez képest nálunk, evangélikusoknál a legszélesebb a távolság a kell és a tilos között. Ez pedig nagy felelősséget ró ránk, hiszen az evangélikus egyházban viszonylag kevés a szabály – alapvetően két pillér van: az evangélium tiszta hirdetése és a szentségek helyes kiszolgáltatása. Így azonban Isten ügyében munkálkodva Jézus felelős szolgálója lehetek. A döntéseimet a Szentlélek fegyelme mellett a hitvallási alapelveink is segítik. Ilyen a négy sola – az egyedül Krisztus, egyedül a hit, egyedül a kegyelem és egyedül a Szentírás – reformátori elve. Azaz csak egyedül Krisztus által van üdvösségünk hit és kegyelem által, a Szentírás alapján. Az, hogy egy, az evangéliumról elnevezett egyház ennyire Jézus-alapú tud lenni, számomra végtelenül fontos.

■ BODA ZSUZA

Névjegy. Csermely Péter hálózatkutató, a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja, az Academia Europaea tagja. 1999 óta a Semmelweis Egyetem Orvosi Vegytani, Molekuláris Biológiai és Patobiokémiai Intézetének professzora. Az Eötvös Loránd Tudományegyetem Természettudományi Karának vegyész szakán szerzett diplomát 1982-ben. Tizennégy könyve és több mint kétszázötven tudományos dolgozata jelent meg. 2008–2010 között a Sólyom László köztársasági elnök által életre hívott Bölcsék Tanácsának tagja volt. 2006–2016 között a Nemzeti Tehetségsegítő Tanács alapító elnöke. 2012-től az Európai Tehetségsegítő Tanács elnöke. Díjai közül néhány: az Európai Unió Descartes-díja (2004), a Magyar Köztársasági Érdemrend lovagkeresztje (2005), Magyar Örökség díj (2010), Széchenyi-díj (2019). 2018 tavasza óta a budapest-angyalalföldi evangélikus gyülekezet presbitere.

FOTÓK: MAGYARI MÁRTON

A LUTHER KIADÓ TAVASZI AJÁNLATA

ÉLŐK FÖLDJE

Szerző: **Varga Gyöngyi**

208 oldal / 180 × 130 mm / keménytáblás
Újabb áldás- és imádságcsokrot kapnak az olvasók a több kiadást megélt *Áldáskönyv* és a *Remény s ég* című kötetek szerzőjétől. A meditatív képekkel gazdagon illusztrált írások igazi lelki töltekezést jelenthetnek a mindennapokban.

SZÍVRÁZÓ

Novellák, tárcák

Szerző: **Füller Tímea**

220 oldal / 120 × 182 mm / keménytáblás, védőborítóval
Nem mindennapi történetek álmokról, harcokról, megérkezésről. Felráznak, elgondolkodtatnak, a szívünkre hatnak. A *Tócsatükörben* című kötet szerzőjének új könyve.

TESTVÉREIM ÉS A NYÁJ

Körkép a világ evangélikusságáról

Szerző: **Fabiny Tamás**

184 oldal / 165 × 230 mm / kartonált

A háromrészes könyvsorozat színes és érdekes pillanatfelvételek gyűjteménye. A kötetek evangélikus püspök szerzője szinte az összes kontinensen végigkalkulolja az olvasót, szubjektív szűrőn át látatva és dokumentálva a határon túl élő evangélikus közösségek életét.

NAPI FELHŐ

168 oldal / 140 × 150 mm / kartonált

A gyógypedagógus szerző a munkája során megismert, autizmussal élő gyerekek történeteit tárja az olvasók elé humorral, derűvel, időnként a poézis nyelvén.

GYÜLEKEZET A KÖZPONTBAN

Szerző: **Timothy Keller**

520 oldal / 167 × 236 mm / kartonált

Tim Keller amerikai református lelkésznek ez a „vallásos bestsellere” a szerző mély ekkleziológiai és misszióteológiai ismereteiről, valamint kiérlelt, a klasszikus protestáns teológiai alapokon nyugvó egyházlátásáról tanúskodik.

A KERESZTSÉG ÜNNEPE

Meditációk és imádságok a keresztségről

Szerkesztette: **Szabó Lajos**

160 oldal / 150 × 210 mm / kartonált

Olvassa ezt a könyvet örömmel az, aki készül egy kisgyermek keresztelőjére. Lapozza érdeklődéssel az a felnőtt, aki keresztelési felkészítő órákra jár egy lelkészhez.

REFORMÁCIÓI ÁBÉCÉ

95 tételben

132 oldal / 120 × 146 mm / kartonált

A kilencvenöt példa – a szám természetesen nem véletlen – azt szeretné megmutatni, hogyan változik a világ és annak fogalmai a reformációnak köszönhetően.

LUTHER VÁLOGATOTT MŰVEI SZOROZAT

170 × 240 mm / keménytáblás, vászonkötés

A Magyarországi Evangélikus Egyház 2017-re irányuló legnagyobb vállalkozása Luther Márton válogatott műveinek új, tudományos igényű magyar kritikai kiadása tizenkét tematikus kötetben.

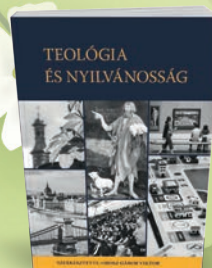

NEVETŐ SÁRÁK

Szerző: **Boda Zsuzsa**

80 oldal / 125 × 185 mm / kartonált

Lelki útvalónak szánt írások és fordítások gyűjteménye, amelyek korábban az *Evangélikus Élet* című hetilapban jelentek meg. A szövegeket harmonikusan egészítik ki a szerző meditatív fotói.

SZTEHLO-GYEREKEK VOLTUNK

Szerkesztette: **András Andor, Laborci Dóra**

320 oldal / 180 × 220 mm / keménytáblás

Egy lelkész – huszonhét huszadik századi életút.

Sztehlo Gábor egykori mentettjei mesélnek, emlékeznek.

TEOLÓGIA ÉS NYILVÁNÓSÁG

Szerkesztette: **Orosz Gábor Viktor**

276 oldal / 165 × 228 mm / kartonált

Az Evangélikus Hittudományi Egyetem oktatóinak tanulmánykötetében a világ valóságát az Isten által hordozott, elfogadott és már kibékített valóságként ismerhetjük fel.

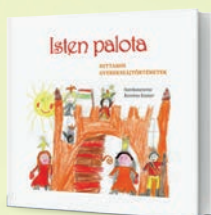
ISTEN PALOTA

Hittanos gyerekszájtörténetek

Szerző: **Kertész Eszter**

72 oldal / 160 × 160 mm / keménytáblás

„Ajánlom ezt a könyvet mindazoknak, akik szeretnének nemcsak meghatódva, meghökkenve, de mosolyogva, sőt kacagva bepillantani a spontán gyermeki üzenetek titokzatos világába.” Döbrentey Ildikó

KEDVES MÁRTON TESTVÉR! KEDVES FERENC TESTVÉR!

Levélváltás

Szerző: **Hermann-Joseph Frisch**

196 oldal / 120 × 190 mm / kartonált

Luther Márton reformátor és Ferenc pápa között a fiktív levélváltás történelmileg is lehetetlen. Ugyanakkor nagyon izgalmas, ha a kereszténységnek ez a két kiemelkedő egyénisége – akik a nagy felekezetek közül kettőt képviselnek – párbeszédre lép egymással. Vajon mit írna egymásnak ez a két, valójában nagyon is eltérő vérmérsékletű ember?

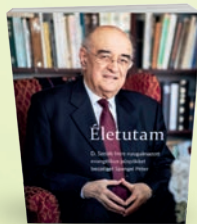
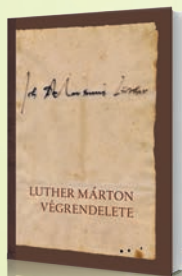
LUTHER MÁRTON VÉGRENDELETE

A reformátor testamentumának tartalma és története

72 oldal + 32 oldal melléklet /

212 × 326 mm / keménytáblás

Luther Márton végrendeletének eredeti példánya a Magyarországi Evangélikus Egyház tulajdonában van. Keletkezési körülményeit, tartalmát és utóéletét Fabiny Tibor egyháztörténész írta meg.

ÉLETUTAM

144 oldal / 134 × 208 mm / kartonált

D. Szezik Imre nyugalmazott evangélikus püspökkel beszélget Spangel Péter

LUTHER I-II. (DVD)

Színes magyar animációs film

Rendező: **Richly Zsolt** • Forgatókönyv: **Lackfi János**

Főcímmzene: **Gryllus Dániel**

Tízrészes rajzfilmen a reformátor élete: a gyermek, az eminens diák, a gyötrődő szerzetes, a tisztos családapa, a magával ragadó igehirdető, a bibliatudós, a hitújító...

LUTHER-KÉPREGÉNY

Összeállította: **Richly Zsolt**

Rajzolta: **Major Kata**

36 oldal / 210 × 297 mm / irkafűzőtt

A Luther életét feldolgozó rajzfilmsorozat alapján készült képregény, amelyhez külön megvásárolható egy digitális oktatási segédanyag is.

EVANGÉLIKUS KÖNYVESBOLT:

1085 Budapest, Üllői út 24.

Nyitvatartás:

hétfőtől péntekig 9–17 óra között.

bolt.lutherkiado.hu

kiado@lutheran.hu

+36 1 411 0385 • +36 20 824 5518

Elvesztettél engem

Miért hagyják el a fiatalok az egyházat?

Hazai és nemzetközi kutatások egyaránt foglalkoznak azzal, hogy miért pártolnak el a fiatalok a keresztény egyházaktól. Az okok között a nagyfokú bizalomvesztés, a megválaszolatlan, égető kérdések szerepelnek. A tizennyolc-huszonkilenc évesek elvesztése olyan luxus, amelyet az egyházak nem engedhetnének meg maguknak.

A hagyománytisztelőt és a szülői nyomás már régen nem elegendő ok arra, hogy egy 21. századi fiatal templomba járjon. A társadalom nem közösi ki azt, aki elhagyja a kereszténységet, sőt egy ilyen lépéssel egyre nagyobb népszerűsége lehet szert tenni. Az amerikai Barna Group kutatócsoport 2011-ben publikálta négy éven át tartó vizsgálódásainak eredményeit *You Lost Me: Why Young Christians Are Leaving Church... and Rethinking Faith* (Elvesztettél: miért hagyják el a fiatal keresztények az egyházat... és gondolják újra a hitüket) címmel. A felmérés során több mint ötezer észak-amerikai fiatalat kérdeztek meg arról, hogy miért hagyták el az egyházat.

Mi a probléma? Bár a kutatók kiemelik, hogy minden történet egyedi, és mind-egyikre külön figyelmet kellene fordítani, bizonyos mintázatok azonban így is kirajzolódnak. A felmérés alapján azt lehet mondani, hogy a keresztényként nevelkedett fiatalok ötvenkilenc százaléka hagyja el az egyházat, miután belép a kritikus tizennyolc-huszonkilenc éves korcsoportba. A korábbi évek tapasztalata az volt, hogy ezek a fiatalok egy bizonyos idő után visszajöttek, ám ezt ma már nem jelenthetjük ki. Bár a vizsgált korosztály a felmérés szerint vallásosnak mondja magát, és szereti Jézust, ellenben az egyházat, a közösségüket nem. Hogy mi a problémájuk? Többek között olyan

alapvető értékeket és berendezkedéseket kérdőjeleznek meg, mint a házasság vagy az egyház intézménye.

A Barna Group szerint e korosztály tagjai úgy érzik, hogy legégetőbb kérdéseiket nem tudják feltenni a templomban. A mai modern technológiának köszönhetően rengeteg különféle választ találnak az interneten, amelyek sokszor egymásnak ellentmondó információkat tartalmaznak, és ez még nagyobb zavarodottsághoz vezet. Ugyanakkor túlságosan merevnek gondolják az egyházat, olyan intézménynek, amely megakadályozza őket abban, hogy teljes életet éljenek. Sok amerikai fiatal úgy érzi, hogy választania kell a modern kultúra és az egyház között.

Bizalomdeficit. Az amerikai kutatók szerint a probléma orvoslásához az egyházaknak valódi párbeszédre és valódi válaszokra van szükségük. „Ne söpörjünk a szőnyeg alá a dolgokat. Tegyük fel a kérdéseket a tudományról, sexualitásról, kultúráról és életstílusról. Ne ítéljük el a kérdezőket, adjuk meg a fiataloknak azokat az eszközöket, amelyek segítenek nekik abban, hogy szembenézzenek a modern kor kihívásaival” – fogalmaztak a Barna Group munkatársai.

Hazánkban az Új Nemzedék Központ megbízásából 2016-ban végezték el az ötödik nagymintás ifjúsági felmérést, amelynek keretében nyolcezer, tizenöt és huszonkilenc év közötti magyar fiatalot kérdeztek meg. (A témáról korábban a *Kötőszó* evangélikus blogon Kovács Barbara készített összeállítást *Mit vár az Y generáció Istentől?* címmel; megjelent 2018. február 2-án.) A válaszok nagyban hasonlítanak az amerikai eredményekre, hiszen a magyar fiatalok jó része „a maga módján vallásosnak” mondja magát, és elutasítja a hagyományos intézményi kereteket.

Az említett magyarországi felmérés eredményeit ismertető, egyházunk központi portálján, az *Evangelikus.hu*-n megjelent írásban (Galambos Ádám: *A maga módján sok fiatal vallásos, de az egyhá-*

KÉPEINK ILLUSZTRÁCIÓK

zakban jóval kevesebben bíznak; 2017. február 22.) ez olvasható: „Az intézményi és személyközi bizalmat vizsgáló kérdésre adott válaszok alapján a közel húsz elemből álló lista utolsó harmadában találjuk [...] az egyházakat. A megkérdezettek 14%-a teljesen megbízik az egyházakban, 37%-a inkább megbízik, 22% inkább nem, 16% egyáltalán nem, 11% pedig nem tudja, vagy nem válaszol.” A bizalmi listán az Alkotmánybíróság és a civil szervezetek is előrébb szerepelnek; a válaszadók a legkevesebb bizalmat a politikusoknak ítélték.

Példamutatás, hiteles felnőttek. Az amerikai adatok némi optimizmusra adnak okot. A Barna Group 2017-es vizsgálata a következő kérdést tette fel: „Az alábbiak közül ki számít hiteles információforrásnak?” Ebben az esetben a riporterek vezetnek harminckilenc százalékkal, azonban kis aggodalommal figyelhetjük, hogy a megkérdezettek harminckét

százaléka senkiben sem bízik, csak a saját megérzéseiben. Az amerikai lista alján a hírességek és az ismertebb prédikátorok állnak egymás mellett hat-hat százalékkal, kicsivel fölöttük a politikusok hét százalékkal. Személyes kapcsolat esetén viszont már a megkérdezettek tizennégy százaléka bízik a lelkészekben, s ez még így sem a legelőkelőbb hely a listán.

A Barna Group vezetője, David Kinnaman a 2011-es kutatás kapcsán megoldási javaslatokat is megfogalmazott. Véleménye szerint nagyon fontos az őszinte párbeszéd, és ehhez mély kapcsolatok kialakítására van szükség a hiteles felnőtt szolgálók és a fiatalok között, mivel a mostani gyülekezeti alkalmak keretei erre nem adnak lehetőséget, holott a példamutatás csak így tud igazán kialakulni. A vizsgált korosztálynak nagy szüksége van arra, hogy hivatásáról egyértelműbb és tisztább képet kapjon, s ebben a gyülekezetekre támaszkodhasson. David Kinnaman korábban egy interjúban

többek között elmondta: a fiatalok nem hiszik el, hogy a Bibliának van mondanivalója számukra, és releváns a hétköznapjaik szempontjából. Szerinte ennek az ellenkezőjét lenne fontos megmutatni: azt, hogy Isten tényleg beszél az emberhez, és törődik vele.

Kimondhatjuk tehát, hogy Kelettől Nyugatig jórészt ugyanazok a változások zajlanak le a vallásos fiatalok életében. Az új trendek új próbatételek elé állítják az egyházakat. A fiatalok már elmondták, hogy mit szeretnének: kapcsolatot, példamutatást, olyan hitet, amely nemcsak vasárnap délelőtti elfoglaltságot jelent, hanem kapaszkodóként tud szolgálni a kihívásokkal teli mindennapokban. Hogy miért van szükségük ehhez egy intézményre vagy közösségre? A válaszokat most már az egyházaknak kell megadniuk.

■ HARMATI DÓRA

Az írás eredetije március 13-án jelent meg a Kötőszó evangélikus blogon.

Az ember kérdez, az Úr válaszol

Interjú Istennel – új amerikai film

Az egyesült államokbeli színész és rendező, Perry Lang jegyezte film alapötlete izgalmas. Úgy tűnik azonban, hogy elhagyva a nézőteret mindenki kénytelen elkészíteni a saját kérdéseinek listáját és kérni egy új interjú-időpontot...

JELENET A FILMBŐL

Isten emberré lesz egy interjú, illetve egy fiatal újságíró, Paul Asher (Brenton Thwaites) kedvéért, aki teológus végzettségű, bár az általa feltett – nem túl tágas szellemi-lelki terek bebarangolásáról tanúságot tevő – kérdésekből ez kevéssé derül ki. A főhős keresztény közegben szocializálódott, tanulmányai folytán több éven át foglalkozott az istenkérdéssel, illetve sokkal inkább – kimondatlanul – a *teodícea* (a világban található rossz és gonoszság ellenére Isten jóságosságának igazolása) tárgyköre foglalkoztatja, de nem túl mélyen.

A filmet a témájára tekintettel nyelvmetlen dolog kritizálni. Nem lehet elsősorban esztétikai a nézőpont akkor, ha a teljes bevételét jótékonyági célokra fordítják, valamint a magyar forgalmazó felajánlotta, hogy az alkotást bármely ke-

resztény gyülekezetnek levetítik. Ezek a gesztusok kiemelik a művet a marketing világából, vagy legalábbis tanúságot tesznek a készítőknél az általánostól eltérő, eszmei motivációiról is. Mindazonáltal meg kell jegyezni, hogy az *Interjú Istennel* a hívó embernek nem mond újat, a nem hívót viszont nem biztos, hogy hívogatni fogja.

A készítő sajnálatos módon nem használták fel jobban a főhős korábbi, afganisztáni kiküldetésének történetét – hogyan dolgozza fel a háborúban látott borzalmakat és házasságának válságát –, nem munkáltak ki olyan jeleneteket, amelyek formálhatták volna személyiségét, és erőteljesebben körvonalazhatták volna meglehetősen amorf, jellegtelen valóságát. Az sem szerencsés, hogy két, tizennyolc évesen összeházasodott fia-

Interjú Istennel. Szinkronizált amerikai dráma, misztikus film. Szereplők: Brenton Thwaites, David Strathairn, Yael Grobglas, Hill Harper, Charlbi Dean Kriek, Bobby Di Cicco. Rendező: Perry Lang.

talt tettek meg főszereplővé, akiknek nyilván fogalmuk sem volt sem önmagukról, sem a házasságról, sem az életéről, amikor egymást választották.

Ezért aztán az alapszituáció kevésbé hihető, főleg úgy, hogy a film műfaja drámaként lett megjelölve. A legdrámaibb lelki folyamatokról tudósító jelenet az, amelyben Asher otthon gondterhelten föl-alá járkálva olyan bonyolult és láthatóan önmagának még soha fel nem tett kérdéseken rágódik, mint például a „ki vagyok én?”. Addig járhatja a belső motort, míg nem a felszínre tör egy vad és felkavaró érzés: a harag, mely olyan tengeremély és áradó, hogy a lángelkű főhős fogja magát, és elpusztít a lakásban – egy bögrét.

A „misztikus” műfaji meghatározás is szerepel a film ismertetőjében, kissé vakmerően. Mintha a készítő azt gondolták volna, hogy szubjektív „istenalkotásukból” egyenesen következik a misztika, a mélyebb spiritualitás és lelki tartalom. Ehhez azonban több árnyalásra és mélyfúrásra lett volna szükség. Az öregúr (David Strathairn), vagyis az Úr mellőz mindenféle isteni allúrt, helyette túlságosan is emberieket használ...

Az azonban elmondható, hogy valamire mégiscsak ráéreztek az alkotók: mindenki csak a saját szintjén, a saját kondícióinak, körülményeinek megfelelően artikulálhatja a maga kérdéseit; csak ennek mentén találhat személyes lelki békére.

Az *Interjú Istennel* fikció, egy gyermeki lélek gyermeteg kérdései a saját, gyermeteg istenképéhez szabva. Ha így nézzük a művet, akár azt is mondhatjuk, hiteles, hiszen a dráma vége – annak amerikai rendje és módja szerint – happy end nagy, piros szívekkel. Csak persze tudjuk, hogy az igazi kételkedők, a vérbeli lázadók, a legnagyobb tékozlók útjai jóval kanyargósabbak, kérdéseik sokkal okosabbak, fájdalmuk valóságosabb, és drámájuknak tétje van. Persze még az is lehet: olyannyira linkek, hogy el se mennek az Istennel megbeszélte interjúra...

■ KINYIK ANITA

Színpadon a Tízparancsolat is

A pécsi országos színházi találkozó versenyprogramja

Tizennégy produkció – köztük nyolc budapesti, egy vidéki és egy fővárosi koprodukció, valamint három vidéki és két határon túli előadás – kapott helyet a tizenkilencedik pécsi országos színházi találkozó (POSZT) programjában. A műsorfolyamban található a Tízparancsolatról vagy épp a bálványimádás megtagadásáról szóló előadást is.

FOTÓ: RUSZNYAK CSABA / GYULAI HÍRLAP

Gulyás Gábor esztéta, a Ferenczy Múzeumi Centrum igazgatója és Zalán Tibor író, dramaturg állította össze a június 6–15. között megrendezendő POSZT versenyprogramját 2018. március 1. és 2019. március 10. között bemutatott, magyar nyelvű színházi előadásokból. A válogatásban Gulyás Gábornak Mispál Attila Balázs Béla-díjas rendező, Zalán Tibornak pedig Csikós Attila író, publicista, dramaturg volt segítségére.

A POSZT versenyprogramjában a budapesti Katona József Színház két előadása is helyet kapott: Máté Gábor rendezésében Fejes Endre és Tasnádi István *Rozsdatemető 2.0* című darabja, valamint Garai Judit *Jeanne d'Arc* című műve, amelyet Hegyemegi Máté vitt színre.

A Nemzeti Színház is két darabbal szerepel a fesztiválon: Georg Büchner *Woyzeck* című művével – ifj. Vidnyánszky Attila állította színpadra – és a Gyulai Várszínházzal közös produkcióval, Székely János *Caligula helytartója* című, a hagyomány és a hit kérdéseit feszegető drámájával, Szász János rendezésében.

Helyet kapott a pécsi programban az Örkény Színház előadásában Svetlana Alekszijejics *Secondhand* című műve (Bagossy László és Kovács D. Dániel sokadmagukkal vitték színre) és a Radnóti Színház társulatától Székely Csaba *10* című darabja, mely a *Tízparancsolatot*

dolgozza fel tíz egybefüggő történeten keresztül; rendezője Sebestyén Ába.

A Vígszínház Charlie Chaplin *A dik-tátor* című művével képviselteti magát a fesztiválon, Eszenyi Enikő rendezésében. (A darabról magazinunk 2018. november 18-i számában írtunk bővebben.) A József Attila Színház Nagy András *Karenina*, *Anna* című produkciójával érkezett (rendezte Telihay Péter). A Pesti Magyar Színház Eugène Ionesco *A székek* című abszurd drámájával (rendezte Szabó K. István) vett volna részt a POSZT-on, ám az egyik főszereplő, Béres Ilona hosszasan elhúzódó betegsége miatt Per Olov Enquist *A tribádok éjszakája* című drámája lesz látható a Pinceszínház előadásában, Kiss Csaba rendezésében.

A versenybe jutott tizennégy előadás között szerepel még a dunajvárosi Bartók Kamaraszínház és a Váci Duna-kanyar Színház közös produkciója, Anton Pavlovics Csehov *Ványa bácsi* című színműve (rendezte Jaroszlav Fedorisin) és a székesfehérvári Vörösmarty Színház előadásában Tasnádi István *Kartonpapa* című darabja (rendezte Hargitai Iván). A debreceni Csokonai Színház Fjodor

FOTÓ: PINCESZÍNHÁZ.HU

Mihajlovics Dosztojevskij *Idióta* című művét játssza a fesztiválon (rendezte Sardar Tagirovsky).

A határon túli társulatok közül a Szabadkai Népszínház előadásában Henry Farrell *Mi történt Baby Jane-nel?* című művét (rendezte Galambos Péter), a sepsiszentgyörgyi Tamási Áron Színház versenyprodukciójaként pedig Radu Afrim *Egy zabigyerek kék háttér előtt történetet mesél* című darabját láthatja a közönség, amely Molnár Ferenc *Az üvegcipő* című vígjátéka alapján készült (rendezte Radu Afrim).

Az előadások időpontjával és a jegyértékesítéssel kapcsolatos információk a Poszt.hu/programok oldalon található. A versenyelőadások mellett sok más érdekes színházi, zenei és egyéb kulturális program is várja az érdeklődőket a baranyai megyeszékhelyen.

■ EVÉLET-INFÓ

FOTÓ: SZÉKAROSSY ZSUZSA

Egy evangélikus somogyi forradalmár

Az 1848–49. évi forradalom és szabadságharc számtalan legendás alakot teremtett a magyar történelmi panteon számára. A szabadságharc vezető politikusai és tábornokai mind-mind ismertek a magyarság körében. Vannak azonban olyanok, akik „helyben híresek”. Ők saját megyéjükben vagy országrészükben vitték végbe a csodát kicsiben. Ilyen volt Noszlopy Gáspár is, aki százhetven évvel ezelőtt, 1849 április-májusától szabadcsapatai segítségével felszabadította a Dél-Dunántúlt. Ha történelmi érdemei mellett az embert is keressük, akkor a cél érdekében mindent feláldozó forradalmárt láthatunk, aki néha-néha a realitásról megfeledkezve, ábrándjait kergetve, meggyőződésétől vezérelve haladt tragikus sorsa felé.

Noszlopy Gáspár 1820. augusztus 27-én született a Somogy megyei Vrácsikon (ma Újvárfalva) Noszlopy Antal és Szeniczai Bárány Júlia gyermekeként. Az evangélikus család a gyermeket nem az anyaegyháznál, a távol eső Vésén, hanem a nyolckilenc kilométerre lévő mezőcsokonyai református parókián kereszteltette meg augusztus 31-én.

Végvári vitéz és jogász felmenők

A nem törzsökös somogyi Noszlopy család származását Nagy Iván 1346-ig vezette vissza. Noszlopy Kristóf vezérletével a család tagjai részt vettek a mohácsi csatában is, a végvári küzdelmek idején a deveszeriekkel együtt Somló várát védték. A reformáció elterjedtével az elsők között tértek át az evangélikus hitre. A 18. században vasi nemesekként írták össze őket, Nemesdömölkön éltek, ahol Noszlopy János az evangélikus templom építésében jelentős szervezőmunkát végzett. Fia, Sándor (1739–1804) felvilágosult deista, az ész és a reformok embere volt. A nagy műveltségű jogász Dukán élt feleségével, Berzsényi Évával.

1802-ben a Berzsényi-ágról származó somogyi családi örökség az anyagi biztonság lehetőségét kínálta Noszlopy Sándor jogász végzettségű fiának, Noszlopy Gáspár apjának, Antalnak. Az ifjú jogász hét-százhatvan holdat, elhanyagolt birtokot és kúriát talált anyai nagybátyja után. Házasságával somogyi kötődését tovább erősítette, mivel a németapáti prédikátor tizenhét éves lányát, Szeniczai Bárány Júliát vette

feleségül. Noszlopy Antal számára nem akárki kérte meg leendő felesége kezét: az akkor már somogyi birtokosként is ismert Berzsényi Dániel költő. A házaspár első fiúgyermeké, Antal 1814-ben született.

Hivatali pálya a megyében

A család hatodik gyermekeként született Gáspár a megye első iskolájában, a Csurgói Református Gimnáziumban kezdte tanulmányait (1832–1834). Az iskolát belengő szabad szellemiség, Csokonai ihletése valószínűleg hatással volt az ifjú Noszlopyra is. Két év csurgói diákság után a megye központjába, Kaposvárra vitte a család a fiút. 1837-ben itt fejezte be a középiskolát.

A jogászeveit Pesten megkezdő fiatal 1839-től Pápán folytatta tanulmányait. Nem volt konviktusi bentlakó, városban tartózkodóként nagyobb szabadságot élvezhetett. Magatartására jellemző, hogy a pápai két év alatt ötvennégy alkalommal állt a diákokból álló fegyelmi tanács előtt. Mindezek ellenére 1841-ben Pápán elvégezte jogi szemesztereit.

Szintén jogász, Antal nevű bátyjával elentétben nem hagyta el a megyét, hivatali pályáját a megyei közigazgatás lépcsőfokain haladva építette. 1846-ban a Kisgombán ötvenhárom holdon gazdálkodó (kisbirtokosnak mondható) Noszlopy Gáspárt a marcali járás másod-alszolgabírájának választották. Valószínűleg a hivatala és a kevés jövedelem meghatározta körülmények között telt volna el az élete, ha nem jön a szabadságharc.

A szabadságharctól a tragikus végig

Somogy nemesei osztatlan örömmel fogadták a márciusi vívmányokat. Noszlopy mint szolgabíró a megszerzett információt járasi kerületében ismertette, a jobbágyokat a megszűnő robotkötelezettséggel biztatta. Somogy megyét azonban nem csak a belső dolgok izgatták: a megye és az ország határát jelentő Dráva-vidék védelme az ország szempontjából is fontos volt. Az áprilisi törvények szellemében felállítandó nemzeti őrsereg szervezése a megye szolgabírói karának, így Noszlopynak is legfontosabb feladatává vált.

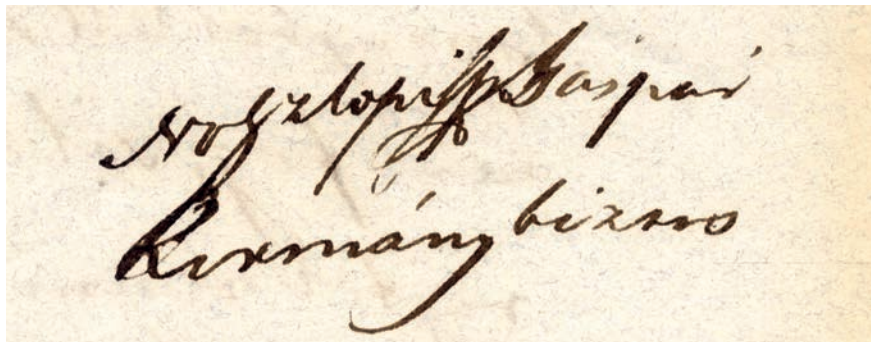
Több hetet töltött 1848 júniusában nemzetőreivel a megye déli határain, szeptemberben oroszlánrészt vállalt az önkéntes mozgó nemzetőrség szervezésében. Innét számíthatjuk katona-pályafutását is. A megyébe betörő és szeptemberben átvonuló horvát haderő elleni gerillaharc tapasztalatai jelentették számára az első ilyenfajta küzdelem élményét. A horvát hadak elvonulása után a megyében viszonylag békés időszak következett,

majd ennek a császári hadak 1849. januári bevonulása vetett véget.

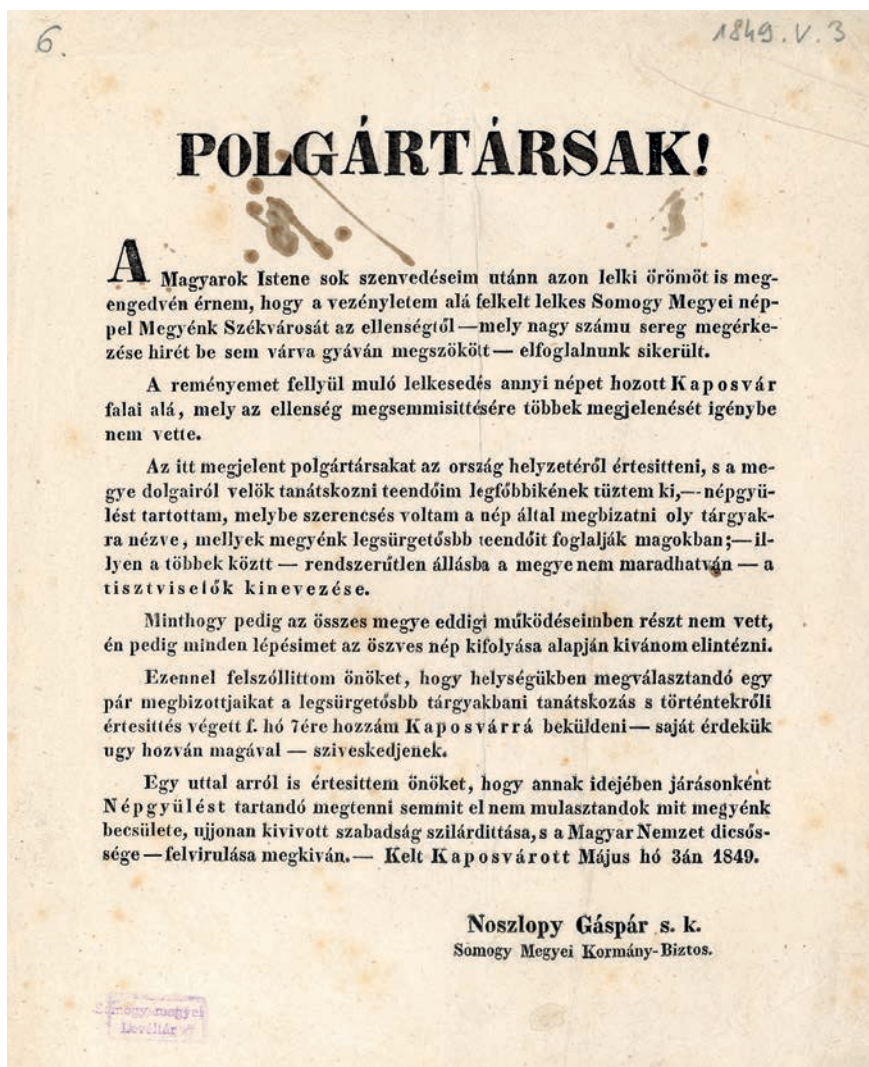
Noszlopy ekkor – néhány hetes bujkálás után – a kormány után ment Debrecenbe. Az akkori közlekedési viszonyokat és a háborús időszakot tekintve ez súlyos döntés volt. Családját is hátrahagyva, a debreceni kormánnyal közösséget vállalva egész korábbi életét kockáztatta, ami elhivatottságát és megszállottságát mutatja. Debrecenben bátyjával, Antallal a Dunántúlról érkező hírek elemzésével és egy felszabadítási tervvel töltötték napjaikat. Azt készítették elő, miként tudnának helyi népfelkelést elindítani, majd ennek segítségével felszabadítani a déli országrészt. Kossuth március 10-én jóváhagyta elképzeléseiket, katonailag Perczel Mór alá rendelte őket.

A szabadságharc győztes csatái a közhangulatot is megváltoztatták. Noszlopy Somogyból, Tolnából is kedvező híreket kapott. Áprilisban érkezettnek látták az időt, hogy immár kormánybiztosi kinevezéssel visszatérjenek Somogyba. Április 19-én Bajánál léptek a Duna jobb partjára, 24-én pedig a Tolna és Somogy határán fekvő Nagyberkiben voltak. Noszlopy Marcaliból szervezte meg a somogyi népfelkelést, amelynek eredményeként május 1-jén a megye központjába, Kaposvárra vonultak be a felszabadító erők.

Ezzel egyedülálló tettet hajtott végre: reguláris katonai erő nélkül, helyiekből szervezett népfelkelés által szabadított fel egy megyét. A május–júliusi időszakban a Dél-Dunántúl sok települését felszabadították, a Somogy körüli vármegyék azonban továbbra is császári-királyi kézben voltak. Noszlopy mint „tisztá lelkű forradalmár” a császári érzelmű hivatalnokokat lecserélte, számosakat börtönbe is juttatott. Hivatali működése során a megye nemesi családjaival, meghatározó embereivel került konfliktusba. Több olyan rendeletet, pamfletet adott ki, amelyek már köztársasági érzelmű, szocialisztikus tanokat

Noszlopy Gáspár aláírása

Noszlopy Gáspár kormánybiztos Polgártársak című röplapja (Kaposvár, 1849. május 3.)

hirdettek. Forradalmisága, radikalizmusa ekkor már vitathatatlan.

1849. július végén elérte Somogyot a császári hadsereg betörése. Noszlopy, Szemesnél átkelve a Balatonon, seregét Balatonfüredre vitte, majd Veszprémben Komárom felé útjára bocsátotta az általa szervezett 127. zászlóaljat. Ő maga a Balaton déli partján, a fonyódi hegyekben rejtőzve várta a szabadságharc végét. 1850. áprilisi elfogásáig az országban bujkálva az illegális felszabadító mozgalmat szervezte.

Legendája ekkor teljesedett ki. Első elfogatásából Pestről 1850. május 12-én

sikerült megszöknie. Ezután tovább szervezte földalatti mozgalmát, amellyel még Ferenc József elfogatását is tervbe vették. A Noszlopy után nagy erőkkel nyomozó rendőrség 1852 novemberében Budán fogta el a forradalmárt. A halálos ítéletet 1853. március 3-án hajtották végre az egykori kormánybiztoson.

Társaival közös síremléke ma a budapesti Fiumei úti sírkertben található. Nevét ma Kaposváron utca őrzi, Marcaliban és Kaposváron középiskolája viseli nevét. Utóbbinak a kertjében található mellszobra minden évben megemlékezések színhelye. A szabadságharc utáni életéről és a császár ellen tervezett merényletről film is készült Élve vagy halva (1979) címmel.

(A cikkben felhasznált források a Magyar Nemzeti Levéltár Somogy Megyei Levéltárában [MNL SML XV.25. Kiállítási iratok gyűjteménye. 2.d. 123.; 3.d. 60.; XV.77. Plakátgyűjtemény. 1848/49. IX.2.14.] találhatóak.)

■ POLGÁR TAMÁS

A szerző a Magyar Nemzeti Levéltár Somogy Megyei Levéltárának igazgatója

Az autizmus tükröt tart elénk

Beszélgetés a Napi felhő című kötet gyógypedagógus szerzőjével

Egyre többen vannak, akik érintettként bepillantást engednek az autizmussal élők mindennapjaiba, megmutatják, mivel és hogyan gazdagítja világunkat az autizmus. Kutyifa Anikót a Felhők – ahogyan ő nevezte el tanítványait – folyamatosan arra ösztönzik, hogy a megszokott keretből kilépve gondolkozzon. Napi felhők című, a Facebookon megjelent kis anekdotáit egybegyűjtő kötete nemrégiben jelent meg a Luther Kiadó gondozásában. A gyógypedagógus szerzőt kérdeztük.

– **Hogyan születtek a Napi felhő történetei?**

– Gyógypedagógusként autizmussal élő gyermekekkel foglalkozom Kiskőrösön. Körülbelül másfél évvel ezelőtt egy kedves és humoros szituációt *#napifelho* jelzéssel kiírtam a közösségi médiában az oldalra. Ettől a naptól kezdve figyelni kezdtem a gyerekeket ezzel a szemmel is. Közös történeteinket, vicces vagy tanulságos mondataikat feljegyeztem. Sok pozitív visszajelzés érkezett arra vonatkozóan, hogy az autizmussal élő gyermekek eltérő gondolkodása, kommunikációja üzenetet közvetít az olvasók számára. Lassanként bennem is megfogalmazódott, hogy ezek a kis anekdoták

akár lehetnének napjainkban a társadalmi szemléletformálás, az elfogadás, az autizmustudatosság részei is az ismerőseim számára.

– **És hogyan lett végül könyv ezekből a bejegyzésekből?**

– 2018 novemberében keresett meg Antal Bálint, a Luther Kiadó vezetője, aki ezekben az üzenőfali bejegyzésekben egy könyv lehetőségét látta meg. Végtelenül örültem ennek, így napokon belül megszületett a kötet bevezető része, és húgom, Kutyifa Ágnes nekilátott a grafikák elkészítésének. A kötet megszületésében nélkülözhetetlen segítséget nyújtott Havasi Ágnes, az Autizmus Alapítvány tanára, az ELTE Bárczi Gusztáv

Gyógypedagógiai Karának oktatója, aki a könyv szakmai lektoraként támogatott az írás során és az azóta eltelt időben is. Mind a bevezető, mind a rajzok pozitív fogadtatásra találtak a kiadónál, így megkezdődött a munka, hogy a kötet megjelenhessen 2019 áprilisára, és az autizmus világnapján, 2-án már kezükbe is vehessék az olvasók.

– **Milyen tévhitek élnek bennünk az autizmussal kapcsolatban?**

– Nem feltétlenül gondolom, hogy a tévhitekkel kell foglalkoznunk. Igyekezünk kell minél több hiteles és tudományosan igazolt tény, információt közvetíteni az autizmusról. Fontos, hogy ne sérülésként tekintünk rá, hanem az emberi viselkedés egy változataként. Ez nem azt jelenti, hogy nem fogadjuk el az autizmussal élő személyek másságát, hanem inkább azt, hogy ezen másságot tudatosítva állunk az egész kérdéskörhöz és legfőképpen az érintett emberekhez.

– **Az autizmus világnapja alkalmából a Gellért-hegyen a Szabadság-szobor kék megvilágítást kapott, és országszerte számos kezdeményezés hívta fel a figyelmet az autizmusra. Hogyan lehetne még hatékonyabban érzékenyíteni a társadalmat?**

– A széles társadalmat érintően nem hiszem, hogy hivatott vagyok véleményt formálni az érzékenyítéssel kapcsolatban. Rengeteg megmozdulás zajlik, különösen áprilisban az autizmus jegyében. Az, hogy ennyiféle módon hallhatunk ilyenkor a spektrumról, nagyon jó, mivel megszólalnak érintett emberek, szülők, pedagógusok, szakemberek, ez segít látni, hallani, megérteni. De sokszor azt érzem, nem is csak társadalmi távlatokban kell gondolkodnunk. Eszközöket, segítséget, támogatást kell nyújtanunk családoknak, a többségi intézményekben dolgozó pedagógusoknak, hogy egyre

FOTÓK: KINGSZES SZILVI / VIRÁ.HU

kevesebben legyenek, akik egyedül érik magukat, vagy tanácstalanok, amikor szembetalálkoznak az autizmussal, és az élet vagy a munkájuk válaszokra kényszeríti őket.

– Hova tud fordulni az a szülő, akinek autizmussal diagnosztizálják a gyermekét?

– Az autizmus spektrum zavar diagnózis mellett többféle képességvizsgálat döntheti el, hogyan kezdődjön vagy folytatódjon egy gyermek fejlesztése. Befolyásolja az is, hogy milyen életkorú a gyermek, hogy a pedagógiai szakszolgálathoz kell fordulnia korai fejlesztésért, vagy a közoktatási intézmények közül többségi iskolára vagy speciális iskolára

nyíltan beszélni. De kialakulóban van egy autizmustudatosság is, mert sok érintett osztja meg a nagyvilággal a sajátos gondolkodás, az eltérő kommunikációs stílus „mögött” megismerhető embert, vállalva a másság kockázatát és nehézségeit, ugyanakkor megmutatva azt is, mivel és hogyan gazdagítja világunkat az autizmus.

– Az Esőember című 1988-as filmben nyújtott, egy autista felnőttet megformáló alakításáért Dustin Hoffman elnyerte a legjobb férfi főszereplőnek járó Oscar-díjat. Ez a szuperprodukciónak komoly változást hozott az autizmus ismertségében. Mit tapasztal, a magyar társadalom mennyire elfogadó, tájékozott?

Ha a feltett valódi kérdésekre képesek vagyunk hiteles, szakmailag és emberileg is helytálló, egyenes válaszokat keresni, akkor egyre többen fognak nyitottan állni nemcsak az autizmus, de a szélesebb értelemben vett egyediség kérdéséhez is.

van szükség. Mindezt a szakértői bizottság dönti el a szülővel szoros együttműködésben.

– Napjainkban egyre nyíltabban beszélünk az autizmusról. Ön szerint mi ennek az oka?

– Azt hiszem, egyrészt az, hogy az információ forradalmát éljük, így sok mindentől lehet és szeretnek is az emberek

– Egy kisvárosban élek, ezért elsősorban az itt élő emberekről tudok beszélni. Az elmúlt négy évben, amióta az autizmus az életem része lett, nem találkoztam olyan emberrel, aki elutasító vagy kirekesztő véleményt alkotott volna az autizmussal élő személyekről. Szerintem az emberek kíváncsiak, mert ez a szó bekerült a köztudatba, sokat hallják, ol-

vassák. Ezért fontos, hogy a személyes találkozások során merjünk beszélni róla, becsületes egyensúllyal a nehézségek és a pozitív dolgok között. Úgy gondolom, sokszor éppen a tájékozottság hiánya lehet annak háttérében, ha valaki nem elfogadó.

– Mire lenne szükség a nyitottság eléréséhez?

– Szerintem jó úton haladunk ezen a téren. Ha a feltett valódi kérdésekre képesek vagyunk hiteles, szakmailag és emberileg is helytálló, egyenes válaszokat keresni, akkor egyre többen fognak nyitottan állni nemcsak az autizmus, de a szélesebb értelemben vett egyediség kérdéséhez is.

– Milyen a Napi felhő kötet fogadtatása?

– Nagyon pozitívan fogadták mind kollégák, mind érintett szülők, illetve egykori évfolyamtársak. Óriási öröm ez a hűgomnak és nekem is. Az üzenet, úgy tűnik, megérkezik a címzettekhez. Számomra a legkülönlegesebbek azok a visszajelzések, amelyeket a kötetben szereplő Felhők – autizmussal élő gyermekek – szüleitől kaptunk. Sokat jelent, hogy egyetértenek vele, és támogatják azt, ahogyan a gyermekeikről mesélünk. A kiadótól úgy tudom, szépen fogynak a példányok. Eddig két könyvbemutató volt. Budapesten a Kockapont közösségi tér és kávézó adott helyszínt az elsőnek április 1-jén, Kiskőrösön pedig a világnapon gyűltünk össze, hogy beszélgessünk a könyvről, és bemutassuk a grafikákból készült vetítést, mely autispecifikus vizuális támogatásul szolgált a programon. Jelen leszünk a kötetrel a huszonhatodik budapesti nemzetközi könyvfesztiválon is: a Millenárison április 27-én lehetőség kaptunk egy fórumbeszélgetésre.

– Elsősorban kiknek ajánlja a könyvet?

– Mielőtt elkezdtem írni, azt fogalmaztam meg magamnak, hogy jó lenne olyat alkotni, aminek a segítségével bárki, aki a kezébe fogja, egy kicsit jobban fogja érteni az autizmust, és nyitottabban, befogadóbb módon fordul az autizmussal élő emberek felé. Remélem, hogy az érintett emberek, szülők és pedagógusok vagy érdeklődők is örömmel olvassák majd, és így együtt tudjuk mindannyiunk számára élhetőbbé tenni a világot.

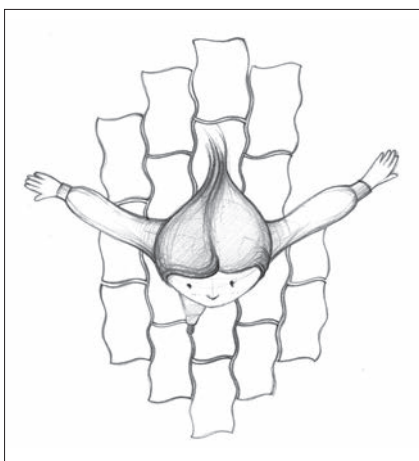
■ HARMATI DÓRA

Könyvajánlónk a 42. oldalon ►

Közel a Felhőkhöz

Könyv autizmussal élő gyerekekről

Megfigyelte már az utca térköveinek elrendezését séta közben? Érzékeli, mi van a szavak, a gesztusok mögött? Vizsgálta már önmagát és reakcióit egy heves vita közben? Kutyifa Anikó Napi felhő című könyvét olvasva ilyen kérdésekkel találkozhatunk. A Facebookon megjelent karcolatokból összeállított gyűjtemény lapjain hiteles forrásból kaphatunk képet az autizmus címke mögött meghúzódó jelenségekről.

Kutyifa Anikó hétköznapi ritkán telnek a komfortzónában. Kötetének egyes darabjai egyenesen a viharzónából tudósítanak, ahonnan újra és újra képes megerősödni kilépni és oda visszatérni. Az erő ugyanis, amely e könyv íróját hajtja és megtartja, és amely minden sorában érezhető, az autizmus spektrumzavar kutatása iránti elhivatottság és az autista emberek – számára konkrét személyek, arcok, történetek – iránt táplált tisztelet és szeretet.

A szerző nyolcéves kora óta egyértelműen pedagógus akart lenni. Határozottsága és állhatatossága megmutatkozik a kötet szerkezetében és nyelvezetében is: a rendkívül rokonszenves, elsősorban a Felhőkre (a könyv autizmussal élő szereplőinek fantázianeve), ugyanakkor a külvilág igényeire, szükségleteire is értőn-érzőn figyelő, folyamatosan kérdező, önmagára is reflektáló felfedezői-kutatói attitűdjével már önmagában is tanít. Mert egészen biztos, hogy ezzel a nyitottsággal és konstruktivitással érdemes hozzáállni minden életfeladathoz, szakmai munkához, hétköznapi tevékenységhez.

Nyolc évig biológia-földrajz szakos tanárként dolgozott a *Napi felhő* szerző-

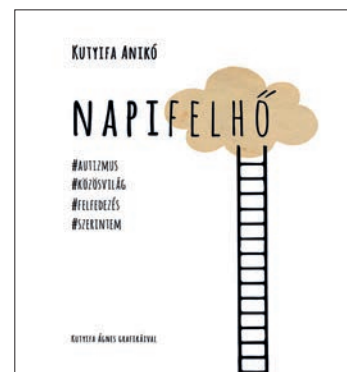
je, ezután váltott, és az autizmus spektrumzavarok pedagógiája szakirányt választva a gyógypedagógia, illetve a Felhők mellett tette le a voksát. A légköri jelenségeket illető tájékozottsága adta az ötletet a felhőmetaforához. A légiesség nemcsak illusztratív elnevezés, hanem alapkaraktere is a könnyű, fehér kis kötetnek. Mintha ezzel is azt üzenné, hogy tulajdonképpen minden átjárható, és a köztünk lévő gátak, akadályok csupán elemkonstrukciók. Bejárattott közhelyeink, kategóriáink, ostoba címkéink eldobása nagy könnyebbséget hozhatna az egymáshoz való kapcsolódás, a kölcsönös megértési igyekezeten alapuló kommunikáció területén. És bizonyára megsokszorozná országunk boldogságindexét is...

Meg is vallja az író a társadalomnevelő, -érzékenyítő szándékát, hangsúlyozva a hiteles forrásból való ismeretszerzés és az egymásra figyelés fontosságát. És erre a megközelítésre nagy szükségük van nemcsak az autista embereknek, de a velük kapcsolatban tévképzeteket éltező, címkék mentén gondolkodó többségi társadalomnak is.

A *Napi felhő* vékonyka, de annál fajsúlyosabb kötet. Egyrészt tudományos igénytelenséggel készült munka: közérthető formában magyaráz meg gyakran félreértett

ILLUSZTRÁCIÓK: KUTYIFA ANIKÓ

Kutyifa Anikó: *Napi felhő*. Luther Kiadó, Budapest, 2019. Ára 1850 forint.

szakkifejezéseket. Mondandóját sokszor humoros vagy épp szíven ütő példával illusztrálja. Egy autiszcímkés szótár is helyet kap a kötetben, így az autizmusról szóló ismeretterjesztő könyvként is forgatható. Ugyanakkor ez nagyon személyes ügy. Kutyifa Anikó – a tavaly közéleti „lajkmágnés” Facebook-posztokat egy csokorba szedve – visszaemlékezik az elmúlt hat év munkájára, rendszerez, reflektál az „auti-gyógypedagógus” tapasztalataira és ezek tükrében mindig tanuló, folyton „pályakezdő” önmagára is.

Van még egy láthatatlan, azonosíthatatlan, de határozottan érzékelhető „flow”-síkja is a könyvnek, ez pedig az örömmegosztó, derülátó, bátorító hangvétele. A szerző többször a verses formát választja; nem a versek „erdetiségvizsgálata” az érdekes, hanem maga a gesztus: a gyógypedagógus – aki sokszor kényszerül a haját tépni vagy (egy könyvbéli poént lopva) a foglalkozások nehézségei közepette őszülő hajszálait gondolatban festegetni – ódat zeng az általa nap mint nap (ki)szolgált tanítványaihoz, a Felhőkhöz, a Felhőkről. Ezzel voltaképp elemeli a könyvet a pusztán didaktikától, és odaajándékozza a titokzatos Felhők és a gyakran tapintatlan *neurotipikus* (azaz nem autista) társadalom minden titkot ismerő Teremtőjének...

■ K. A.

Papvárosi paródia

Szatirikus regény az „Igaz Vallásról”

Amikor azt gondoljuk, hogy a középkori búcsúcédula-biznisznek már réggen leáldozott, vagy hogy mai meggyőződéseink mindig szilárd alapon állnak, akkor bizonytalanodjunk el egy kicsit, és nézzünk körül – elsősorban önmagunk portáján –, hogy vajon milyen (tév)eszme kifigurázható fogságában élünk. Kal Pintér Mihály *Atyavilág* című kötete abban segít, hogy ezt szórakozva tehesük.

Mi történik, ha egy (vagy több) hangzatos, valójában üres ideológia felülírja az emberekben a hit alapját? Az *Atyavilág* című kötetben csattanós és szellemes választ kapunk a kérdésre. A könyv fűl-szövege figyelmeztet, hogy „semmiképpen ne keressélgjünk hasonlóságokat a valósággal”, majd a magyarázatot is megtudjuk: „azok előbb-utóbb ügyis megtalálnak” minket. A regény olvasása közben ez többször is előfordul: „Az az egy biztos, hogy minden rendnek maga felé hajlik a hite...”; és ha a „rendek” tanításai önmagukban is kacagtatók, akkor igencsak sok szórakoztató, ugyanakkor a valósággal hasonlóságot mutató helyzet-re számíthatunk.

„Kezdetben vala a Város. Aztán jöttek a papok, és rátaláltak az Igaz Vallásra. És így lőn Papváros” – olvassuk Kal Pintér Mihály művében a cselekmény menetét meghatározó sorokat. Ezen „papok”,

majd a hierarchiában föléjük helyezkedő városállam vezetése számára világossá vált, hogy a város lakóinak meglehetősen félrevezethető a hite, s így könnyen manipulálni lehet őket. Rájöttek, hogy ha a nép nem a valóságot látja, hanem elhiszi a városvezetés által gyártott ideológiákat, akkor minden az irányítók akarata szerint történhet. Természetesen voltak páran, akik nem csatlakoztak ehhez az elgondoláshoz, de ezt gyorsan, mintegy rendeltileg el lehetett intézni, így létrejöhettek Papváros, a maga elképzelt tisztaságával és megannyi várakozásával.

A város innentől kezdve számtalan kalamajka, becsvágy, félreértés, vízió, nevetető, ugyanakkor a valóságot frappánsan kigúnyoló csavaros történet helyszínévé válik, amelyen a szerző módfelett sokrétű nyelvi és szellemi játékon keresztül vezet végig az olvasót. Rádöbbenhetünk, hogy a félrevezető ideológia

Kal Pintér Mihály: *Atyavilág*. Atheneum Kiadó, 2019. Ára 3499 forint.

igazából olyan valóságot teremt, amely kívülről nézve egyrészt elszomorító, másrészt fölöttébb szellemes.

A szerző az elhajló hitbuzgóságot karikírozza ki. Társadalmi és ideológiai kérdésnek mutatja be a történések leplezett és nevetséges valóját. Így kap hideget-meleget – de inkább csak hideget – a konzervatív és a liberális gondolkodás, a demokráciára hivatkozó demagógia, a szabad gondolkodásra hivatkozó, ugyanakkor szócsóként működő pedagógia vagy a szabadságot hirdető, de valójában kizárólag a saját igazságát elfogadni képes szemlélet is.

Kal Pintér Mihály első regénye satíra a javából. Mindenki megtalálhatja benne a maga görbe tükrét. A könyv olvasójában felidéződhet a Monty Python társulat alkotta, *Brian élete* című film számos mulatságos, a valóságot is kigúnyoló szerzői felforgatása, de eszünkbe juthat Spiró György *Feleségverseny* című bravúros, a rekeszizmokat nem kímélő regénye is. Az *Atyavilág* kitűnő olvasmány mindenkinek, aki nem tart attól, hogy ne csak a másikon, hanem önmagán is jóízűen kacagjon.

■ GALAMBOS ÁDÁM

FOTÓ: LAKOS GÁBOR / NEPSZAVA.HU

Egy óra Mező Misivel

Szenvedélybetegség-megelőző projekt Szarvason

Kétéves nagyszabású projektet indít pályázati finanszírozásból a szarvasi Ótemplomi Szeretetszolgálat. A támogatás célzott prevenciós programok megvalósítását teszi lehetővé a szenvedélybetegségek megelőzése érdekében 2019–2021 áprilisa között a régió öt településén, az evangélikus egyház humán és infrastrukturális erejére támaszkodva. Az örömteli bejelentést április 5-én tette közzé Lázár Zsolt esperes a szarvasi Ótemplomban, ahol Kondor Péter, a Déli Egyházkerület püspöke szolgált igehirdetéssel. A délelőtti alkalomra egy hiteles biznyságtévőt s egyben népszerű művészt is meghívtak a szervezők Mező Misinek, a Magna Cum Laude együttes frontemberének személyében.

FOTÓ: BABÁK ZOLTÁN / NEWSÁG

Benépesült erre a péntek délelőtti az Ótemplom. Szarvas evangélikus iskoláinak tanulói, valamint a pályázat kidolgozásában és a program megvalósításában részt vevő munkatársak jelenlétében került sor a projekt április 1-jei indulásának ünnepélyes bejelentésére. (A meghívott vendégek sorában volt Hodálík Pál, Szarvas város alpolgármestere is.) A program célja, hogy a városban és környezetében ne alakuljon ki a veszélyeztetett fiatalok körében sem kábítószer-függőség, csökkenjen a drogot kipróbálók és a szerfogyasztók száma, s javuljon a helyi társadalom, ezen belül a fiatalok egészségkultúrája. A speciális célcsoportoknak specifikus programokat fognak megvalósítani a pályázat keretén belül öt településen: Szarvason, Csabacsúdn, Orosházán, Tótkomlóson és Mezőberényben.

A templomi alkalmat Kondor Péter déli egyházkerületi püspök nyitotta meg a bibliaolvasó *Útmutató* aznapi igéje (Mt 9,20–22) alapján. A püspök rámutatott: a megtartó hitről és a gyógyulásról tanít Isten igéje aznap, amikor egy huszonnégy hónapig tartó egyházi prevenciós szolgálat indulásánál lehetünk jelen.

Az áhítatot egyórás zenés beszélgetés követte Mező Misi és Hajdú Tibor püspöki titkár, kommunikációs munkatárs, a *Hallhatóan evangélikus* rádiós félóra társszerkesztője részvételével. Bevezetőjében Hajdú Tibor felidézte egy korábbi beszélgetését a zenésszel, amikor is még egy kereskedelmi adó hullámhosszán a „rég Misi” beszélgetett. Sok év telt el azóta, s Misi egész élete megváltozott.

A történetet talán olvasóink is ismerik, hiszen a népszerű zenész tavaly a Széllórsza országos evangélikus ifjúsági

találkozón is beszélt megtéréséről. Édesanyjának halála volt kiindulópontja a beszélgetésnek, Misi megtérése ez után a tragédia után történt. „Nem voltam ott édesanyám mellett az utolsó óráiban. Régotha vesebeteg volt, kétnaponta járt dialízisre. Azt hittem, van még sok időnk, nem gondoltam arra, hogy el fog menni. Ekkoriban én már Budapesten éltem, de éppen Gyulán játszottunk a zenekarral, amikor hívtak, és várt haza – én mégsem mentem. Ez volt hozzám az utolsó mondata: »Szégyellj magad, kisfiam, hogy a környéken jársz, és nem látogatsz meg!« Másnap meghalt.”

Évek teltek el büntudatban. Azután egy sorsfordító utazás és többórás beszélgetés után, amelyet Szenczy Sándor baptista lelképásztorral, a Baptista Szeretetszolgálat vezetőjével folytatott, hazament, lefeküdt aludni, s másnap, mint mondja, „egy új ember ébredt fel, egy másik Mező Misi nézett bele reggel a fürdőszobájuk körbe”. Átélve Isten megbocsátó szeretetét, ezek után tudott csak megbocsátani önmagának is. Azóta sem hagyta el a koncertpódiumokat, de hitét felvállalva éli életét, és tesz bizonyosságot a Megváltóról. Tavaly a Baptista Teológiai Akadémia missziói képzésén teológiai diplomát is szerzett.

A szarvasi beszélgetés közben Misi többször is gitárt fogott, és énekelt. Előadását tapssal jutalmazta a teli templom közönsége.

A nap második felében – a művész jelenlétében – már csak a sajtó munkatársai és a projekt felelősei folytatták a megbeszélést. A programról Lázár Zsolt esperes adott átfogó tájékoztatást. Kiemelte a kortársak képzését, hiszen a leghitelesebben a fiatalok tudják meggyőzni saját társaikat arról, hogy ne nyúljanak kábítószerhez, alkoholhoz, és ne váljanak internet- vagy gépfüggőkké.

A pályázati pénzből megvalósuló projektben részt vevő szakemberek, lelkészek, egyházi munkatársak összefogásával indult kétéves program eredményeiről Lázár Zsolt esperes olvasóinknak is tájékoztatást ígért.

■ STIFNER-KÓHÁTI DOROTTYA

Hangosabb harangok

Hírek Kelet-Közép-Európából

Tallinnban ülésezett április 12-én a Lutheránus Világszövetség (LVSZ) kelet-közép-európai egyházvezetői találkozájának előkészítő csapata.

Észtország fővárosában hiába tudok észtlül. Oroszul szól hozzám a bolti eladó, a belém ütköző fiatal, a péntek esti villamoson a helyét udvariasan felajánló részeg. A tanulmányaim kezdetén, 2000-ben elvégzett nyári egyetem óta nem töltöttem hosszabb időt a városban, így megint újdonságként ért, hogy mennyire nem észtlül nyelvű itt a környezet. Nem is csoda, hiszen a 2017-es adatokra tekintve az 582 ezres város egyharmada orosz nemzetiségű, őket csökkenő sorrendben követi az ukrán, fehérorosz, finn, tatár és litván lakosság.

Urmas Viilma észtlül érsek – az LVSZ régiós alelnökeként Fabiny Tamás püspök utóda – meglepő példát hoz: jellemző eset, hogy az önkormányzat támogatja, hogy hangosabban szóljon a templom harangja – azaz Európa második legszektularizáltabb országában a társadalom azon tagjai is igénylik az egyház útmutatását, akik nem evangélikusok. A kis létszám ellenére is népegyházi hagyományt hordozó evangélikusság évszázadokon át meghatározta az ország lelki arculatát; ma Viilma érsek rendszeresen publikál a Facebookon (@urmas.viilma) és az Indexnek

megfelelő észtlül hírportálon, megszólalásai rendre felkeltik a „nagyközönség” figyelmét.

A kis létszámú lengyel evangélikus egyház nagy álma, hogy 2023-ban ők rendezhessék meg a Lutheránus Világszövetség nagygyűlését. A helyszínről az idén nyári tanácsülésen születik döntés, azonban tény, hogy az 1984-es budapesti alkalom volt az utolsó nagygyűlés ebben a régióban.

Lengyel testvéreinket közelről érinti a jelenleg zajló pedagógussztrájk: míg a katolikus egyház központi felhívásban buzdította sztrájkötésre az iskolákban hitoktató lelkészeket, az evangélikus lelkészek lelkiismeretük szerint dönthetnek ebben a kérdésben. A lengyel egyházban aktívan foglalkoznak a gyermekúrvacsora és a konfirmációi életkor kérdésével, de a közlő elnök-püspök választás is meghatározza majd a következő tíz év súlypontjait.

A hatalmas földrajzi kiterjedésű oroszországi evangélikus egyház számára fontos, hogy képviselőit bevonják az európai folyamatokba – egyházi szempontból is figyelmet érdemel, hogy Európa határai nem esnek egybe az Európai Unió ha-

táraival. A lelkész- és munkatársképzés szinte teljes egészében távoktatással zajlik, a hallgatók évi néhány alkalommal gyűlnek össze a novoszaratovkai teológiai szemináriumba. Az intézmény várhatóan hamarosan beköltözik Szentpétervárra.

A régió tizenöt tagedyházának vezetői októberben találkoznak majd, amikor 1Kor 12,4-6 alapján gondolkodhatnak együtt az evangélikus identitásról és a sokszínűség megéléséről kegyességükben, illetve a társadalmi jelenlét különböző formáit tekintve. Az egyházak fennmaradása szempontjából kulcsfontosságú téma a teológiai képzés és a lelkési hivatás kérdése, így a résztvevők ellátogatnak majd az észtlül egyház hittudományi intézetébe.

Észtországban a teológiai képzés helyszíne az állami egyetem hittudományi kara: az egyház saját intézete az ordinációhoz szükséges pasztorálszemináriumot kínálja az ott végzetteknek. Ezenfelül egyházzenei, hitoktatói, diakóniai és lelkigondozói, keresztény kulturális örökség szakirány és ortodox teológiai képzés, valamint tematikus továbbképzések is folynak az intézetben.

■ PAP KINGA MARIJATTA

A Szentháromság-templom Varsóban

Kukucs!

Szeretem a kisbabákat. Jó illatuk van, aranyosak és nagyon viccesek. Amikor még csak nagylány voltam, már akkor is szívesen kölcsönkértem a szomszédok kicsinyeit, és tologattam őket babakocsiban, énekelgettem nekik, vagy tornáztattam őket. Később fiatal felnőttként már egész estékre elvállaltam a barátnőim babáit. Szerettem őket ringatni, dédelgetni.

Voltak persze jó és rossz élményeim egyaránt. Némelyik baba kedves és

elfogadó volt, de akadtak mufurcok is. Eleinte azt hittem, hogy velem van bajuk, azért sírnak, mert ellenszenvesnek találhatnak, vagy félnek tőlem. A sírósakat aztán nem kértem el mások. Gyakran hosszú ideig rájuk se néztem, és amikor legközelebb fordítottam időt és figyelmet rájuk, nagy meglepetések értek. A hisztisnek hitt kicsi barátságosan és kíváncsian közeledett hozzám. Meglepődtem. Mi változott? Nem értettem.

Aztán ahogy saját lurkóim születtek, rájöttem, mennyire különlegesek ezek az aprócskák. Bár tanultam az iskolában, csak amikor napról napra a szemem előtt voltak, akkor értettem meg,

milyen mélységesen nagy szükségük van a sírásra.

Egy baba, akivel nem törődnek, elpusztul. Mindenben, de tényleg mindenben segítségre szorul. Még semmit nem tud egyedül. Etetni kell, tisztába tenni, megvakargatni a hátát, vízszintesen tartani, hogy a lenyelt levegőt ki tudja eresztetni, és ne fájjon a pocakja, szeretgetni, altatni kell. Semmire nem képes egyedül, és csak sírással tudja felhívni magára a figyelmet.

Eleinte nem is mindig értettem ezt az egyszerű nyelvet. Később aztán belejöttem. Összehangolódtunk a gyerekeimmel. Ma már valósággal csodálom a türelmüket,

hogy tehetetlenségükben, bármilyen értetlen voltam is, csak addig követelődtek, amíg felfogtam, mit szeretnének.

Mivel nagyon igyekeztem figyelni rájuk, azt gondoltam, az én lurkóim nem is lesznek hisztisek soha. De csalódnom kellett. Nálunk is volt egy időszak, amikor csak az nyugtatta meg őket, ha magamra kötözve, hordozóban vittem őket mindenhova, kicsit később pedig az, ha láttak. Alig tudjuk elképzelni, de az ilyen kicsik még nem tudják a világnak azt a rendjét, hogy a dolgok akkor is léteznek, ha nem látjuk őket. Amikor az anyukájuk kimegy a szobából, azt érzik, hogy eltűnt, és ettől annyira kétségbeesnek, hogy sírnak, amíg csak vissza nem kapják a mamijukat. Ezért visítottak a kölcsönkért babák, és ezért ordított tele torokból az én saját gyerekeim is annyit.

Ilyenkor a szülők és a rokonok gyakran játszanak a kicsikkel „Kukucs!” játékot. Aki látta a *Jégkorszak* című animációs filmet, az biztosan jókat nevetett már ezen a játékon, de tényleg beválik. A baba felfedezi, hogy amit nem lát, az azért nem tűnt el nyomtalanul és örökre. „Hopp!” – mondja a felnőtt, és egy törölköző mögé bújik, aztán: „Kukucs!”, és hirtelen előkerül. A jutalma pedig – a baba gurgulázó nevetése – sosem marad el.

Talán valami ilyesmit tett Jézus is húsvétól negyven napig. Láthatóvá vált, majd eltűnt a tanítványok szeme elől. Ismét találkoztak, megint láthatatlan volt. Kísérte őket, de nem ismerték fel, aztán megnyílt a szemük jelenlétének csodájára, ő pedig újra „köddé vált”, de akkor a tanítványok már kezdték érteni a dolgot. Itt van, ha nem látjuk is. Velünk van, ha a szemünk elől el van is rejtve. Kísér bennünket hűségesen, és ha hűtlenek vagyunk hozzá, akkor is hű marad.

Hihetetlen nagy bátorságot és biztosságot ad, hogy ezt tudhatom. A körülményeim olyanok, mintha hullámvasúton utaznék. Hol fenn, ahol minden csupa napsütés, hol meg lenn, ahol felhő takar minden reményt, mégis: homályban, sötétben, ködben, borúban pontosan ugyanannyira áldott az életem, hiszen Jézussal járok együtt az úton. Nekem ez maga az Úr legnagyobb csodája. ■

Dalok, amelyek erről szólnak:

Jézussal járok mindennap...

Soha nem fél már a szívem...

Nem lesz egyedül a szívem többé...

Még ha nincs is a szemünk előtt, nagyon közeli tud lenni az, akit szeretünk – ezt tapasztalhatta meg az Őslények országa című animációs film kis főszereplője is. Szeretettel ajánlom nektek nyolcéves kor fölött

BÓDI KATALIN RAJZAI

A tükörrással látható árnyék elolvasásával megkapod az aranymondást

A rejtvényben szereplő aranymondást Jézus Tamás apostolnak mondta. Ő volt az, aki ki mertte mondani, hogy neki bizony kétségei vannak a feltámadást illetően. Látta a halott Jézust, és biztos volt benne, hogy az élet rendje szerint az, aki meghalt, úgy is marad. Az Apostoli hitvallást minden istentiszteleten elmondjuk, mégis mindig nagyot dobban a szívem attól, hogy élő Urunk van, mert ő „harmadnapon feltámadt a halottak közül”. Sok mindent nem értek, és ez nagyjából természetes is, de az, hogy Isten megbízható, és a halál nem zúz porrá mindent, pontosan elég bizalmat ad az élethez.

Az első keresztyének a húsvétot hetekig ujjongva ünnepelték, sőt ha belegondolunk: mi is minden héten vasárnap, az Úr feltámadásának napján gyűlünk össze istentiszteletre. Csodálkozz rá a csodára, és alapozd rá nyugodtan az életed. Ha nem látod is mindig, ő figyel rád, melletted van, nem hagy el. Kukucs!

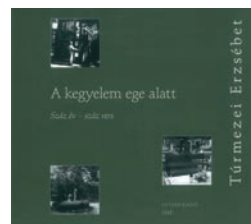
A Soproni Evangélikus Egyházközség gyülekezeti napot tart május 12-én, vasárnap 9–14 óra között a gyülekezeti házban (Színház u. 27.). A programból: szabadtéri istentisztelet, beszélgetőkör a nap bibliai igéjéről, előadás a gyereknevelésről, ismerkedés a szeretnyelvekkel, „Végigkísérsz az úton, fogod a kezemet” – pódiumbeszélgetés Horváth Boldival, a Kelemen Kabátban énekesével és dalszerzőjével, Biblab-előadás (bibliai, kémiai kísérletek), játékos ismerkedés hangszerekkel, Noé bárkájának elkészítése (hajókészítés, faállatok festése), papírméretés, bőr karkötők készítése, a gyülekezeti bábcsoport előadása, közös ebéd, a templomtorony megmászása, belvárosi séta evangélikus emlékek nyomában. A nap során fellépnek evangélikus iskolai kórusok és zenei együttesek, bemutatkoznak a gyülekezet különböző csoportjai, megtekinthető az evangélikus múzeum. Mindenkit szeretettel várunk!

A budavári evangélikus szabadegyetem következő alkalmát május 13-án, hétfőn 19 órai kezdettel tartjuk a Bécsi kapu téri evangélikus templom kápolnájában (1014 Budapest, Táncsics Mihály u. 28.). Dr. Fabiny Tamás püspök áhítata után Kónya Imre, az első szabadon választott parlament frakcióvezetője, majd belügyminiszter tart előadást *30 éves a rendszerváltozás* címmel. A belépés ingyenes, minden érdeklődőt szeretettel várunk.

A nyugdíjas lelkészek szokásos összejövetelét kivételesen május 10-én tartjuk a Deák téren fél tízkor. A nyitóáhitatot Zászkaliczky Pál, az előadást Zászkaliczky Péter tartja az *Oltalom a zivatarbon – a pesti evangélikus egyház a 20. században* című kötet bemutatásával. Várjuk az érdeklődőket az emeleti 7-es terembe. Lift van.

Újra kapható!

A *kegyelem ege alatt* című, Túrmezei Erzsébet száz versét tartalmazó kötet megvásárolható a Luther Kiadó könyvesboltjában (Budapest VIII., Üllői út 24.). Ára 1050 forint.

50 ÉVE HARANGÖNTÉS
ŐRBOTTYÁNBAN
GOMBOS MIKLÓS
aranykoszorús
harangöntőmester

Kiváló magyar szakemberek által készített, külföldön is elismert magyar termékeket gyártunk (harangjátékokat is) a harangokkal kapcsolatos bármely munkához.

harangontes.hu – harangontode.hu

Levélcím: 2162 Órbottyán, Rákóczi u. 134. Pf. 10.

Telefon: 28/360-170, 30/948-9575, 30/728-8161.

E-mail: gombosmi@harangontes.hu, info@harangontode.hu.

Hiánypótlás az Evangélikus naptárhoz. A Luther Kiadó gondozásában megjelent 2019-es *Evangélikus naptárban* olvasható májusi bibliatanulmány szerzője dr. Simon János református lelkész, pszichológus.

Meghívó missziói konferenciára

Kedves Testvérek! Szeretettel hívunk benneteket ez évi lelkési (és munkatársi) missziói konferenciánkra, amelyet Révfülöpön, az Ordass Lajos Evangélikus Oktatási Központban (8253 Révfülöp, Füredi út 1.) tartunk június 24–28. között. A 2019. év központi igéje és témája: „Térjete meg, mert elközelített a mennyek országa!” [Mt 4,17] – *Az idők jelei*. A konferencián az igetanulmányokat, a délelőtti előadásokat és csoportfoglalkozásokat református, evangélikus, baptista, pünkösdi, methodista lelképásztorok tartják. Dr. Gonda László református lelkész, a Debreceni Református Hittudományi Egyetem docense: *A misszió és az Egyházak Világtanácsa* • Uzonyi Barnabás baptista lelképásztor: *Ébredés az iráni emberek között* • Demkó Balázs görögkatolikus pap: *Gyülekezetépítés szörványban*. Jelentkezési határidő: június 11., kedd. A jelentkezési lapok visszaküldhetők postán a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának címére (1117 Budapest, Magyar tudósok körútja 3.), e-mailben az oikumene@meot.hu címre, esetleg az 1/371-2691-es faxszámra, „Ökumenikus missziói konferencia” megjelöléssel. A részvételi hozzájárulás összegét (32 ezer forint) az evangélikus lelkészek számára a Magyarországi Evangélikus Egyház megtéríti a teljes konferencia idejére (a díj a szállást és a napi háromszori étkezést foglalja magában). Gyülekezeti munkatársak és hitoktatók számára az evangélikus egyház a részvételi díj felét (16 ezer forint) téríti meg. A szervezők nevében:

NEMESHEGYI ZOLTÁN, a MEÖT Missziói Bizottságának elnöke

A MAGYARORSZÁGI EGYHÁZAK
ÖKUMENIKUS TANÁCSA MISSZIÓI ÉS
EVANGELIZÁCIÓS BIZOTTSÁGA
**ÖKUMENIKUS
LELKÉSZI ÉS
MUNKATÁRSI
KONFERENCIÁT
SZERVEZ.**

RÉVFÜLÖP, 2019. JÚNIUS 24-28.

JELENTKEZÉS ÉS RÉSZLETEK:
MEOT.HU/MISSZIO-M

Ciklon sújtott Mozambikra

Vízkereszt és húsvét között külmisziós szolgálatra gyűjtött az EKME

Az Idai nevű ciklon március második hetében csapott le Mozambikra. Hatalmas károkat okozott Beirában, az ország második legnagyobb városában és környékén. A házak tetejéről lesodort és összevissza csapódó cserepek, illetve hullámpalák emberéleteket sem kíméltek: a halálos áldozatok becsült száma ezer fölött van. A földeket hatalmas árvíz borította el, tönkretéve az éppen kisarjadt kukoricát, zöldségeket és más terményeket, a vidéki lakosság betevő falatját.

Amikor az Evangélikus Külmisziói Egyesület az év első vasárnapján idén is meghirdette húsvéti tartó adománygyűjtő akcióját, még senki sem sejtette, hogy az adományoknak milyen szomorú okból lesznek címzettjei az afrikai ország, Mozambik lutheránusai.

Napjainkban mind gyakrabban értesülünk viharokról, árvizekről, katasztrófákról... Miért érdemesíthető a magyar evangélikusok számára megkülönböztetett figyelemre a mozambiki ciklon? Nos, mint az *Evangélikus Élet* 2017/1. számában hírt adtunk róla, az országban az evangélikus egyházat 2006-ban alapították, és azóta Isten áldásával töretlenül fejlődik. Szinte havonta alakulnak új gyülekezetek. A növekedést jellemzi, hogy 2015-ben tíz, 2016-ban harminchárom, 2017-ben és 2018-ban több tucat új gyülekezet alakult! És mozambiki evangélikus testvéreink természetesen éppúgy ki voltak téve a természeti csapásnak, mint mások.

Rendkívül fontos állomás volt, amikor 2015-ben a helyi chisena nyelven kiadták Luther Márton *Kís kátéját*. Annak ellenére, hogy Mozambikban a hivatalos nyelv a portugál, az egyszerű emberek csak a saját törzsi nyelvükön értenek. Még a teológiai oktatás is két

nyelven, portugálul és chisena nyelven folyik. A gyülekezetek nemrég több száz chisena nyelvű Bibliát, a teológiai hallga-

Dicsőítő istentisztelet Beira egyik templomában – a természeti katasztrófa előtt

tók pedig portugál nyelvű magyarizatos Bibliát kaptak annak a projektnek a keretében, amelynek fő támogatói a szintén portugálul beszélő Brazília keresztényei.

Egyre több lelkész végez a teológián, akik gyülekezetekbe kikerülve már kiszolgáltathatják a szentségeket. A teológus-

sok a közelmúltban méltóbb elhelyezést kaptak – olyan épületet, amelyben már vizesblokk is van. Tudni kell, hogy a lelkészek továbbra is önkéntes alapon szolgálnak, minden fizetség nélkül. Amellett, hogy nyolc-tíz gyülekezetnek viselik a gondját, családjuk megélhetéséről is a házuk körül lévő kert művelésével gondoskodnak. És a ciklon a lelkészek földjeit is elpusztította Beira környékén, miként a gyülekezeti tagokét is.

A teológusotthon nemrég megjavított tetőszerkezetét is tönkretette a vihar, de tisztában vagyunk azzal, hogy efféle „aproság” már nem is bír hírértékkel abban a világban, amely egyre érzéketlenebb az emberi megpróbáltatások iránt. Nekünk, magyar evangélikusoknak azonban a szívünkön kell viselnünk mozambiki testvéreink sorsát. Mindenekelőtt hordozzuk őket imádságainkban! Az Evangélikus Külmisziói Egyesület pedig a károsultak segítségére négyszázezer forintot utalt át, amelynek egy részét történetesen a *Vízkeresztől húsvéti*g elnevezésű akcióban felajánlott adományok fedezték.

„Hívj segítségül engem a nyomorúság idején! Én megszabadítalak, és te dicsőítesz engem” – kívánjuk, hogy ez az íge (Zsolt 50,15) valóság lehessen mozambiki evangélikus testvéreink életében.

■ BÁLINT ZOLTÁN

Meghívó külmisziós konferenciára. Az Evangélikus Külmisziói Egyesület július 4. (csütörtök) és 7. (vasárnap) között rendezi meg idei nyári konferenciáját a Béthel Evangélikus Missziói Otthonban (2081 Piliscsaba, Széchenyi u. 8-12.). A konferencia csütörtökön 15 órától kezdődik, és vasárnap ebédrel zárul. Téma: *Bilum a kereszten – Egymás terhét hordozzuk*. Az alkalmon bibliatanulmányozásra, a külmisziói szolgálatok megismerésére lesz lehetőség újszerű, kreatív módszerek segítségével, a konferencia fókuszába pedig idén a Pápua Új-Guineában élő keresztény testvéreink kerülnek. Jelentkezni e-mailben a szervezőtitkárnál lehet: krisztina.trifan@lutheran.hu, illetve a 20/824-2801-es telefonszámon. Szeretettel hív és vár mindenkit az Evangélikus Külmisziói Egyesület vezetősége.

Közös szolgálat – sokakért

Dies Academicus az Evangélikus Hittudományi Egyetemen

Az Evangélikus Hittudományi Egyetem idei Dies Academicusát, azaz tanulmányi napját két jubiláló püspök – Fabiny Tamás hatvanadik és D. Szebik Imre nyolcvanadik – születésnapjának jegyében tartották meg. Az április 10-i „tudomány nap” a Sokakért címet kapta.

Közös éneklés és ígeolvasás után Gáncs Péter áhítatával indult a nap. A nyugalmazott evangélikus püspök rámutatott, hogy mesterünk küldetésnyilatkozatának tömör foglatát kapjuk Mt 20,25–28 mondataiban. „Egyértelmű iránymutatás ez a mindenkor tanítványoknak – mondta. – Ha az egyházban a világ hatalomvágya, rangkorsága, szervilizmusa tükröződik, akkor az egyház ízét veszített sóként a történelem szemétdombjára fog kerülni. Ebben az összefüggésben is fontos Judica vasárnapjának szoltárversére tekinteni: Urunk tisztítsa meg minket a Zebedeus fiak mindannyiunkban ott szunnyadó hataloméhségének kísértésétől, ő szabadítsa fel közös szolgálatra sokakért, mindenkiért.”

Évgyűrűk

Csepregi Zoltán professzor, az Evangélikus Hittudományi Egyetem rektora a köszöntőjében a meghívón látható megrepesztett, évgyűrűs fatörzs képéről beszélt, utalva arra, hogy a növekedést Isten adja. Falus András *A természettudomány és a hit* című előadását egy Albert Einstein idézettel kezdte: „A tudomány kérdése a hogyan, a hit kérdése a miért.” Ő ehhez még két szót tett hozzá: „A (természet) tudományban a bizonyíték, a hitben pedig a bizonyosság a fontos.”

Csepregi Zoltán az *Ároni ház – a nepotizmus protestáns változata?* című előadásában részletesen beszélt a 17–19. századi magyarországi evangélikus családokról, jelesül a több nemzedéken át lelkészi állást betöltő személyekből álló vallási közösségek érdekességeiről.

Az egyetem énekkarának szolgálata következett ezután. A kórus dr. Fekete Anikó énekkarvezető irányításával egy Bach-korálra szólaltatott meg, majd az *Eperjesi graduál* egyik tételét adta elő. Zongorán Finta Gergely, az egyházzenei tanszék vezetője kísért.

Püspöki praxis

Hafenscher Károly docens, az egyetem gyakorlati teológiai tanszékének vezetője *A püspöki szolgálat evangélikus-liturgikus szempontból* című előadásában arról szólt, hogy a lutheri hagyomány szerint nincsen külön püspöki szentelési rend, mert a lelkészi szolgálatba állításkor felszentelik a lelkészt, püspökké azonban

Ezután a 2005-ös zsinati törvény alapján vette sorba az előadó a püspöki tisztség jellegzetes vonásait. A részletesen felsorolt feladatok mellett kiemelte: a püspök fontos feladata az, hogy a pásztorok pásztorja legyen, azaz pásztorolja a lelkeseket, és elősegítse a testvéri szeretetben való együttműködést.

Szolgálatközelítések

Székely János szombathelyi katolikus megyés püspök *Felnőttképzés az egyházban – teológiai és gyakorlati megközelítésben* címmel a biblikus alapok vizsgálatával kezdte

Előterben a püspökelőd D. Szebik Imre, jobbján a jelenlegi elnök-püspök, Fabiny Tamás

nem szentelünk, hanem iktatunk, vagy püspöki szolgálatba állítunk. Luther az egyházat akarta megreformálni, nem új egyházat akart létrehozni. Számba vett és kiiktatott minden, Krisztus hatalmát gyengítő tényezőt. Ennek alapján a püspöki szolgálat praktikus oldalát hangsúlyozta, és azt, hogy nem kell emberi hatalom a tisztség betöltésére. Ettől függetlenül a püspöki szolgálat megítélésében még ma is igen nagy különbség érzékelhető az ortodox lutheránusok és az evangélikál csoportok között.

előadását. Elmondta, hogy Isten igen sokáig várt, hogy titkát feltárja. Ábrahám elhívása akkor történt meg, amikor egy emberi közösség alkalmassá vált arra, hogy rálásson különböző kultúrákra (egyiptomi, mezopotámiai), majd taníthatóvá, befogadóvá lett. A zsidó családok voltak az elsők, amelyek fontosnak tartották a családon belül a tanítást, az olvasást és az írást. Így amit Isten átadott az embereknek, azt tudhatták a későbbi nemzedékek is. Isten így előkészítette a helyet, ahol testet ölthetett. Az Ószövetség bölcsőt készített a Messiásnak.

Székely János előadása után Kónya Péter, az Eperjesi Egyetem rektora köszöntötte a jelenlévőket.

Köszöntöttek köszönete

D. Szebik Imre püspök köszönetet mondott azért, hogy jubileuma alkalmából köszöntötték. A *Luther Zum Vergnügen [Luther kedvtelésből – a szerk.]* című könyvecské alapján felsorolta, milyen a jó lelkész: „Jó az a lelkész, aki tanítóképességekkel megáldott, éles eszű, jól tud beszélgetni emberekkel, kellemes orgánussal ajándékozott meg, jó emlékezőtehetséggel megáldott, tudja, mikor kell abbahagyni a prédikációt, a maga dolgában szorgalmasnak mutatkozik, testét-lelkét adja bele a szolgálatba, hagyja magát mindenki által kigúnyolni, és mindent türelmesen hordoz el. Azt érdekes módon Luther nem sorolta fel, hogy a tudományban jártasnak kell lenni, mert azt alapnak tartotta. Az evangélium szolgálata az egész életet kívánja, mert az Istennek való szolgálat a legnagyobb szabadság, amire elhívtunk.”

Fabiny Tamás püspök elmondta, hogy – elődjéhez hasonlóan – szeretne majd nem megkeseredett emberként nyugdíjba menni. Kifejtette, hogy a püspöki kereszt viselése a szolgálat mély jele, amely az Istenhez tartozást és a lutheri *theologia crucist* – a kereszt teológiáját – képviseli. „Szívünkre és vállunkra kell venni más emberek gondját, az elesetteket, a megalázottakat, másokat kell segítenünk.” Végezetül a szolidáris ökumené fontosságát hangsúlyozta, köszönetet mondva a konferencia előadóinak, megszervezőinek.

Teológia és nyilvánosság

Az állófogadás után az egyetem oktatói által írt tanulmánykötet bemutatásával folytatódott a *Dies Academicus*. Az előadó, Pröhle Gergely előrebocsátotta, hogy számára a *Teológia és nyilvánosság* című kötet igen mély, intellektuális élményt jelentett. Egyházunk országos felügyelője az egyes tanulmányokból idézve méltatta a szerzőket. A tanulmányi nap végén Szabó B. András evangélikus lelkész átvette egyetemi adjunktusi kinevezését a gyakorlati teológiai tanszékre, majd doktorrá avatták Simon Z. Attila evangélikus lelkészt. Laudációt Seres-Busi Etelka egyetemi docens mondott. Az ülést Csepregi Zoltán rektor rekesztette be.

■ HORVÁTH-BOLLA ZSUZSANNA

Az emlékezet helyei

Előadás a történeti Magyarország evangélikus templomairól

FOTO: CSÖRNY CSABA

Az emlékezet már az úrvacsora szereztesési igéjében is megtalálható: „...ezt cselekedjétek az én emlékezetemre” (Lk 22,19) – ezzel kezdte a budavári evangélikus szabadegyetemen tartott előadását Krähling János, a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Építészmérnöki Kara Építészettörténeti és Műemléki Tanszékének vezetője. Az április 8-i alkalmat bevezető áhítatában Fabiny Tamás elnök-püspök 2Móz 3,5 alapján a szakrális és a profán tér közti különbségre hívta fel a figyelmet.

Emlékezet- és identitásformáló hatása van az evangélikus templomépítészetnek – mutatott rá a professzor *Az „emlékezet” helyei – evangélikus identitás az építészetben* című előadásban. Luther szerint a templom ne közönséges, hanem közösségi, tisztelet érdemlő hely legyen: „*Mert ahol ketten vagy hárman összegyűlnek az én nevemben, ott vagyok közöttük.*” (Mt 18,20)

Ha a történeti Magyarország evangélikus templomait nézzük, akkor három főbb templomtípust különböztethetünk meg: a dél-dunántúli típus a magyarországi németiséghez tartozik, a Veszprém megyei típus a középkori hagyományok továbbélése, a centrális típus pedig a szlovák gyökerű gyülekezetek templomaira jellemző. Ezekben belül további altípusokat találunk. A tótkomlói evangélikus templom például az alföldi típushoz tartozik, amelyre jellemző a haránt irányú belső tér és a középkori szószékoltárforma a befordított karzattal. A nyugat-magyarországi típus városi vo-

nulatát reprezentálja például a pozsonyi evangélikus templom, amely egy francia hugenotta templom mintáját követi, miként a szarvasi evangélikus ótemplom, a soproni evangélikus templom vagy a békéscsabai evangélikus nagytemplom is. Falusi változata például Uraiújfalun található meg.

Az artikuláris helyeken nem volt előírva térforma, és az építőanyag sem volt meghatározva. A dél-dunántúli típus például némiképp őrzi a középkori hagyományt, hiányzik belőle a diadalív, de van szószékoltár. Jellemző rá a gazdag karzatrendszer. A nógrádi típusú templomoknak van szentélyük, a templomhajók pedig faboltozattal vannak fedve. A centrális típusúaknál az egyik altípus egyértelműen a szlovák gyökerekhez, a másik inkább a hugenotta hagyományhoz kötődik.

Krähling János előadását kötetlen beszélgetés zárta.

■ HORVÁTH-HEGYI ÁDÁM

A SZERZŐ FELVÉTELE

Legémedi emlékűnnep

Négy lelkész méltatta a „nógrádi négyes fogat” laikus tagjának munkásságát

Alsókáldi Káldy Miklós, az egyház kiváló, hitbuzgó patrónusa és jótévője Vas vármegyei eredetű birtokos ősi nemes család sarjaként látta meg a napvilágot 1792-ben Tápiószelén, és 1869. március 20-án hunyt el Vácott. Tápiószelői birtokain kívül – házassága révén – a Nógrád megyei Legénden is voltak földterületei, sírja is a legémedi evangélikus temetőben található. A Káldy Miklós halálának százötvenedik évfordulóját követő vasárnapon közös megemlékezést tartott a legémedi, a váci, a tápiószelői és a szombathelyi evangélikus gyülekezet.

Kivételes esemény egy kis gyülekezet életében, amikor olyan közös hálaadásnak adhat otthont, amelyen az egybegyűlt közösségek életét jelentősen meghatározó és megalapozó, hitben élen járó mecénásra emlékezhet. Az alkalom kora délután a felújított síremlék megáldásával, közös imádsággal és koszorúzással kezdődött (*képünkön*), majd a templomban istentisztelettel folytatódott, négy lelkész szolgálatával.

Az igehirdető Káldy Miklós leszármazottja, Gregersen-Labossa György szombathelyi evangélikus lelkész volt, akit felesége és édesanyja is elkísért az alkalomra. Általa autentikus forrásból kaphatott betekintést a gyülekezet a családi történetébe, amelynek rokoni köteléke az anyai ágról ered. (Az ünnepi együttléten a családi örökség részét képező gyertyatartó díszítette az oltárt.) Prédikációjában Gregersen-Labossa György kiemelte annak fontosságát, hogy gondolatainknak és cselekedeteinknek is Krisztusban való hitünket kell tükröznie. Káldy

Miklós munkássága mindenképpen ezt tükrözi, így az ő emlékét őrizve, ápolva, rajta keresztül is Krisztusra tekinthetünk.

Kustra Csaba tápiószentmártoni lelkész Káldy Miklós születési helyével kapcsolatosan avatta be a jelenlévőket a környéken élő protestáns nagycsaládok történetébe, és mutatta be a gyülekezetnek a Káldy családhoz kötődő emlékeket.

Magyar Tamás legémedi lelkész elmondta, hogy a három harang egyikén túl az orgona is Káldy Miklós adománya volt, és a földbirtokos alapítványt is létrehozott, így módon is gondoskodva a gyülekezet jövőjéről, miként tette a tápiószelői és a váci gyülekezet érdekében is.

A váci lelkész „kegyelmi ajándéknak” nevezte Káldy Miklós ottani feltűnését, hiszen – egyebek mellett – a váci evangélikus templom építésének is nagylelkű mecénása volt. Detre János felfigyelt továbbá egy különös együttállásra: a „nógrádi négyes fogatra”.

A környék szellemi központja az evangélikus Ósárgárd volt; itt Fabó András szol-

gált, akinek kapcsolata 1850-ben kezdődött a váci evangélikusokkal. Az akkor még csak három éve önállósult váci gyülekezet jövője – Czékus István távozásával – épp bizonytalanná vált. Ekkor Fabó András a penci és a rádi evangélikusok képviselőivel megjelent Vácra, és – azok filiaként való csatlakozása mellett érvelve – támogatta az életképes gyülekezet létrejöttét. Schimkó Gusztáv Adolf személyében a majdani lelkészre is volt javaslat... Fabó András, Schimkó Gusztáv, Káldy Miklós és az 1857-től váci lelkész, templomépítő Tornycs Pál – aki a Nógrád megyei Bágyonban született – jól ismerték egymást, így alkotva meg a nógrádi négyes fogatot.

Detre János részletesen beszámolt a váci evangélikus templom építéséről, amelyhez Káldy Miklós nemcsak komoly anyagi támogatással járult hozzá, de 1867 karácsonyára három bronzharanggal is megajándékozta a gyülekezetet. (Káldy Miklós sírjának rendbetételéről a Váci Evangélikus Egyházközség tagjai gondoskodtak.)

Az évforduló alkalmából tartott istentiszteleten részt vett Tunkel Tamás, Legémedi község polgármestere is, aki köszönetét fejezte ki az evangélikus közösségnek Káldy Miklós örökségének ápolásáért. A jubileumi megemlékezéssel ünnepelt napot szeretetvendégség zárta.

■ PESTI FRUZZSINA

Ősök nyomában

Evangélikus családi találkozó

A Győr-Moson-Sopron megyei Nemeskér község – 1651 és 1786 között Sopron vármegye székhelye – azon települések egyike, amelyeket az 1681-es soproni országgyűlés artikuláris helyé nyilvánított, vagyis engedélyezte az evangélikusok számára, hogy templomot építsenek. A szabad vallásgyakorlás lehetősége vonzotta a lutheránusokat, őseim, a Plechl család tagjai is ekként kerültek Nemeskérré.

A családnév első említését egy 1737-ből való locsmándi (ma Lutzmannsburg, Ausztria) anyakönyvben leltem meg. Családunk tehát legalább kétszáznyolcvankét éve él Magyarországon, és itt gyakorolja evangélikus vallását. A hagyomány szerint Bajorországból származunk, elődeink onnan települtek át a német anyanyelvű evangélikusok által lakott Locsmándra – amely akkor Magyarországhoz tartozott –, majd kisebb-nagyobb kitérőkkel kerültek Nemeskérré, ahol 1885 óta élnek.

Kutatásom szerint jelenleg bizonyíthatóan két ága van a Plechl családnak, a nemeskéri és a kőszegi. A Mihályihoz kötődő Plechl család rokoni kapcsolatának részletes feltárása még ausztriai kutatásra vár; a Magyarországon elérhető adatokat már rögzítettem. A családfakutató eredményei tehát igen nagy létszámú családot mutatnak.

Amikor két évvel ezelőtt nekiláttam a kutatásnak, nem gondoltam, hogy ekkora feladatra vállalkozom, ennek ellenére a hazai felmenőket az adataikkal együtt sikerült az anyakönyvek átlapozásával, majd később az evangélikus Őskeresővel – a Magyarországi Evangélikus Egyház anyakönyveinek interneten elérhető adatbázisával (Oskereso.hu) – százszázalékosan feldolgoznom.

A családfakutató híre egyre terjedt a rokonok között, s többekben felvetődött, hogy szervezni kellene egy összejövetelt, hiszen vannak olyan rokonaink – elsősorban fiatalok –, akikkel még nem is találkoztunk. A névsor összeállt, és az adatok birtokában három vállalkozó szellemű, lelkes rokon – Steer Pálné Katona Jolán Budapestről, Csapó Lászlóné Holpár Erzsébet és Plechl Richárd pedig Nemeskéről – nekiállt a szervezésnek.

Az összejövetel várva várt napja tavaly szeptemberben jött el. Az üdvözlés és az istentisztelet – köszönhetően a jó időnek – a nemeskéri evangélikus templom kertjében zajlott Hegedűs Attila lelkész szolgálatával és a nemeskéri katolikus női énekkar közreműködésével, Plechl Richárd zenei kíséretével. Ezután rövid ünnepségen vettünk részt a katolikus templomban, hisz a családnak katolikus tagjai is voltak és vannak. Végigsétálva a csöndes falun, az evangélikus temetőben tettünk látogatást, felkeresve őseink még fellelhető sírjait. Itt elmond-

tam az egybegyűlteknél, hogy e temetőben harminchárom elődünk nyugszik.

A program a kultúrházban folytatódott. A vetített képeket a jelenlévők szóban kiegészítették, rámutatva a rokoni kapcsolatokra. Végül jómagam ismertettem a család eredetét, Magyarországra való betelepülésének, majd szétszóródásának történetét. Érdekes, hogy sok családtag – főként házasságkötések révén – bár messze került Nemeskértől, de mindig az evangélikus hit gyakorlását biztosító templomok közelében élte az életét. Örömmel köszöntöttem külön is Plechl Józsefet és családját Kőszegről, akiről a családfakutató bizonyította, hogy a nemeskéri Plechl familia leszármazottai.

A találkozó közös étkezéssel és kötetlen beszélgetéssel, majd egy – kissé hiányosra sikerült – családi fotó elkészítésével zárult.

■ AKÁCOS SÁNDOR,
a Plechl család tagja

FOTÓK A SZERZŐ ARCHÍVUMÁBÓL

Angolul prezentáltak

Evangelikus középiskolák számára tartottak prezentációs versenyt április 9-én Budapesten, a Deák Téri Evangelikus Gimnáziumban. A döntőbe – az ország tizenöt evangelikus intézményének képviselőjében – huszonhét diák került. A versenyzőknek angol nyelven kellett bemutatniuk választott témájukat.

A nap elején a verseny főszerzője, Urbán Ágnes tantárgygondozó üdvözölte a résztvevőket, majd Gadóné Kézdy Edit, a Deák Téri Evangelikus Gimnázium igazgatója köszöntötte a fiatalokat. Az igazgató kiemelte, hogy a „Z” és az „alfa” generáció elé óriási lehetőségeket tár a digitális világ. Az interneten több forrásból is megvizsgálhatják az információkat, és kiválaszthatják, mit tartanak hiteles, elfogadható hírforrásnak. Az önálló ismeretszerzés révén szert tehetnek a kritikus gondolkodás képességére. Mindezekhez elengedhetetlen valamely idegen nyelv – különösen is az angol – alapos ismerete.

A Deák téri verseny résztvevői egy további képességnek is birtokában vannak, hiszen volt elég bátorságuk, hogy angol nyelven szélesebb közönség előtt osszák meg ismereteiket.

A zsűriben Östör Zsuzsa, a Euroexam nyelvvizsgaközpont képviselője, Fischer Andrea, a Károli Gáspár Református Egyetem Bölcsészettudományi Kar Anglisztika Intézetének docense, Esztergályos Kolos, az Oxford University Press szakmai ta-

nácsadója, Balicza Klára, egyházunk országos irodája ökömenikus és külügyi osztályának referense, valamint Rachel Eskesen, az Amerikai Evangelikus-Lutheránus Egyház magyarországi koordinátora foglalt helyet. (Gáspárné Vágási Julianna a versenyt rendező Evangelikus Pedagógiai-Szakmai Szolgáltató és Továbbképző Intézet képviselőjében vett részt a versenyen.)

A versenyzők egy általuk szabadon választott témában három nyelvi szinten (B1, B2 és C1) mutatták be vetített képes prezentációjukat öt percben, majd válaszoltak a zsűri kérdéseire. A témák sorában többben is érintették a digitalizáció, illetőleg a környezetvédelem kérdéseit. Néhányan pszichológiai jellegű témákkal foglalkoztak, és ketten is választották a magánosság problémáját. Ezekon kívül voltak még a nyelvészet, a mitológia, a társadalomtudományok, a kultúra, illetőleg a művészet által ihletett előadások is.

A versenyzők ügyesen kezelték a technikát, jó kiállással, érthetően és biztos nyelvtudással kommunikáltak, úgy, hogy közben a közönségre is figyeltek. A zsű-

ritagok kérdéseire adott válaszaikból is kiderült, hogy valóban „otthon vannak” az általuk választott témában, és kialakult véleményük van az előadásukban felvetett problémákról.

A B1-es kategóriában Kiss Dániel (Bersenyi Dániel Evangelikus [Líceum] Gimnázium, Sopron), B2-ben Sipos Levente (Aszódi Evangelikus Petőfi Sándor Gimnázium), C1-ben Farkas Laura (Budapest-Fasori Evangelikus Gimnázium) végzett az első helyen.

■ VICTOR MÓNIKA

Forrás: Deák Téri Evangelikus Gimnázium

Álláshirdetés. A Magyarországi Evangelikus Egyház Országos Irodájának Nevelési és Oktatási Osztálya gazdasági referens munkakörbe várja leendő munkatársának jelentkezését. Feladatok: a gazdasági csoport munkájában való aktív részvétel

- a nevelési és oktatási osztály költségvetésének elkészítése és nyomon követése
- az oktatási intézmények pénzügyi beszámolójának és költségvetésének elkészítésével kapcsolatos koordinálási, ellenőrzési feladatok
- az éves beszámolókkal, költségvetésekkel, egyéb gazdasági kérdésekkel kapcsolatos fenntartói döntések előkészítése
- részvétel a bizottsági döntések végrehajtásában
- pénzügyi-számviteli adminisztráció; az éves intézményi beszámolók és költségvetések nyilvántartása, dokumentálása
- adatszolgáltatás a fenntartói döntésekhez
- elemzések, kimutatások készítése
- szakértői segítség nyújtása az oktatási intézményeknek, kapcsolattartás az országos iroda egyéb osztályaival.

Elvárások: felsőfokú közgazdasági/számviteli végzettség

- legalább két-három éves szakmai tapasztalat
- ügyviteli program alkalmazásában szerzett gyakorlati tapasztalat
- önálló munkavégzésre való alkalmasság
- kiváló

MS Office-ismeretek, átlagon felüli Excel-ismeret és gyakorlat

- jó kommunikációs készség, hatékony részvétel a csapatmunkában
- folyamatoptimalizálási készség. Szükséges kompetenciák: Kifejezetten jó együttműködési és kommunikációs készség
- logikus gondolkodás, rendszerszemlélet, jó elemzőképesség
- kiváló problémafeltáró és -megoldó képesség
- terhelhetőség, stressztűrő képesség
- precizitás, megbízhatóság, önállóság.

Előny jelent: mérlegképes könyvelői végzettség, könyvelési tapasztalat

- Libra program ismerete
- naprakész számviteli és adózási ismeretek.

Amit ajánlunk: barátságos csapat, támogató munkahelyi légkör

- hosszú távú munkalehetőség
- képzési lehetőség
- azonnali munkakezdési lehetőség
- korrekt munkafeltételek.

A munkavégzés helye: Magyarországi Evangelikus Egyház Országos Iroda, 1085 Budapest, Üllői út 24. A jelentkezés határideje: május 15. Jelentkezését várja Klimasz Ervin pénzügyi vezető szakmai önéletrajz és motivációs levél megküldésével a következő elérhetőségeken: ervin.klimasz@lutheran.hu; Magyarországi Evangelikus Egyház Országos Iroda, 1085 Budapest, Üllői út 24.

BEMUTATKOZIK A PUSZTASZENTLÁSZLÓI EVANGÉLIKUS EGYHÁZKÖZSÉG

Maroknyian, de Istenben bizakodva

Pusztaszentlászló Zalaegerszegtől húszöt kilométerre, Göcsej szélén, a Válicka-patak völgyében fekszik. A törökidő után másodszer szerveződött településsé, de vallási megoszlásról csak 1771-ből vannak adataink. A feljegyzések szerint akkor kilencven római katolikus és százhuszonhat evangélikus lakója volt a falunak. Az evangélikus lakosság eredete nem ismert, csupán feltételezhető, hogy az ősök a Vendvidékről települtek erre a területre. (A *Vendvidék Vas megyében, a Szentgotthárdi járásban fekszik, a Rába folyó mellett.* – A szerk.)

Egy 1786-ban, II. József uralkodásának idején kiadott rendelet szerint a lelkészek csak azokra a helyekre mehettek istentiszteleti és temetési szertartásokra, ahol a hívek szervezett gyülekezethez tartoztak. Ennek érdekében csatlakozott 1788-ban Pusztaszentlászló Zalaistvándhoz, majd 1804-ben szerveződött önálló gyülekezetté. Az 1814-ben hivatalba lépett Benkő Sámuel lelkész buzdította templom építésére a híveket. A templomépítés 1817-ben fejeződött be a hagymakupolás, bádogfedésű, faszindelyes torony elkészítésével.

Hat évvel később oltárral gazdagodott a templom belső tere, 1885-ben pedig orgonát vásárolt a gyülekezet a temesvári Dangel mestertől; a hangszert a közben felújított templomban a megerősített karzaton helyezték el. 1904-ben harangok készíttetéséről döntött a gyülekezet: a soproni Seltenhofer harangöntőmester két harangja került a toronyba. A harangokat 1916-ban leszerelték, és elvitték hadi célokra, 1929-ben tudta őket pótolni a gyülekezet. A négyszázhuszonhárom kilogrammos nagyharang és a kilencvenkilenc kilogrammos lélekarhang hangja azóta is messzire hangzik a dombtetőn álló templom tornyából.

A gyülekezet gyarapodott és erősödött, annak ellenére, hogy a két világháború veszteségei anyagiakban és lelkiekben is sújtották. Ezek után a közösség újra erőre tudott kapni, építkezésekbe, felújításokba fogott. Az évtizedek múlásával azonban az elvándorlás és a lélekszám csökkenése Pusztaszentlászlót sem kímélte. Helyben lakó lelkésze 1981 óta nincs a gyülekezetnek. Két éven át helyettes lelkészek gondozták, majd 1983 óta a zalaegerszegi gyülekezet-

Evangelikus istentisztelet a Magyar Rádióban

Május 12-én, a húsvét ünnepe utáni 3. (Jubilate) vasárnapon 10.04-től istentiszteletet közvetített a Kossuth rádió a pusztaszentlászlói evangélikus templomból. Igét hirdet Zsugyel-Klenovics Katalin lelkész.

tel közösen lelkész házaspárok látják el a pusztaszentlászlói szolgálatot.

A falu felekezethez tartozó lakóinak egyharmadát teszik ki az evangélikusok, de jól jelképezi a lutheránusok helyi szerepét a község címerében látható Lutherórsza is. Öröm, hogy bár lassan csökken a közösség lélekszáma, van egy aktív mag, amely lelkesen és önzetlenül szolgál. A mára maroknyira fogyott gyülekezet rendületlenül bízik abban a megtartó Isteni kézben, amely az elmúlt több mint kétszáz esztendőben is hordozta. ■

Az országos elnökség kérése az evangélikus iskolák ballagóihoz

A Magyarországi Evangélikus Egyház országos elnöksége azzal a kéréssel fordul az evangélikus iskolákhoz, hogy a közeljövőben esedékes ballagáson a virágra és egyéb kiegészítő ajándékokra szánt összeget – az osztályok közös döntése, illetve egyéni megfontolás alapján – ajánlják fel a Srí Lanka-i robbantások következtében nehéz helyzetbe került családok megsegítésére.

Mindnyájan értesültünk arról a szörnyű terrortámadásról, amely a Srí Lanka-i keresztényeket érte húsvétkor. Imádságban együtt vagyunk a több mint háromszáz áldozat és több száz sebesült családjával, Srí Lanka népével és egyházaival.

Amellett, hogy több gyülekezetünk is kifejezte segítő szándékát, azzal a kéréssel fordulunk az evangélikus iskolákhoz, hogy a közeljövőben esedékes ballagáson a virágra és egyéb kiegészítő ajándékokra szánt összeget – az osztályok közös döntése, illetve egyéni megfontolás alapján – ajánlják fel a Srí Lanka-i robbantások következtében nehéz helyzetbe került családok megsegítésére. Az összegyűlt támogatást a Magyar Ökumenikus Se-

gélyszervezeten keresztül fogjuk eljuttatni az érintett Srí Lanka-i családokhoz. Ez az egyházunk közreműködésével alapított segélyszervezet élő partneri kapcsolatokat ápol a Srí Lanka-i keresztény egyházi szervezetekkel.

Az iskolákban összegyűjtött pénzadmányokat az Ökumenikus Segélyszervezet számlaszámára kérjük befizetni: 11705008-20464565. Kérjük, befizetés-kor a Közlemény rovatban tüntessék fel: „Srí Lanka”.

„...oszd szét a szegények között...” (Mk 10,21)

Budapest, 2019. április 23.

FABINY TAMÁS *elnök-püspök*
PRÖHLE GERGELY *országos felügyelő*

Evangelikus Élet

A Magyarországi Evangélikus Egyház lapja

Megjelenik kéthetente

- E-mail: evelet@lutheran.hu
- EvÉlet online: www.evangelikuselet.hu
- Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu
- Előfizetés: kiado@lutheran.hu
- Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 06-20/824-5519. Szerkesztőségi titkár (hirdetési ügyek referense): BALLA MÁRIA (maria.balla@lutheran.hu)
- Megbízott felelős szerkesztő: KÉZDI BEÁTA (beata.kezdi@lutheran.hu)
- Hírszerkesztő: T. PINTÉR KÁROLY (karoly.pinter@lutheran.hu)
- Olvasószerkesztő: DOBSONYI SÁNDOR (sandor.dobsonyi@lutheran.hu)
- Korrektor: MÁTÉ TÓTH ZSUZSANNA (matetot@gmail.com)
- Tervezőszerkesztő: SZABÓ DÁVID KÁROLY (david.szabo@lutheran.hu)
- Rovatvezetők: BALLA MÁRIA – Oratio oecumenica (maria.balla@lutheran.hu), SZABÓNÉ MÁTRAI MARIANNA – A vasárnap igéje (mariann.matrai@lutheran.hu),

FÜLLER TÍMEA – Gyermekneknek

(f.timea.71@gmail.com),

TAMÁSY TAMÁS – Új nap – új kegyelem

(tamytam@t-online.hu),

DR. ECSEDI ZSUZSA – Cantate

(ezsu@lutheran.hu),

KOVÁCS ELEONÓRA – Thesaurus

(eleonora.kovacs@lutheran.hu),

STIFNER-KÖHÁTI DOROTTYA – Életem igéje,

Tallózó (evtallozo@gmail.com)

- Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu),

1085 Budapest, Üllői út 24.

Tel.: 06-1/317-5478, 06-20/824-5518

- Felelős kiadó: ANTAL BÁLINT, a Luther Kiadó igazgatója (balint.antal@lutheran.hu)
- Nyomdai előállítás: *MondAt Kft.* (2600 Vác, Nádas utca 2.) • www.mondat.hu
- Felelős vezető: NAGY LÁSZLÓ

- Árusítja a kiadó.
- Terjeszti a Magyar Posta Zrt. Terjesztési ügyekben reklamáció a Magyar Posta Zrt. Hírlapüzletág telefonszámán: 06-1/767-8262 és a Luther Kiadónál.
- INDEX 25 211, ISSN 0133-1302
- Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj belföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyedévre 3900 Ft, fél évre 7800 Ft, egy évre 15 600 Ft, más európai országba egy évre 52 500 Ft (167 euró), egyéb külföldi országba egy évre 61 400 Ft (195 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsejével regisztrálni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság.
- Beküldött kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza.
- Címlapfotó: MAGYARI MÁRTON

ORATIO OECUMENICA

Mindenható Istenünk, ezen az örömujjongásra bátorító ünnepen hálaadó örvendezés tölti el szívünket, amely a húsvéti hitből támad. Kérjük békesseged örömét, amellyel most imádságban eléd járulhatunk, és eléd vihetjük kéréseinket.

Legyen áldásod gyülekezeti közösségünkön! Hálát adunk, hogy megszólítottál, hittel ajándékoztál meg minket, és idetartozhatunk. Add, hogy meghalljuk a hívó szót, amikor igéd hallgatására hívsz!

Könyörgünk mindazokért, akiknek jó okuk van szomorkodni, akik betegek, megfáradtak, és akiket aggodalom gyötör. Adj nekik gyógyulást, vigasztalást, új erőt, jó reménységet! Állj mellettük, vedd el tőlük az aggodalmaskodás és a kétségbeesés nehéz terhét! Hiszen tudjuk és hisszük, hogy te mindenben a javunkat akarod, és senkit nem engedsz erején felül kísérteni.

Urunk, mi sokszor a saját sikereinket látva vagyunk boldogok. Örülünk elért eredményeinknek, és ezek mögött gyakran megfélekedünk rólad. Elfeledkezünk arról, hogy minden sikerünk egyedül neked köszönhető. Tőled kapjuk a lehetőségeket, az erőt és az áldást mindenkor.

Könyörgünk az érettségiző fiatalokért. Segítsd meg őket, hogy sikerrel adjanak számat tudásukról! Áldd meg őket, hogy életük útját becsülettel, tiszta szívvel, benned bízva járják. Mindenkor szereteted vezesse őket.

Adj tőled jövő békesseget a szívünkbe! Vigasztalj minket azzal a reménységgel, hogy te ígéreted szerint velünk vagy minden napon a világ végezetéig! Életünk végén pedig vársz minket örök országodba, ahol számunkra is helyet készítettél.

Hallgass meg minket, Urunk! Add, hogy földi életünkben Megváltónk húsvéti győzelmének áldásával éljünk, egykor pedig részesüljünk örök békessegedben szent Fiad, a mi Urunk, Jézus Krisztus által.

Ámen.

9 770133 130004

Húsvét ünnepe után 3. vasárnap (Jubilate)

Lk 10,17-20

Nevetek fel van írva

Dino Buzzati *Alázat* című novellájában Celestino barát remeteként él. Sokan felkeresik, így egyszer egy fiatal pap is. Nagy nehezen kiderül, az a baja, hogy valami különös melegséget érez a szívében, amikor tisztelendő úrnak hívják. Celestino kicsit nevelésnek tartja ezt a túlérzékenységet, de feloldozza.

A papocska sok év múlva ismét megjelenik. Celestino megismeri, pedig kicsit méltóságtejtesebb az arckifejezése.

– A helyzet a következő: ha megszólít valaki, s azt mondja, „monsignore”, én...

– Elégtételt érzek, melegséget a szívedben?

– Pontosan.

A remete gyorsan, egy-két szóval elintézte az ügyet.

Isten szavának hatalmas ereje van. Mindegy, hogy valaki történetileg szeretné ezt a szakaszt olvasni, vagy a gyülekezet hitvallásaként, a lényeg ugyanaz. Jézus ott áll a szava mögött. A hetvenkét tanítvány meghatódva, megrémülve tapasztalja, hogy akármerre járnak, csodák történnek. Betegek gyógyulnak meg, a gonoszság megtörik, haragosok békülnek ki, életek változnak jó irányba.

Tíz év múlva újra ott a pap. Kiderül, hogy most is ugyanaz gyötregőnek érzi azt, amikor megszólítják, csakhogy most már a megszólítás: „kegyelmes uram”. A barát úgy gondolja, hogy az egész mögött kegyetlen tréfa áll, amit a gyülekezet tagjai űznek ezzel a szegény jámbor lélekkel.

Lelkész vagyok. Talán nem nekem kellene erről a szakaszcól írnom. Életem része az a tapasztalat, hogy Isten az erejével ruházza fel az embert. Kimondtam mondatokat, és a mondatok nyomán emberek változtatták meg gondolkodásukat. Rátettem valakire a kezem, és a halálra készülő vonásai kisimultak. Vezettem közösségek imádkozását, és a közösség tagjai térdre borultak Isten előtt.

Nem az enyém ez az erő. Ez életem másik fontos kijelentése. Állok a templomkapuban, valaki azt mondja, nagyszerű volt az igehirdetés, mire én azt mondom: valóban. Engem is megérintett, én is kaptam, fáradoztam vele, de valójában nem sok közöm volt hozzá.

Lelkész vagyok. Talán nem szabadna ezeket a belső élményeket közzétenni, de ma én is a hetvenkettő közé számoltatom.

Sok év telik el, mire újra megjelenik a pap a szokásos bánattal.

– Gondolom, „öszentségé”-nek szólítanak immár...

Míg egy nap, halálát érezvén közeledni, a vénségesen vén Celestino atya a maga számára kér valamit. Vigyék el Rómába valamiképpen. Elzarándokolnak vele a kereszténység fővárosába. Vár, vár Celestino atya, végre látja, hogy az óriás terem túlsó végiben kissé hajlott hátú, vékony, fehér alak tűnik fel. A pápa!

Hogy néz ki vajon? Milyen az arca? Celestino atya világeletemben vaksi volt, akár a vakondok, s most kimondhatatlan borzalommal állapította meg, hogy otthon felejtette a szemüvegét.

De szerencsére közeledett a fehér alak, egyre nagyobb lett, míg végre ott állt előtte. Celestino megtörölte keze fejével könnyben úszó, rövidlátó szemét, s lassan felült. Ekkor megpillantotta a pápa arcát. És fölismerte.

– Ó, te vagy az, szegény papocskám, szegény, szegény kis papocskám! – kiáltotta az öreg, nem bírván úrrá lenni felindultságán.

S a Vatikán ódon fenséggel átítatott falai közt a szentatya és egy Isten tudja, honnan idezarándokolt, vénségesen vén, ismeretlen barát egymás kezét fogva együtt zokogott.

KÉPÜNK ILLUSZTRÁCIÓ

Dino Buzzati novellájának hőse a világ szemében pápa. Nyilván ő is vágyott rá, de közben tudja, hogy ez nem más, mint Isten ereje rajta. Most ő is a hetvenkettő közé számoltatik. A remete tudja, hogy valójában ő a „papocska”, neki mindig is az marad, aki egy kicsit szűk lelkiismerettel valami melegséget érez, amikor Isten erejét neki tulajdonítják, amikor megtisztelő címein szólítják. A vége micsoda felszabadulás! A pápa könnyek között öleli magához azt, aki pontosan tudja, hogy kicsoda ő. Aki tudja, nem az van felírva róla, hogy „pápa”, hanem csak ez: „papocskám”.

Napok óta dobol fülemben a boldogító ígélet: „...nevetek fel van írva...” Nem címeink, nem teljesítményeink, nem az, ami történik kezünk nyomán, szavunk kimondásával, tetteink segítségével, hiszen ez nem a miénk, hanem az a név, ahogy Isten szólít minket, amelyet talán csak ő ismer egyedül, akik vagyunk, és amit nem felejt el soha, hiszen fel van írva örökre.

■ KOCZOR TAMÁS

Imádkozzunk! Köszönjük, Urunk, hogy ismered az igazi nevünket. Ámen.

Új nap – új kegyelem

Vasárnap (május 12.) Mindenütt szorongatnak minket, de nem szorítanak be, kétségkedünk, de nem esünk kétségbe. 2Kor 4,8 (Náh 1,7; Jn 15,1–8; ApCsel 17,22–34; Zsolt 103) „Ha egyedül találsz magad, zöld mezőkön lovagolva a tűző napon, ne aggódj! Az az Elysium, és már meghaltál!” – a *Gladiátor* című filmben így lelkesítette Maximus hadvezér a harcosait. Jézus mondja: „Ha valaki én utánam akar jönni, tagadja meg magát, vegye fel a keresztyét, és kövessen engem.” (Mt 16,24) A halott hit a dicsőségben álmódzva lubickol, zöld mezőkön lovagol a májusi napsütésben. Ha ilyet érzel, a hitedben meghaltál! Pál a halál szorongatásából kitért, feltámadt Krisztust és a tanítványok útját hirdeti. Nem szorítanak be! Nem esünk kétségbe!

Hétfő (május 13.) És minden nyelv vallja, hogy Jézus Krisztus Úr az Atya Isten dicsőségére. Fil 2,11 (Mal 1,11; 1Móz 1,6–8; 2Sám 7,1–16) Az Úr ezt mondta Gedeonnak: „Mindazokat, akik nyelvével nyaldossák a vizet, ahogyan a kutya nyaldossa, állítsd külön...!” (Bír 7,5) Nem mindegy, vall vagy nyal! Isten országában a nyelvek vallanak, hálát adva dicsőítenek. Minden – testrészt és beszélt nyelv egyaránt – vallja és dicsőíti Jézus Krisztust, az Urat. Hogyan is mondta Jézus? Nem elég „uram-uram”-ozni! Nem elég Jézus nevében fontoskodni! Amivel csordultig van a szív, azt szólja a szánk! Mit teszel, hogy minél több nyelv vallja Jézus Krisztust?

Kedd (május 14.) Fizessen meg tetteidért az Úr, legyen bőséges jutalmad az Úrtól, Izrael Istenétől, akinek a szárnyai alá jöttél oltalmat keresni. Ruth 2,12 (Róm 16,1–2; 1Móz 1,9–13; 2Sám 7,17–29) Áldás és átok. Olyan könnyen kimondjuk az átkot: fizessen meg tetteidért az Úr! Ámde lehet áldásként is használni. Fizessen meg tetteidért az Úr, legyen szerencséd! Legyen bőséges a jutalmad! Isten „védőszárnyai” nemcsak akkor jelentenek menedéket, amikor az ember a végét járja. Ruth történetében Isten oltalmazó szárnya egy új élet – szerelem és házasság – kezdete. Az életújulás és a feltámadás műhelye.

Szerda (május 15.) Ha megvalljuk bűneinket, hű és igaz ő: megbocsátja bűneinket, és megtisztít minket minden gonoszástól. 1Jn 1,9 (Ézs 59,12b–13a; 1Móz 1,14–19; 2Sám 11,1–27) A heti ige: „Ha valaki Krisztusban van, új teremtés az: a régi elmúlt és íme: új jött létre!” (2Kor 5,17) Mi van, ha a búzaszem nem rothad el? Ha nem valljuk meg bűneinket, mi rothadunk bele. Ha megvalljuk és Krisztusban rendezzük bűneinket, megtisztulunk. Világos, ámde mégsem működik olajozottan. A sátán akaszt. Gúnyolja a gyónást. Ahol csak tudja, támadja. Így kerül a komposztba a bűnei-

vel összenőtt ember. A bűneihez ragaszkodó lehet szép, kedves, aranyos és szorgalmas teremtés. Az új teremtés az az ember, aki Krisztus bűnbocsátó és megtisztító szervizében személyesen részesült. Rendszeresen megtisztul minden bűntől és gonoszástól.

Csütörtök (május 16.) Megkérdezte tőlük Jézus: Sohasem olvastátok az Írásokban: „A kő, amelyet az építők megvetettek, az lett a sarokkő, az Úrtól lett ez, és csodálatos a mi szemünkben”? Mt 21,42 (Ézs 28,29b; 1Móz 1,20–23; 2Sám 12,1–25) Olvasni az Írást és megérteni az ígét nem ugyanaz! „Vedd ki Krisztust az Írásból, és nézd meg, mi marad benne!” – érvelt Luther Erasmusnak. Jézus Krisztus az életünk Isten által megvetett alapköve. Sarokkő, akire ráépül a sorsunk. Tartja az egész építményt, és a ház védelmét is ellátja. Jézus Krisztus áldozatára és győzelmének valóságos sarokkövére épülünk. Órá épül a napunk, a jövőnk, a házunk, a házasságunk, a családjunk, az egyházunk, a hazánk, a reménységünk. Az Úrtól lett ez. Valóban te is így látod, és vallod, hogy csodálatos?

Péntek (május 17.) [Az Úr] megparancsolja angyalainak, hogy vigyázzanak rád minden utadon, kézen fogva vezetnek téged, hogy meg ne üsd lábadat a kőben. Zsolt 91,11–12 (Zsid 1,14; 1Móz 1,24–31; 2Sám 15,1–12) Sokan Jézusnak tulajdonítják a mondást: ha megdobnak kővel, dobd vissza kenyérral! Jézus azonban sohasem biztatott kenyérral dobálásra! A 91. zsoltárt a sátán népszerűsítette, amikor a megkísértés történetében a templom párkányáról leugrásra biztatta Jézust. Biztonságban, reménységgel útnak indulhatunk. Derűsen végezhetjük a feladatainkat. Vigyáz ránk az őrzőangyalunk, útjainkon velünk van. „Szent angyalod legyen velem, hogy a gonosz ellenség erőt ne vehessen rajtam!” (Luther)

Szombat (május 18.) Emlékezz arra, hogy Jézus Krisztus, aki Dávid utóda, feltámadt a halottak közül. Erről szól az én evangéliumom. 2Tim 2,8 (Bír 2,10; 1Móz 2,1–3; 2Sám 15,13–37) Azt mondjuk, hogy aki emlékezik, a múltba réved. Pál apostol olyan kultúrában nevelkedett, ahol az emlékezés az előretekintést, a bölcsességet jelentette. Elöttem a múlt, ráépül a jelen. A média könyörtelen eszköze az elhallgatás. Amiről nem beszélünk, az mintha nem is lenne. Még egy hónap sem telt el nagypéntek és húsvét óta, de sokan túlléptek a megváltásukon. Emlékezz! Figyelj és fülelj! Erről szól az evangélium! Pál apostol egészen személyesen az „én evangéliumomról” szól. Nem kisajátítás, hanem hitvallás. Az én megváltó, feltámadt Krisztusom! Az én evangéliumom!

■ DETRE JÁNOS

Kövessen bennünket a Facebookon is: facebook.com/evangelikus
Magyarországi Evangélikus Egyház – Életközelen vagyunk

Nem jó a lelkésznek egyedül szolgálni... Képezzünk mellé munkatársakat!

Szakirányú gyülekezetimunkatárs-képzés Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Iroda, Budapest

Egyházunk új képzési lehetőséget kínál a gyülekezeti élet következő területein:

- **Gyermekmunka – növekedő gyülekezet:** tartalmi ötletek, játékok, figyelemfenntartás, szervezés...
- **Ifjúsági munka – befogadó gyülekezet:** csoportalakítás, közösségépítés, eszközök, módszertan...
- **Szeretetszolgálat – gondoskodó gyülekezet:** a segítségnyújtás lehetőségei és határai, idősek és betegek látogatása, karitatív programok szervezése...
- **Gyülekezetmenedzsmet – felelős gyülekezet:** „jó sáfár” szemlélet, fenntartható gazdálkodás, pályázatfigyelés és -készítés...

A párhuzamosan – egy időben, de más teremben – zajló szakképzések mellett hitmélyítő, identitáserősítő **alapképzés** is része a programnak. A jelentkezők interaktív módon, élményszerűen dolgozhatják fel a Szentírás és hitvallásaink főbb tanításait.

Az előadók egyházunk országos irodájának szakemberei, gyülekezeti lelkészek és munkatársak.
A képzés gazdája: **Gáncs Péter**.

A képzések időpontjai és helyszíne: **2019. szeptember 21., október 19., november 16.; 2020. február 15., március 21. és április 18.**, szombatonként 9.30-tól 16.30-ig az országos iroda épületében (Budapest VIII. ker., Üllői út 24.).

A képzés és az ebéd költségeit az országos egyház állja.
Az útiköltség a résztvevőt vagy a küldő gyülekezetet terheli.

Jelentkezés és bővebb információ a gyulmisz.lutheran.hu/gyulmunkatars linken.
Jelentkezni lelkészi ajánlással lehet **május 20-ig**.

Evangelizációs és missziói gyülekezeti munkatársak képzése – Piliscsaba Béthel Evangélikus Missziói Otthon

- Evangelizációs és missziói ismeretek
- Biblikus, missziói, befogadó, családias gyülekezetépítés
- Lelkészi és világi előadók

A tanfolyam gazdája: **Szeverényi János**.

A három hétvége időpontja péntek estétől vasárnap délig: **2019. május 24–26., november 8–10.; 2020. május 15–17.**

A részvétel – beleértve a szállást és az ellátást – ingyenes, az útiköltség a résztvevőt vagy a küldő gyülekezetet terheli.

Jelentkezés és bővebb információ az evmis@lutheran.hu címen. Jelentkezni lelkészi ajánlással lehet **május 15-ig**.

Országos presbiterképző tanfolyam – Révfülöp Ordass Lajos Evangélikus Oktatási Központ

- Bibliaismeret, egyházunk tanítása, története, élete és működése
- Előadások, megbeszélések, műhely-foglalkozások, áhítatok, közösségi programok
- Lelkészi és világi előadók

A tanfolyam gazdája: **dr. Hafenscher Károly**.

A konzultációk időpontja péntek estétől vasárnap délig: **2019. szeptember 20–22., október 11–13., november 15–17.**

A részvétel – beleértve a szállást és az ellátást – ingyenes, az útiköltség a résztvevőt vagy a küldő gyülekezetet terheli.

Jelentkezés és bővebb információ a revfulop@lutheran.hu címen. Jelentkezni lelkészi ajánlással lehet **május 20-ig**.

Lélekkel, ismerettel

Magyarországi
Evangélikus Egyház
Technikai
szám: **0035**

Az egyházi mellett civil 1%-odról se feledkezz el,
gondolj az evangélikus alapítványokra!

Minden adózó 2019. május 20-ig juttathatja el felajánlását az adóhatósághoz.

További információk: egyszazalek.lutheran.hu

